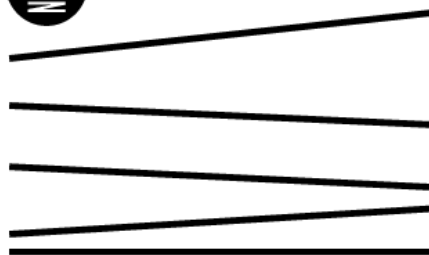

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Schiller, Friedrich.; Oversat af K. L. Rahbek.

Vilhelm Tell : Skuespil

Kbh. : Andreas Seidelin, 1805

214 s.

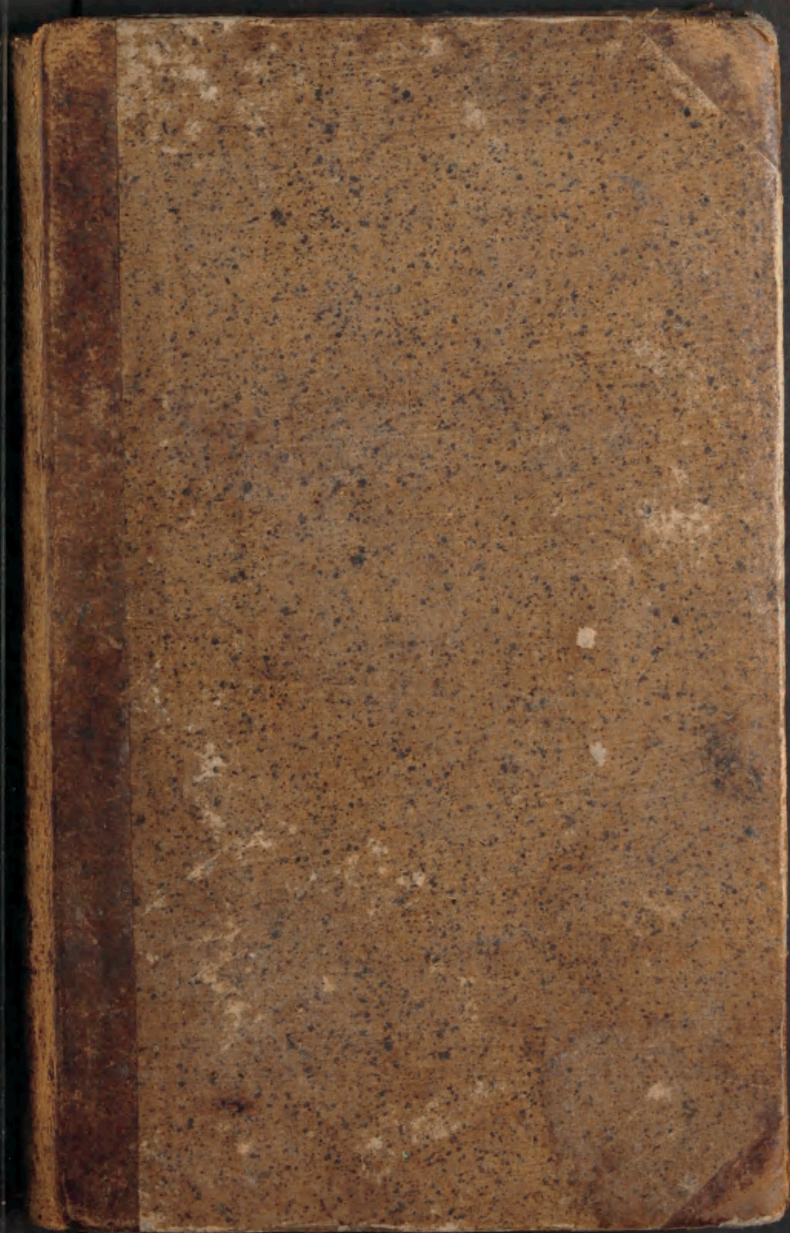
DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

56, - 89 - 8°

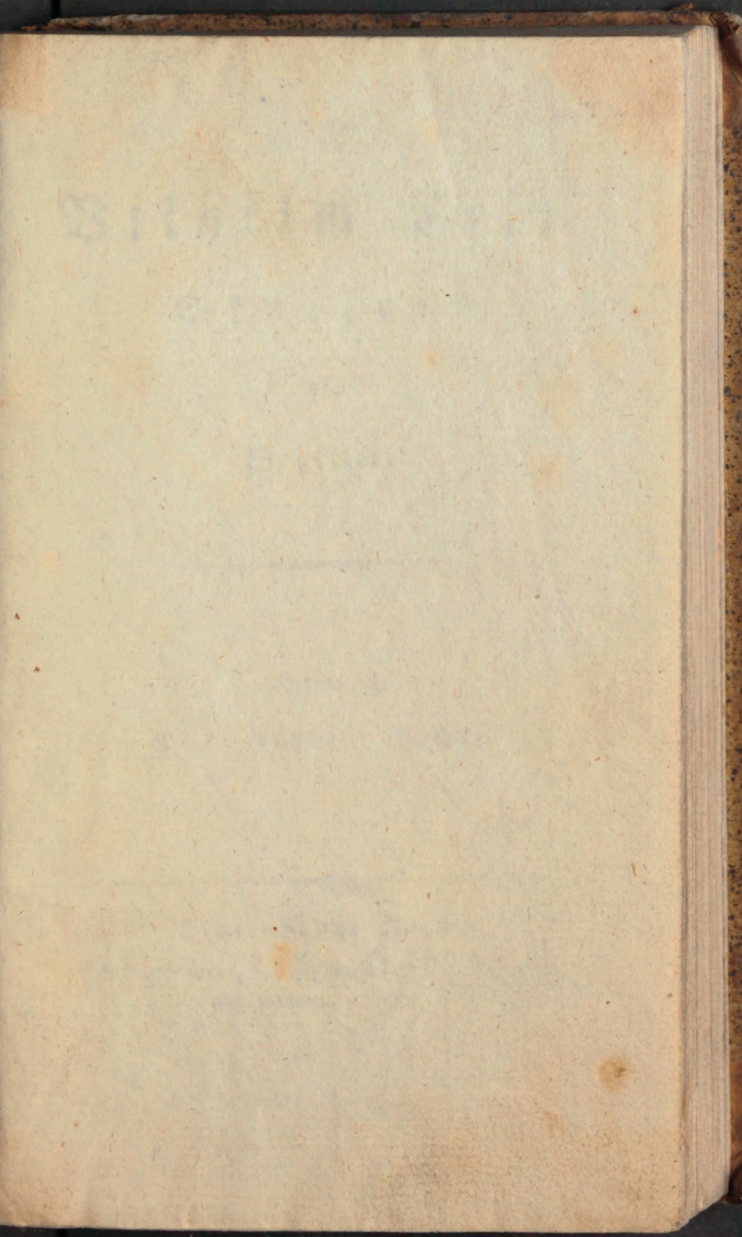
DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 56 8°

1 1 56 0 8 00634 X

+ 2EX

W i l h e l m T e l l.

S k u e s p i l

af

Schiller.

Oversat af

K. L. Rahbek. Professor.

Kjøbenhavn, 1805.

Trykt og forlagt hos Andreas Seidelin,
i store Kannikestræde No. 45.

1193 m 19 d 11 19

P e r s o n e r n e .

Hermann Gesler Rigsfoged i Schwyz og Uri
 Werner Friherre af Uttinghausen Bannerherre
 Ulrich af Rudenz hans Søstersøn

Werner Stauffacher

Konrad Hunn

Utel Reding

Hans auf der Mauer

Jörg im Hofe

Ulrich Schmidt

Jost von Weiler

Walther Kürst

Wilhelm Leß

Kosselmann Præsten

Petermann Sacristanen

Kuoni Hyrden

Werni Jægeren

Nuodi Fiskeren

Arnold fra Mechthal

Konrad Baumgarten

Meier fra Gernen

Struth af Winkelried

Klaus von der Flüe

Burkhard am Büchel

Arnold af Gewa

Pfeifer fra Lucern

Kunz fra Gersan

Jenni Fiskerdreng

Geppi Hyrdedreng

} Landmænd fra Schwyz.

} fra Uri.

} fra Unterwalden.

Gertrud Stauffachers Kone
Hedemig Tells Kone, Fürsts Datter
Bertha af Bruneck en riig Arving

Urmgart	}	Bondefraentimmer
Mechthild		
Elisbeth		
Hildegard	}	

Waltther	}	Tells Sønner
Wilhelm		

Frieshardt	}	Krigsknægte
Leutholdt		

Rudolvh Stallere, Geslers Staldmester

Stüssi Engstjette

En Rigsbud

Uri Hornblæser

Hovfogeden

Mester Steenhugger, Ebende og Handlangere

Offentlige Udraabere

Geslerste og Landenbergste Ryttere

Mange Landboet Mænd og Kvinder fra Valdstæderne

Johannes Parricida Hertug af Schwaben.

Første Akt.

Første Scene.

Hei Klippehøst med Fiirbaldstædersøen, Schwys lige overfor. Søen gier en Bugt ind i Landet, en Høfte er ikke langt fra Bredden; en Fiskerdreng seiler paa en Baad. Hen over Søen seer man de grønne Gletter, Byer og Gaarde fra Schwys ligge i klart Soelstin. Paa venstre Side af Tilfluerne viser sig Hakenbjergets Epidser omgibne med Eker; til høire i det fjerne Baggrund seer man Jisbjergene. Før end endnu Forhængel gaaer op hører man Cøtersangen (Kuhreihen) og den harmoniske Lyd af Kollokkerne, som endnu hedbare en Tidlang efter Scenens Aabning.

Fiskerdrengen synger i Baaden

(efter Kuhreihens Melodie,)

Blidt smiler den Sø, til Bad den os lyster,
Blindt Drengen sov ind ved de grønnende Kyster,
En Klang han da hørte
Som Fløjter saa sød,
Som Englenes Stemmer
I Paradiis lød,

Og som han da vaagner i salige Lyst,
 Ham spille de Bande op rundt om hans Bryst
 Og fra Dybet det raaber:
 Min Dreng! du er min,
 Jeg lokker den Gover,
 Jeg drager ham ind.

H y r d e n p a a B j e r g e n e.
 (Variation af Melodien.)

J Enge Levvel
 J soledde Sletter.
 Forbi er vor Søter,
 Vor Sommer forbi.

Vi fare til Fjelds, vi komme tilbage
 Naar Siøgen os kalder, i Sangenes Dage
 Naar Jorden nyklædet med Blomster fremgaar,
 Naar Vældene flyde i yndige Vaar.

J Enge Levvel,
 J soledde Sletter.
 Forbi er vor Søter,
 Vor Sommer forbi.

Alpejægeren

(Sees hvertøber for paa Alppesinden (anden Variation))

Alt tordne de Fjelde! alt zitterer den Vei,
 Paa svimlende Sti gyser Skjotten dog ei,

Han skrider foroven

Paa Marker af Jis,

Der brammer ei Foraar,

Der grønnes ei Riis.

Han kun under Fodder et Laagehav seer

Og Menneskers Stæder erkiænder ei meer.

Giennem Skhernes Rister

Bor Jord øjner han,

Og dybt under Bände

Det grønnende Land,

(Landskabet forandrer sig; man hører en dump Dren fra
Biergene, Skogger af Skyer løbe over Eggen)

Kuodi Fiskeren kommer fra Hytten Werni

Jægeren fra Fjeldet Kuoni Hyrden kommer med

Melkespanden paa Skulderen Geppi hans Dreng følger)

Kuodi.

Kom skynd dig, Jenny; træk du Baaden ind.

Graa Dalmand kommer, Jøkken brøler dumpt,

Og Myntensteen sin Hue tager paa,

Og koldt det blæser fra Vejrhullet hid

Jeg troer, at Stormen er der, før vi tænke.

Kuoni.

Regn faae vi, Færgmand! mine Faar de øde

Begierlig Græs, og Bægter skraber Jorden.

W e r n i.

Og Giffen springer og Bandhønen dukker,
Der er et Uvæjr underveis.

K u o n i til Seppi.

See til

Om Uvæget ikke har forløbet sig.

S e p p i.

Den brune Lise liænder jeg paa Klokken.

K u o n i.

Saa fattes ingen os, hun løber længst.

K u o d i.

J har et deiligt Klokkespil, Far Hyrde.

W e r n i.

Og vakkert Uvæg! er det jer eget, Landsmand.

K u o n i.

Er ei saa riig — det er min naadig Herres

Den Attinghausers, og er talt mig til.

K u o d i.

Hvor skjønt det Baand om Halsen staar den No.

K u o n i.

Det veed hun og, og at hun serer Hiorden,

Og tog jeg Baandet af, saa aad hun ikke.

K u o d i.

J er ei klog. Et usornuftigt Kræ.

W e r n i.

Det er det sagt. Men Dyr har og Fornuft,
 Det vide vi, der jage efter Gieder,
 De sætte, naar de græsse, Forvagt ud,
 Der spidser Øren, og advarer dem
 Med klarlig Piben, naar sig Skytten nærmer.

R u o d i (til Hyrden.)

J driver hiem.

R u o n i.

Den Alp er græsset af.

W e r n i.

God Hiemkomst, Cæter!

R u o n i.

Det jeg ønsker Eder,

Ei altid kom man hiem fra Eders Færd.

R u o d i.

J fuld Hast kommer En der løbende.

W e r n i.

Jeg kender ham; det er Baumgart fra Alzell.

Konrad Baumgarten (styrter aandeles ind.)

B a u m g a r t e n.

For Guds Skyld Færgemand! jer Baad,

R u o d i.

Nu, nu! hvad har J sligt et Hastværk?

Baumgarten.

Løs fra Land!

J frelser mig fra Døden, sæt mig over!

Kuoni.

Hvad er der Landsmand!

Werni.

Hvo forfølger Eder!

Baumgarten (til Gisteren.)

Jil! iil! de er mig alt i Hælene!

Landsfogdens Ryttere er efter mig,

Jeg er en Dødsens Mand, saae de mig fat.

Kuodi.

Hvorfor forfølges J af Reiserne?

Baumgarten.

Først redder mig! da staaer jeg Eder Gvar.

Werni.

J er blodstænkt; hvad har der da været.

Baumgarten.

Den Keiserfoged, som paa Rosberg sad,

Kuoni.

Han, Wolfenschießen? lader Jer forfølge!

Baumgarten.

Han gior ei mere ondt; ham har jeg slagen.

Alle (fare tilbage)

Gud naade Eder! o hvad har I gjort!

Baumgarten.

Hvad hver fri Mand i mit Sted havde gjort.

Min gode Huusret har jeg her udøbet,

Paa ham, der skænded mig paa Liv og Hre?

Kuoni.

Har da Borgfogden skændet Eders Hre?

Baumgarten.

At han fuldbragte ei sin onde Villie,

Har Gud afværget og min gode Hre.

Berni.

Med Eders Hre fløved' I hans Hoved?

Kuoni.

O lad os høre alting! I har Tid,

Indtil han har fra Landet lagt sin Baad.

Baumgarten.

Jeg havde fældet Ved i Skoven; der

Min Biv kom løbende i Dødsens Angst,

Borgfogeden laae i mit Huus; han havde

Befalt, hun skulde rede ham et Bad,

Derpaa han havde fordret utilbørligt

Af Hende; hun var flygtet mig at søge.

Griff løb jeg did, alt som jeg var, og har

Med Øren givet ham Bekomst paa Badet.

Werni.

J gjorde vel! det ingen Mand kan dadle.

Kuoni.

Den Voldsmand! Han har da nu faaet Øen,
Han længe har forskyldt af Unterwalden.

Baumgarten.

Det rygtedes; man sætter efter mig.

Imens vi tale — Gud! forløber Tiden.

(det begynder at tordne.)

Kuoni.

Griff Færgemand — skaf Hædersmanden over!

Kuodi.

Gaaer ikke an, et rædsom Ubæir er
Paa Vejen! J maa vente.

Baumgarten.

Gode Gud!

Jeg kan ei vente, hver Forhaling dræber.

Kuoni (til Fisseren)

Lag sat med Gud; sin Næste maa man hielpe,
Os alle kan det samme vederfares.

(Brusen og Tordnen.)

Kuodi.

Det bryder løs! J see, hvor høi en Sø!

Jeg ikke styre kan mod Storm og Bølger!

Baumgarten. (favnér hans Knæ.)

Saa hjælp Eder Gud, som I nu mig!

Werni.

Der gælder Livet, vær barmhiertig Færgemand!

Kuoni.

Han er Huusfader; han har Liv og Børn.

(gientagne Tordenslag)

Kuodi.

Hvad da? jeg ogsaa har et Liv at miste,

Har hiemme Liv og Børn, som han — Seer hist

De Brændinger, det bølger, og det hvirvler,

Og rører alle Bænder op fra Dybet

Jeg redded gierne denne Hædersmand,

Dog det er reent umuligt, see I selv.

Baumgarten (endnu paa Knæ.)

Saa jeg da falde maa i Fiendens Haand,

Og med den nære Redningskyst for Die;

— Der ligger den — med Djet kan jeg naae den

Didover kan min Stemmes Lyd sig trænge,

Der er den Baad, som did mig kunde bringe.

Jeg her maa ligge hjælpeløs, og forsagt.

Kuoni.

See, hvem der kommer.

W e r n i.

Det er Tell fra Børglen.

T e l l (med Armbryst.)

Hvo er den Mand, der trygler her om Hielp.

R u o n i.

Det er en Alzells Mand, han har forsvart

Sin Ære og har slaget Wolsenschins

Den Kongens Borgefoged over Rosberg,

Landsfogdens Ryttere ham er i Hæle,

Han beder Skipperen at bringes over;

Men han er ræd for Storm, og vil ei fare.

R u o d i.

Der er vor Tell, han fører ogsaa Røret

Han vidne skal, om Gatten er at vove.

(hæftige Tordenflag. Søen bruser.)

R u o d i.

Jeg skulde styrte mig i Helvedsboelget!

Den gjorde ingen, der var ved Forstand.

T e l l.

Sidst tænker paa sig selv den brave Mand,

Liid du paa Gud, og ræd du den betrængte.

R u o d i.

Fra sikker Havn er mageligt at raade.

Der Baaden er og Søen! prøv derpaa!

Tell.

Forbarme kan sig Søen, Fugden ei.

Forsøg det Færgmand.

Hyrde og Jægere.

Red ham! red ham! red ham:

Ruod i.

Var det min Broder og min egen Søn

Det kan ei skee; det Simons er og Judæ!

Da raser Søen, og vil have Offer

Tell.

Med tomme Ord udrettes intet her,

Her haster Liden; Manden her maa hjælpes

Giig Færgmand! vil du fare?

Ruod i.

Nei! jeg ikke?

Tell.

Nu saa i Guds Navn da! fly mig din Vaad,

Jeg med min svage Kraft vil prøve det.

Ruon i.

Ha vakkre Tell.

Werni.

Det ligner Jægeren.

Baumgarten.

Min Frelser og min Engel er J! Tell,

T e l l.

Af Fogdens Vold jeg redder eder vel,
 Af Stormens Nød en Anden hielp maa.
 Dog bedre, at I falde Gud i Haand,
 End Menneskerne,

(til Hyrden.)

Landsmand! trøst min Viv,
 Om noget Menneskeligt mig skulde møde;
 Jeg her har gjort, hvad jeg ei kunde lade.

(Springer i Baaden)

Ru o n i til Ru o d i,
 I er en Mester Styrmand; det som Tell
 Har troet sig til, det turde I ei vove.

Ru o d i,

Vel Andre Mænd gjør ikke Tell det efter.
 Der gives ikke to som han paa Bierget.

W e r n i (paa Klippen)

Han gaaer fra Land! Gud med dig brave
 Svømmer!

See hvor den lille Baad paa Volgen frænger,

Ru o n i (paa Bredden)

Nu gaaer det over, jeg ei seer den mere!
 Dog! der er den, igien med Kraft arbejder
 Den vakke sig igiennem Brændingen.

C e p p i,

Der komme Fogdens Reisnere i Fart.

K u o n i.

Ved Gud der er de; det var Hjelp i Nød.

(En Trop Landenbergste Ryttere)

Første Rytter.

Kom ud med Morderen, som I har skjult!

U n d e n Rytter.

Den Vei kom han! I dølge ham forgiæves.

K u o n i og K u o d i,

Hvem meen' I Ryttere?

Første (seer Baaden.)

Hvad seer jeg? Satan!

B e r n i (oppe.)

Er han i Baaden, den I søge! Riid!

Naar I raſt rider til, ſaa naae I ham.

U n d e n.

Gordemt! han undſlap!

Første (til Hyrden og Fiſteren.)

I hialp ham afſted.

I ſkal betale! hugger ind blandt Hiorden!

Rid Hytten ned! brænd og hug ned for Fode!

(iler bort,)

Geppi (styrker efter.)

O mine Lam!

Kuoni (efter)

O vee mig! o min Hiord!

Werni.

De Niddinger!

Kuoni (brider Hænderne.)

O Guds Retfærdighed!

Naar kommer her en Redningsmand for Landet?

(følger ham.)

Anden Scene.

I Steinen i Schwyz. En Lind udenfor Stauffachers Huus ved Landeveien nær Broen.

Werner Stauffacher, Pfeiffer fra Luzern.

kommer ind i Samtale.

Pfeiffer.

Ja ja! Hr. Stauffacher, som jeg har sagt.
 Sværg ei til Østerrig, om I kan undgaae.
 Hold fast ved Riget, og som hidtil vakker;
 Gud skærme Eder ved den gamle Frihed!
 (trykker hiertelig hans Haand, og vil gaae)

Stauffacher.

Bliv dog, indtil min Huustro kommer, I er
Min Gæst i Schwyz; i Lucern er jeg Eders.

Pfeiffet.

Nei Tak; Jeg maa endnu i Dag naa Gersau.
Hvad tungt endog I have kan at lide
Af Eders Fogders Overmod og Ran
Med Taalmod bærer det! snart kan det ændres;
En anden Keiser komme kan til Riget.
Er I først Østrigs, er I det for evig.

(Saaer. Stauffacher sidder kummertfuld under Linden paa
en Bænk. Saaledes finder Gertrud hans Kone ham,
der staar ved Siden af ham, og en Tidlang betragter
ham taus.)

Gertrud.

Ven! saa alvorlig, jeg ei meer dig kender.
Alt mange Dage seer jeg taus derpaa,
Hvor mørke Tungstind furer denne Pande,
Paa dette Hjerte tynger stille Kummer,
Fortro mig det, jeg er din hulde Kone
Og fordrer af din Sorg min Halvedeel

(Stauffacher rækker hende Haanden og tier.)

Hvad kan dit Bryst beklemme! siig mig det!
Befignet er din Glid; din Velstand blomstrer

Guld er din Lade, og dit Hornqvægs Skarer,
 De glatte Hestes vel opsedte Yngel,
 Er lykkelig hjembragt fra Gieldene,
 At overvintres her i magsom Stald.

— Der staaer dit Huus, rigt som en Herrebo
 Af herlig Træbul er det tømret nyt,
 Og efter Ketholt søyet ordentlig,
 Af mange Vindver glimter net og hynligt;
 Med broged' Vaabenskiolde er det malet,
 Og viise Tankesprog, som Vandringsmanden
 Staaer stille, læser, og beundrer Tanken.

Stauffacher.

Vel staaer mit Huus der tømret, sammensøyet,
 Men ak! den Grund vi bygged paa, den raver.

Gertrud.

Min Werner, siig! hvordan forstaaer du det?

Stauffacher.

Nys sad jeg under denne Lind som nu,
 Og overtænkte glad det skønt fuldbragte,
 Da kom fra Rûsnacht fra sin Borg vor Foged
 Hid ridende med sine Reislere.
 For dette Huus han holdte med Forundring;
 Dog reiste jeg mig flug, og underdanig,
 Som det sig bør, jeg Herren treen imøde

Han der vor Keisers Dommer: Magt i Landet
 Os forestiller. Hvis er dette Huus,
 Han spurgte ildemeent; vel han det vidste.
 Dog snart besindet svarer jeg ham saa.
 Det Huus, Herr Foged, er min Herre Keisers,
 Og Eders, og mit Lehn — Da svarte han:
 I Keisers Sted jeg er Regent i Landet,
 Og ieg vil ei, at Bonden bygger Huuse
 Paa egen Haand, og lever saadan fri,
 Som om han selv var Herre her i Landet,
 Jeg mig vil understaae det at forbyde!
 Saa talende han trodsig reed derfra,
 Men jeg blev der med kummerfulde Siæl
 Betænkende det Ord, den Onde talte.

Gertrud.

Min fiære Herre og min Huusbond! vil du
 Et ærligt Ord fornemme af din Hustru;
 Den ædle Ibergs Datter roser jeg mig,
 Den velersarne Mands. Vi Æstre sad
 Ved vores Uldspind i de lange Nætter.
 Naar hos vor Fader Folkets Høvdinger
 Forsamled sig, og læste Pergamenter
 Fra gamle Keisere, og overveied
 I velforstandig Tale Landets Vel.

Opmærksom hørte jeg mangt Klogskabs Ord,
 Hvad den Forstandig' tænker, Gode ønsker;
 Og stille det i Hiertet har bevaret.
 Saa hør da nu, og agt da paa min Tale,
 Thi hvad der trykker dig, jeg vidste længe.
 Gram er dig Fogden, stadede dig gierne;
 Thi du er ham en Hindring, at ei Schwyz
 Vil underkaste sig det nye Huus,
 Men blive tro og fast ved Riget, som
 Og vore Fædre det har giort og holdt.
 Er det ei saa! siig, Werner! om jeg lyver.

E t a u f f a c h e r.

Saa er det; det er Geslers Nag til mig.

G e r t r u d.

Han er dig nidst, for du boer lykkelig
 Som frie Mand paa egen Arvedeel
 — Thi han har intet. Keiseren og Riket
 Har du dit Huus til Lehn af, tørst det vise,
 Saa godt en Rigsherst viser sine Lande.
 Du over dig erkiænder ingen Herre,
 Undtagen Christenhedens Overste.
 Han af sit Huus kun er en yngre Søn,
 Sin Ridderkappe kun han kalder sin
 Thi seer han og hver Bravmands Lykke med

Forgiftig Misgunsts Seele Diesyn,
 Dig har han længe svoret Undergang —
 End staaer du ufortært — vil du nu vente,
 Til han paa dig har stillet onde Lyst.
 Den kloge kommer først.

Stauffacher.

Hvad er at gjøre?

Gertrud (træder nærmere)

Saa hør mit Raad! du veed, hvorledes her
 I Schwyz sig alle retskafne beklage
 For denne Fogeds Gierrighed og Bold.
 Saa tvivl du ei, at de histovre og
 I Unterwalden og i Uri Land
 Er træt af Trængslen og det haarde Aag.
 Thi som den Gesler her, saa raader stærk
 Den Landenbergeren hinside Søen.
 Der kommer ingen Fisserbaad herover,
 Det jo forbynder os ny Udaad og
 Ny Boldsfærd af Landsfogderne. Thi var
 Det godt, om nogle mellem Eder, der
 Det meene ærligt, stille gik tilraads,
 Hvor man sig kunde fra den Trængsel frie;
 Saa agter jeg, ei Gud forlader Eder;
 Og naadig være vil retfærdig Sag —

Har du i Uri ingen Giæstven, siig?
 Hvem du dit Hierte redelig kan aabne!

Stauffacher.

Af baakkre Mænd ieg kiænder mange der
 Og af anseete store Herrefolk,
 Der er mig hulde og ret vel betrode.

(Klaarer op)

Viv! hvilken Storm af farefulde Tanker
 Du vækker i mit stille Bryst! Mit Ind,
 For Dagens Lys du vender mig imøde,
 Og hvad jeg mig forbød at tænke stille,
 Med letten Tunge diært udsiger du.
 — Har du og vel betænkt, hvad du mig raader?
 Den vilde Ivedragt, Vaabenbraget kalder
 Du ned i denne fredbevante Dal —
 Vi voved', et asmægtigt Hyrdefolk,
 At gaae i Kamp med Verdens Overherre?
 Det gode Ekin er alt, hvorpaa de vente
 For at løslade paa det arme Land
 De vilde Røver = Horder deres Krigsmagt,
 At raade der med Overherres Ret,
 Og under Ekin af retviis Lugtelse
 Tilintetgiøre gamle Frihedsbreve.

Gertrud.

I er og Mænd, og veed at føre Øren,
Og de mandhastige dem hjælper Gud.

Stauffacher.

O Viv, en rædsom Edelæggelse
Er Krig, slaaer Hiorden, og tillige Hyrden.

Gertrud.

Det maa man bære, hvad os Himlen sender.
Ubilligt bærer intet ædelst Hierte.

Stauffacher.

Dig fryder Huset, det vi nyt har bygget,
Det brænder Krigen, den uhyre, af.

Gertrud.

Til jordist Gods hvis Hiertet jeg sandt bundet,
Med egen Haand jeg kasted Ild derpaa.

Stauffacher.

Du troer paa Menneskhed, ei skaaner Krigen
End ei det spæde Diebarn i Buggen.

Gertrud.

Ufskyldighed i Himlen har en Ven;
See fremad Werner! og see ikke bag dig.

Stauffacher.

Vi Mænd kan salde tappert kæmpende,
Men hvilken Skæbne vil da være Eders

Gertrud.

Den Svageste staaer sidste Balg dog aabent.
Et Spring fra denne Bro befrier mig;

Stauffacher (Tårter i hendes Arme.)

Hvo sligt er Hierte trykker til sin Varm,
Med Glæde han for Hiem og Arne strider,
Og ingen Kongers Hærmagt frygter han. —
Til Uet vil jeg fare strax paa Stand.
Der boer en Giæstven af mig, Walter Gûrst,
Den tænker saa om denne Tid, som jeg.
Og finder jeg den ædle Bannerherre
Af Attinghaus, endskiøndt af høie Byrd
Han elsker Folket, ærer gamle Sæder.
Med begge jeg oplægger Raad, hvordan man
Med Mod forsvarer sig mod Landets Fiender, —
Lev vel — og medens jeg er borte, før
Du klogeligen Husets Regiment,
Til Pilegrim, som vandrer til Gudshuus,
Til fromme Munk, der samler for sit Kloster,
Giv rigelig, send ham velpleiet bort.
Ei skiuler sig Stauffachers Huus. Det yderst
Bed aabne Hærvei staaer, et giestfrit Tag
For alle Vandrere, der drage Veien.

(I det de gaae til Baggrunden træder Wilhelm Tell med Baumgarten paa Scenen.)

Tell til Baumgarten.

Nu har I ikke mere mig behov,
Gaaer I kun ind i Huset hist, der boer
Herr Werner Stauffacher, betrængtes Fader.
Dog see! der er han selv — følg med mig — kom!
(gaaer med ham, Scenen forandrer sig.)

Tredie Scene.

Offentlig Plads ved Altorf. Paa en Højde i Baggrunden
seer man en Fæstning bygges. som alt er kommet saavidt,
at det heles Form viser sig. Den bageste Side er færdig, paa
den forreste bygges just, Stillaadsen staaer endnu, hvor
paa Arbejderne gaae op og ned, pverst paa Taget hæn-
ger Blytækkeren. Alt er i Bevægelse og Arbeid.

Hovfoged, Mester Steenhugger, Oven-
de og Haandlangere.

Hovfoged

(med sin Stav, driver paa Arbejderne.)

Ei længe Hvile, frisk kom hid med Muursteen,
Herhid med Ralken, hid med Muurkalk slug.
At naar Hr. Landfogd kommer, han seer Bærket

Er voxet frem — det fryder ret som Snegle.

(til to Haandslangere, der høre.)

Er det et Læs! tag strax det dobbelte

Hvor de Dagthve deres Pligt bestiale.

Første Svend.

Det er dog haardt, at vi skal Stenen selv

Til vore Tving og Sængsler fiøre hid.

Hovfoged.

Hvad knurrer J! det er et lumpent Folk,

Til intet tienligt, uden malke Qvæg,

Og drive oven om paa Biergene.

Gammel Mand (hviler)

Jeg kan ei meer.

Hovfoged (roster ham.)

Griß Gamle Mand! til Arbeid.

Første Svend.

Har J da intet Hierte, at J driver

Den Gamle, som kan neppe slæbe sig

Til haarden Hovværk.

Mester og Svende.

Himmelraabende.

Hovfogeden.

Sorg J for Eder selv, jeg gjør min Dont.

Anden Svend.

Hovfoged! hvad skal da den Borg vel kaldes,
Vi bygge der.

Hovfogeden.

Ivinguri skal den hedde.

Thi under dette Nag man Jer vil bøje.

Svendene.

Ivinguri!

Hovfogeden.

Nu hvad er da der at lee af?

Anden Svend.

J med det Smule Huus vil tvinge Uri!

Første Svend.

Lad see, hvor mange slige Muldvarpsrud

Maa sættes paa hinanden, før der bliver

Et Bierg af, som det ringeste i Uri.

Hovfogeden.

(gaar i Baggrunden)

Mester Steenhugger.

Den Hammer kaster jeg i dybest Se,

Der mig har tient ved denne Bandedbygning.

(Tell og Staffaucher kommer.)

Stauffacher.

O havde jeg dog ei oplevet det!

Tell.

Her er ei godt at være! lad os gaae.

Stauffacher.

Er jeg i Uri, her i Friheds Land!

Mester Steenhugger.

O Herre! naar I først saae Riælderne

Her under Taarnene! ja hvo der boer,

Han skal ei mere høre Hanen gale!

Stauffacher.

O Gud!

Steenhuggeren.

See disse Sider, disse Piller,

De staae, som byggede for Evighed.

Tell.

Hvad Hænder bygged, kunne Hænder styrte.

(pegende til Biergene)

Frihedens Huus har Gud grundfæstet os.

(Man hører en Tromme, der kommer Følk med en Hat
paa en Stang; en Ildraaber, som følger dem; Truentimmer
og Børn tumle rast efter)

Første Svend.

Hvad vil den Tromme her? pas paa.

Mesteren.

Hvad for

Et Fastelavnstog, og hvad skal den Hat?

Udraaberen.

I Keiser Albrechts Navn! hør til!

Svende.

Ins! hører!

Udraaberen.

I Mænd af Utri! denne Hat I see!

Opreises skal den paa en Støtte midt

I Altdorf, paa det højest Sted, og dette

Er vor Landfogeds Villie og hans Mening,

At Hatten vises Ære som ham selv;

Man skal med blottet Hoved og

Med bøjet Kne den ære — Derpaa vil

Vor Konge kende dem, der lyde ham.

Den har forbrudt sit Liv og Eiendom

Til Kongen, der foragter dette Bud.

(Folket leer lydelig, Trommen røres, de gaar forbi.)

Første Svend.

Hvad nyt og uøst har Landfogeden

Udtænkt sig her! vi ære skal en Hat.

Siig, har man nogensinde saadant høst.

Mester Steenhugger,

Vi vore Kne at bøje for en Hat!

Har han sit Spøg med brave Alvorsfolk

Første Svend.

Var det dog Keiserkronen; men nu er
Det Østrigs Hat, jeg over Thronen saae
Den hænge, hvor man giver Lehnene.

Mester Steenhugger.

Det Østerriges Hat! giv Agt, det er
En Snare at forraade os til Østrig.

Svende.

Den Skiændsel taaler ingen Hødersmand.

Mester Steenhugger.

Rom lad os det aftale med de Andre.

(de gaar i Baggrunden)

Tell til Stauffacher.

J veed da nu Beskeed! levvel Hr. Werner.

Stauffacher.

Hvor vil J hen? O iil ei saa herfra!

Tell.

Mit Huus er uden Fader! lever vel!

Stauffacher.

Med Eder Hiertet er saa fuldt at tale.

Tell.

Det tunge Hierte lettes ei ved Ord.

Stauffacher.

Dog kunne Ord vel føre os til Daad

Tell.

Vor eene Daad nu Taalmod er og Taushed
Stauffacher.

Skal man da taale det Utaalelige?

Tell.

De snare Herskere regiere fort.
Naar Uvæir hæver sig af sine Svælg,
Man slukker Ild, og hastig Skibene
Til Havnen tye, den stærke Aand gaaer da
Hen uden Spor og Skade over Jorden.
Hver leve stille hiemme hos sig selv!
Den fredsomme man gierne under Fred.

Stauffacher.

Troer I!

Tell.

Utværges stikker Elangen ei!

De trættes endelig dog af dem selv,
Naar Landene de see i Ro at blive.

Stauffacher.

Vi kunde meget, naar vi stod tilsammen.

Tell.

Bed Skibbrud enkelt Mand sig bedre hjælper.

Stauffacher.

Saa kold forlader I almeene Sag!

¶

Tell.

Enhver kun regner sikkert paa sig selv.

Stauffacher.

I Forbund ere selv de svage stærke

Tell.

Den stærke allermægtigst er allene.

Stauffacher.

Kan Fædreland da ei paa Eder regne,

Naar det fortvivlet til Nødværge griber.

Tell (rækker ham Haanden)

Tell henter et forvildet Lam fra Afgrund,

Og skulde sig unddrage sine Venner?

Dog hvad I gjør, ei tager mig i Raad

Ei kan jeg længe prøve eller vælge.

Har I mig nødig til bestemte Daad,

Da kalder Tell; ei skal han udeblive.

(gaaer bort til forskiellige Sider. Der bliver pludselig Dø-
løb om Stillaadsen.)

Mester Steenhugger.

Iler til Hvad Nyt?

Første Svend.

Blytækkeren af Taget styrter!

Bertha (med Følge styrter ind.)

Bertha.

Er Manden knuset? løber redder, hjælper

Hvis Hielp er mulig, hielper, her er Guld;

(ofter sine Koftba b der mellem Jolket)

Mesteren.

Med Eders Guld, alting er Eder fal
 For Guld! naar I har revet Saderen
 Fra Børnene, og Manden fra hans Hustru
 Og naar I har bragt Jammer over Verden,
 Troe I at bøde Alt med Guld! O gaar!
 Ser I kom, var vi glade Menneſter,
 Fortvivlelsen er draget hid med Eder
 Bertha til Hovfogden.

(der kommer tilbage.)

O lever han!

(Fogden benægter ved Tegn.)

Ulykkelige Slot!

Bygt med Forbandelser! de ſkal behoe dig.

(gaaer.)

Fjerde Scene.

Walter Fürſts Bolig.

Walthar Fürst og Arnold fra Melchthal

(træder ind paa eenhaug fra forſtiellige Sider)

Melchthal.

Hr. Walter Fürst.

Walt her.

Om man os overrashed

Bliv hvor I er. Os Speidere omringe.

Melch tal.

I intet bringer mig fra Unterwalden?

Ei fra min Fader? Ei jeg bærer længer

At ligge ørkesløs her, som en Fange.

Hvad har jeg da gjort saa strafværdigt, at

Jeg liig en Morder skulde stule mig.

Den frække Svend, der vilde mig for Dine

Bortdrive Ørnene det bedste Spænd

Paa Fogedens Befaling, har jeg slaaet

En Finger over med min Stav.

Walt her.

I er

For fremsuus; Svenden var fra Fogeden;

Uf Eders Øvrighed var han udsendt,

I faldet var i Bøder, og I maatte,

Saa tung den var, taus stikke Jer i Straffen.

Melch tal.

Jeg skulde taale denne ublu Svends

De frække Ord: Vil Bonden spise Brød,

Kan Bonden ogsaa trække selv sin Ploug.

I Siælen stiar det mig, da Svenden spændte

Mig Ørnene de skionne Dyr fra Ploven.

Dumpt brølte de, som om de kunde føle
 Det utilbørlige, og stangede;
 Da overvælded mig retfærdig Brede,
 Ei Herre af mig selv, jeg Budet slog.

Walthers Fürst.

O neppe tvinge vi vort eget Hjerte,
 Hvor skal da raske Ungdom styre sig?

Melchthal,

Mig angreer kun min Fader. Han behøver
 Saa hellig Pleie, og hans Søn er fiern.
 Ham Fogeden er fiendsk, fordi han stedse
 Har kiempet redelig for Ret og Frihed.
 Derfor de trænge vil den gamle Mand,
 Og ingen er, at værne ham mod Ufkiel.
 Mig skee der, hvad der vil, jeg maa did over.

Walthers.

Kun bier, sikker Eder kun i Taalmod
 Til Budskab kommer til os hid fra Skoven.
 — Jeg hører banke — gaaer! maa skee et Bud
 Fra Fogeden! gaa ind! I er i Uri
 Ei sikker end for Landenbergers Arm,
 Tyrannerne hinanden byde Hænder.

Melchthal.

De lære, hvad vi burde gjøre.

Walth er

Gaae

Jeg kalder eder atter, er her sikkert.

(Melschthal gaaer ind)

Den ulukfsalige! jeg tør ham ei

Tilstaae, hvad Ondt mig bæres for. — Hvo banker!

Saa ofte Døren gaaer, jeg venter Uheld.

Forræderi og Mistro lurar overalt,

Og end i Husets inderste indbrinde

Magtbyggene, snart kunde det behøves,

Vi havde Laas og Slaa for vore Døre.

(Han aabner og træder forundret tilbage, da Werner
Stauffacher triner ind)

Hvad seer Jeg: J, Herr Werner! nu ved Gud

En kjær velkommen Gæst. — Et bedre Mand

Endnu er gaaet over dette Dørtrin.

Vær hørvelfkommen under dette Tag?

Hvad gjør J her? hvad søge J i Uri

Stauffacher.

De gamle Lider, og det gamle Schwyz.

(rækker ham Haand)

Walth er.

Det bringer J med — See mig blev saa vel;

Varmt hæver Hjertet sig ved Eders Syn.

— Gæt Jer, Hr. Werner! — hvordan efterlød I
 Fru Gertrud Eders yndelige Hustru
 Den viise Ibersgs høi forstandige Datter,
 Af alle Vandringsemænd fra tydske Land,
 Der over Meinhardcell til Belskland fare,
 Hver roser Eders giæstfri Huus — Dog siger:
 Kom I her lige fra Bluellen hid?
 Og har I ingensteds seet Eder om,
 For Guden I paa dette Dørttrin satte?

Stauffacher (sætter)

Vel en forunderlig nyt Værk jeg saae
 Berede, som ei har fornøyet mig.

Walther.

O Ven! I har det strax med første Blik.

Stauffacher.

Et saadant har i Itri aldrig været.

I Mandeminde var her ingen Ivingborg,

Og saft var ingen Bolig uden Graven.

Walther.

En Frihedsgrav det er; I nævner det.

Stauffacher.

Herr Walther Fürst! ei vil jeg følge Eder;

Ei ørkesløs Nyfigenhed mig bringer;

Mig trykke tunge Sorger — Trængsel har jeg

Forladt i Hiemstavn — Trængsel her jeg finder,
 Thi heel utaaleligt er, hvad vi lide,
 Og ei paa Trængslen Ende er at see.
 Fri var fra Arildstid af Schweizeren;
 Vi ere vante at behandles alt vel,
 Og saadant var i Landet ei oplevet,
 Gaalænge Hyrder drev paa disse Bierge.

Walt her.

Ja det er mageløst, som de gaae frem.
 Selv vores ædle Herre Attinghaus
 Der end har seet de fordums Lider, troer
 At dette er ei mere at udholde.

Stauffacher.

Og hist bag Skoven stee der haarde Ting,
 Og bydes blodig Bod; den Wolsenschiesjen,
 Landfogeden, der holdte Huus paa Rosberg,
 I Lyste kom han til forbuden Krugt.
 Baumgartens Hustrue, som har Hiem i Alzell,
 Han ville skiændig have sig til Billie,
 Og med sin Ege dræbte Manden ham.

Walt herfürst.

O! Herrens Domme er retfærdige.
 Baumgarten siger J; en vakker Mand.
 Han er dog reddet, er dog i sin Frelse?

Stauffacher.

Jer Dattersmand har fælst ham over Søen;
 Hos mig i Steinen har jeg ham i Skjul.
 End mere græsseligt har samme Mand
 Berettet mig som sig tildrog i Carnen;
 Hos hver en Hædersmand maa Hiertet bløde.

Walt her.

Siig frem! hvad er det.

Stauffacher.

Der i Melchtal, hvor
 Man kommer ind ved Kerns, en brav Mand
 boer,

De kalde ham for Heinrich von der Halden,
 Og har hans Stemme Bægt i Menigheden.

Walt her.

Hvo fiænder ikke ham! hvad er med ham?

Stauffacher.

Hans Son sat Landenbergeren i Bøde,
 For ringe Feil lod spænde Ogerne,
 Det bedste Par, han havde, fra hans Ploug.
 Da Knøsen slog den Svend, og Flugten tog.

Walt her Fürst.

Men Faderen! — siig, hvor staaer til med ham.

(i heieste Spænding.)

Stauffacher.

Hans Fader Landenbergeren lod falde,
 Han skulde skaffe Sønnen flug tilveie,
 Og da den gamle Mand med Sandhed sværger,
 Han om den flygtende har ingen Kundskab,
 Da lader Fogden sine Bødler komme.

Walther Fürst.

(springer op og vil fere ham til anden Side)

O stille! intet meer.

Stauffacher (med stigende Tone.)

Undgik mig Sønnen.

Saa har jeg dig — Han lod ham kaste ned,
 Det spidse Staal i Dinene ham bore.

Waltherfürst.

Barmhiertig Himmel!

Melchtal (springer ud.)

Ømt! siger J!

Stauffacher studsende til Walther Fürst.
 Hvo er den Ungling?

Melchtal.

(griber ham med krampagtig Hefstighed.)

Lal! i Dinene,

Walther Fürst.

O den Infværdige!

Stauffacher.

Hvo er det! siig!

(Da Walthar giver et Tegn)

Hans Søn! — o Alretsfærdige! —

Melchtal.

Og jeg

Maa være borte! — i hans begge Dine.

Walthar.

Iving Eder, bærer dette som en Mand.

Melchtal.

Min Brøde er det da, for min Ugierning

Blind altsaa! han er blind, og ganske blindet!

Stauffacher.

J siger det. Eynskilden er udrunden

Og Solens Lys han skuer aldrig mere;

Walthar Fürst.

O skaan hans Smerte!

Melchthal

Aldrig aldrig mere!

(Han trækker Haanden for Øinene, og tier nogle Dieblille,
derraa vender han sig fra den eene til den anden; og
taler sagte med taareqaalt Stemme.

O saadan ædel saadan Himmelgave

Et Diets Lys — Af Lyset alle Bøsner

Enhver lykkelig Skabning lever — Planten
 Selv Planten trydsuld vender sig til Lyset.
 Og han maa sidde samlende i Natten,
 I evigt Mørke; meer ei vederqvæger
 Ham Dalens varme Grønt, ei Blomstres Smeltværk;
 De røde Jøfler han ei meer kan skue.
 At dee er intet — Leve og ei see
 Det er Ulykke! hvorfor see I paa mig
 Saa jamrende? jeg har to friske Dine,
 Og intet give kan min blinde Fader,
 End ei eet Skimt af dette Lyshav, som
 Mig trænger glandsfuldt blændende i Diet.

Stauffacher.

Ah end jeg maa forøge Eders Jammer,
 Isted at læge den! end meer han savner,
 Thi Alt Landfogeden har røvet ham,
 Har intet efterladt ham uden Staven
 At vandre blind og nøgen Dør fra Dør,

Melch tal.

Den øineløse Olding ikkun Staven,
 Ham røvet Alt, end selve Solens Lys,
 De fattigstes almeene Held. Nu tale
 Mig ingen om at blive, mig at skule.
 Hvad for en feig Elendig er dog jeg,

Der tænker paa min egen Sikkerhed,
 Og ei paa din — der lod dit elskte Hoved.
 Som Pant tilbage i den Voldsmands Hænder!
 Feighiertede Forsigtighed! nu bort.
 Paa intet uden blodig Siengield vil
 Jeg tænke! over! ingen mig skal holde!
 Min Faders Dje fordre vil af Fjogden,
 Midt ud af alle Fjogdens Reisnere
 Vil finde ham! — Hvad ligger Lag paa Livet;
 Naar jeg den hede den uhyre Smerte
 Jffun kan kiøle i hans Livsblod,

(vil gaae,)

Walthet Fürst.

Bliv

Hvad kan da J mod ham! Paa Sarnen sidder
 Han i sin høie Herreborg, og spotter
 Afmægtig Brede i sin sikkre Fæstning.

Melchtal,

Og boede han paa Skrækhorns Tispallads
 Hift oppe, eller høiere, der hvor
 Fra Evighed indsløret Jomfru sidder,
 Jeg gjør mig Vei til ham! Hans Borg jeg bryder
 Med tyve Ynglinge tilsinds som jeg,
 Og følger ingen mig, og hvis J alle

For Eders Hyster Eders Hiorde rædde
 Jer boie under Voldsmandsaaget; jeg
 Vil sammenkalde Hyrderne i Bierget,
 Hist under frie Himmeltag, hvor end
 Hver Sands er sand, og Hiertet end er karst,
 Fortælle det uhyre rædsomme;

Stauffacher til Walthers.

Det er nu paa sit Høieste! vil vi
 Opbie til det Yderste —

Melchthal.

Hvad Yderst

Er end at frygte, naar end Diestenen
 Er i sin Hule ikke sikker meer?
 Er vi da værgeløs! Hvi lære vi
 At spænde Armbryst, svinge Stridens Øres
 Den tunge Vægt. Hvert et Væsen fik
 Sig et Modværge i Fortviolens Angst.
 Udtømte Hiort staaer stille, og frembyder
 Til Kobbelet de frygtelige Takker;
 Steengieden river Skjotten ned i Afgrund,
 Plougstuden selo, den fromme Huusgesinde
 Af Menneſket, der boied taalig Halsens
 Uhyre Styrke under Aaget; springer
 Op, naar den tærges, hvødses vældigt Horn,

Og slynger Zienden op mod Skyerne.

Walthersfürst.

Hvis de tre Lande tænkte, som vi tre

Da torde vi maaskee udrette noget.

Stauffacher.

Naar Uri kalder, Unterwalden hielper,

De gamle Forbund Schwyzeren vil ære.

Melchtal.

J Unterwalden stort mit Venskab er,

Og hver med Glæde vover Liv og Blod,

Naar i den anden han har Skærm og Ryghold.

O! Fædrelandets fromme Fædre! jeg

Staaer som en Yngling kun imellem Eder

De høierfarne Mænd: — min Stemme maa

Beskeeden tie i Landsmenigheden.

Ei dog, for jeg ung, og lidt opleved',

Foragter mine Raad, og ei min Tale!

Ikke lystent Ungdoms Blod mig driver

Kun højest Jammers smertelige Magt,

Som og maa jamre Fjeldets haarde Steen:

Selv er J Fædre, Husets Hoveder,

J ønske Eder selv en dydig Søn,

Der ærer eders Hoveds helge Lokker,

Og from bevogter Eders Diestene.

O da I selv paa Liv og Gods end intet
 Har lidt, da Eders Dine dreie sig
 End friske klare i de vante Kredse,
 Ei varer derfor fremmed for vor Nød.
 Og over Eder hænger Boldsmandssværdet,
 Fra Østerrig I have afvendt Landet;
 Ei anden var min Faders Skyld; I er
 I samme Medskyld og Fordømmelse.

Stauffacher til Walther Fürst.
 Beslut I, jeg er rede til at følge.

Walther Fürst.

Vi ville høre, hvad de ædle Herrer
 Af Sillinen af Attinghausen raade,
 Hvis Navn, jeg troer, vil hos erhverve Benner.

Melchtal.

Hvor er et Navn i Skoobiergegnene
 Meer ærefuldt end Eders og end Eders,
 Paa slige Navne ægte Bærd troer vel
 Vort Folk, god Klang de have her i Landet;
 Riig Arvedeel I har af Fædredyd,
 Og selv har riigt forøget det. Hvortil
 De Adelsmænd! Lad eene os fuldbringe!!
 Var vi dog eene i vort Land! Jeg meener,
 Nok skulde vi forstaae, os selv at værne.

Stauffacher.

Ei trænges Edlingen af lige Nød,
 Den Strøm, som raser i de lave Dale,
 End ikke har den naaet til Høiderne;
 Dog deres Hielp vil ei undfalde os;
 Saa snart de øyne Landet først i Baaben.

Walthar Fürst.

Var der en Opmand mellem Os og Østrig,
 Saa maatte Ret afgjøre det og Loven,
 Dog hvo os undertrykker, er vor Keiser
 Og højest Dommer; Saa maa Gud os
 hielp

Bed vore Arme! J, udforsker Folket
 J Schynh; jeg vil i Uri hverve Benner.
 Men hvem hensende vi til Unterwalden!

Melchthal.

Did sender mig! hvem laae det mere paa!

Walthar Fürst.

Jeg vil det ei! J er min Gæst; jeg maa
 For Eders Sikkerhed staae inde.

Melchthal.

Lad mig!

Enigveie veed jeg; Kiænder Klippestier,

Og finder Venner nok, der dølge mig
 For Fienden, og mig gierne give Ly.

Stauffacher.

Lad ham gaae did med Gud. Hift ovre er
 Der ei Forrædere — i saadan Afstyk
 Er Tyrantie, det finder ingen Redskab.
 Alskelleren skal og i nid dem Vald
 Os hverve Venner, og opbyde Landet.

Melchthal.

Hvor bringe vi hinanden sikker Kundskab,
 At vi kan sluffe de Tyranners Mistro

Stauffacher.

Bed Brunnen eller Treib, Vi kunne samles
 Hvor Riobmandsfibene er vant at lande

Walther

Gaa aabentlyst vi ei tør drive Bærket.
 Hør mine Tanker! Paa venstre Haand ved Søen,
 Naar man til Brumien seiler, ligeover
 For Myttenstein, i Skoven ligger lønlig
 En Eng; hos Hyrderne den hedder Rütli,
 Fordi man har bortryddet Skoven der,
 Der er det, vort og Eders Landemærke

(til Melchthal)

Tilfammengrændse og i kort Seilads

(til Stauffacher).

Den lette Baad fra Schyns didfører Eder.
 Ad ede Stier did vi kunne vandre
 Ved Nattetid og raadslaae der i Stilhed.
 Did hen kan hver af os medbringe ti
 Tro Mænd af Hierter enige med os.
 Saa kunne vi i Fællig der aftale
 Den fælles Sag, og frist med Gud beslutte.

Stauffacher.

Det skee! giv mig nu redelige Høyre,
 Og giver I mig Eders, og som nu
 Her vi tre Mænd hinanden række Haand,
 Indbyrdes redelig og uden Svig,
 Saa ville vi tree Lande og til Værn
 Og Striid tilfammen staae paa Død og Liv.

Walther Fürst og Melchthal.

Paa Død og Liv!

(De holde endnu nogle Pauser Hænderne i hverandre og tie)

Melchthal.

Du blinde gamle Fader.

Ei mere kan du skue Friheds Dag.
 Du den skal høre! Naar fra Fjeld til Fjeld
 Ildvarerne sig hæve flammende

Tyrannernes de faste Borge falde,
Hen til din Hytte Schønheren skal vandre,
Det Glædes Budskab dig for Øre bringe,
Og klart det i den Nat for dig skal dages!

(de stilles ad.)

Anden Act.

Første Scene.

Friherren af Attinghausens Herregaard

En gothifk Sat ziret med Vaabenskiolde og Hielme.

Friherren, en Olding paa 35 Aar, af hei ædel Statur, med en Stab, hvorpaa et Steengeddehorn, og klædt i en Pelstreie. Ruoni, og endnu sex Evende staar om ham med Riber og Leer. Ulrich von Rudentz kommer ind i Ridderklædning.

Rudents

Her er jeg! Grænde! — hvad er eders Villie?

Attinghausen

Tillad, at efter gammel Huusffik jeg

Først deeler Davredrik med mine Evende.

(Han drikker af et Bæger, som derpaa gaaer om efter Radden)

Før var jeg altid med i Mark og Skov,

Og styred med mit Die deres Glid,

Som dem min Banner førte udi Kampen.

Nu kan jeg ikke meer end være Skaffer,

Og, kommer ei den varme Sol til mig,

Ei meer jeg den paa Biergene kan søge,
 Og saa i snæver og alt snævrer Kreds
 Bevæges jeg, den snævreste og sidste
 Hvor Livet stille staaer, imøde langsom.
 Min Skygge er jeg kun — snart kun mit Navn.

Kuoni

(til Rudents med Bægeret)

Til Eder, Junker!

(Da Rudents dvæler at tage det)

Drik J kun! det gaaer

Fra samme Bæger, og fra samme Hierte.

Attinghausen

Gaaer Børn, og naar det saa er Helligaften,
 Vi ogsaa tale vil om Landets Eysler.

(Ebdene gaae)

Attinghausen og Rudents

Attinghausen

(har længe mynstret ham med Øinene)

Jeg seer dig giordet, og i fulde Rustning,
 Du vil til Altorf hen tie Herreborgen.

Rudents

Ja Frænde! og ei tør jeg længe dvæle.

Attinghausen (sætter sig)

Har du flig Hast! Hvordan! er da din Ungdom

Saa knap tilnaalet Tid, at du maae spare
Den fra din gamle Fadersbroder af.

R u d e n t s

Jeg seer, at J mig ikke har behov,
En Fremmed er jeg blevet her i Huset.

A t t i n g h a u s e n

Desværre er du det! Desværre er
Dit Hiem dig blevet fremmed! Uly! Uly!
Jeg kiender dig ei meer! J Silke brammer
Du, Paafuglsfiedren hær du stolt til Skue,
Slauer Purpurkaaben stolt om Skuldrene,
Du paa Landmanden med Foragt seer ned,
Og skammer dig ved hans trohierted' Hilsen.

R u d e n t s

Den Ære, som ham bør, jeg gi'er ham gierne,
Den Ret, han tager sig, jeg nægter ham.

A t t i n g h a u s e n

Alt Landet under Kongens tunge Brede
Er faldet; — hver en god Mands Hierte er
Opfyldt af Kummer over Tyranniets
Vi lide; — dig alleene rører ikke
Almeene Smerte — Dig man seer, affalden
Fra dine, staae paa Landets Fienders Side,

Forhaanende vor Nød, at jage efter
 Den lette Glæde! søge Tyrstegunst,
 Mens Fædrelandet bløder under Svøben.

Rudents

Tungt Landet er betrængt! — hvorfor min Grænde!
 Hvo har nedstyrtet det i denne Nød?
 Det kostede et let, et enkelt Ord
 For slug at blive denne Trængsel qvit,
 Og for at vinde det en naadig Keiser.
 Vee dem, der holde Folkets Dine til,
 At det modsætter sig sit sande Bedste!
 For egen Fordeels Skyld forhindre de,
 At ei Baldstæderne skal sværge Østrig,
 Som rundt om alle Lande dog har giort.
 Vel gjør det dem, at de paa Herrebænken
 Med Adelsmanden sidde — Keiseren
 Vil man til Herre, for at have ingen.

Attinghausen

Maa jeg da høre det, og af din Mund!

Rudents

J mig opfordrer, lad mig tale ud!
 Hvad Grænde! spiller J her selv for en
 Person! Har J ei større Stolthed, end
 At være her Landamman, Bannerherre?

Og her med disse Hyrder at regiere?
 Hvad? er det Valg ei hæderfuldere
 At hylde vore kongelige Herrer,
 At slutte sig til glimmerfulde Leir,
 End være Eders egne Svendes Lige,
 Og sidde mellem Bønderne til Doms?

Attinghausen

Åh Uly! Uly! jeg erkiender den
 Forførerstemme! den dit aabne Øre
 Har grebet, har forgiftet dig dit Hierte.

Rudents

Ja! jeg det dolger ikke; — dybt i Siælen
 Mig smerter den Udlændingenes Spot,
 Som skjælde os for Bondesadel. Jeg
 Ei bærer, medens rundt om ædle Ungdom
 Sig Hære samler under Habsburgs Faner,
 Her paa min Arv at sigge ledig stille,
 Og ved gemeene Dagværk her at spille
 Mit Lives Vaar! — paa andre Stæder stæe
 Der Heltedaad, en Hædersverden sig
 Bevæger glimrende bag hine Bierge —
 Mig rustner i min Halle Hielm og Skjold,
 Og Krigstrompetens modige Allarm,
 Heroldens Raab, der byder til Turnering,

Ei trænger sig herind i disse Dale,
 Kun Cætersangen, og Klokkekernes
 Gensformige Klingklang jeg hører her.

Attinghausen

Forblindede! forført af daarlig Glands,
 Foragt dit Fædreland! og stam du dig
 Ved Fædrenes ældgamle fromme Etik!
 Med heede Laarer vil og eengang du
 Hiimlænges til de faderlige Bierge
 Og denne Cætersangens Melodi,
 Som du i stolte Kiedsomhed forsmaaer,
 Med Smertenslængsel vil den gribe dig,
 Naar den paa fremmed Jordbund toner for dig.
 O mægtig Driften er til Fædrelandet!
 Hiin fremmed Verden intet er for dig,
 Hift ved dit stolte Keiserhof du bliver
 Dig med dit hulde Hierte evig fremmed,
 Langt andre Dyder Verden fordrer, end
 Du har erhvervet dig i disse Dale. —
 Drag hen, og sælg du da din frie Siæl,
 Tag Land til Lehn, og bliv en Fyrstetræl,
 Da du Seloverre være kan, og Fyrste
 Paa egen Arvedeel og frie Grund.
 Ak! Uly! Uly! bliv du her hos Dine!

Gaae ei til Altorf, o! forlad den ikke,
 Den hellige, den Fædrelandets Sag!
 Jeg er min Stammes sidste. Med mig endes
 Mit Navn. Der hænger Hielm og Skiold; dem vil
 De give mig i Graven med. O, skal
 Jeg tænke ved det sidste Aandedrag,
 At du kun venter paa mit Døds Bristen,
 For at gaae hen, at denne nye Lehnsgaard,
 Og mine ædle Godser, som jeg frie
 Modtog af Gud, af Østsig at modtage.

Rudents

Ikkun forgiæves vi modstræbe Kongen,
 Ham hører Verden til, Vil vi alleene
 Os egensindig hærde og forstøffe,
 For at afbryde ham den Landefæde,
 Han vældelig har draget rundt omkring os?
 Hans ere Markeder, og Domme; hans
 Er Kiobmandsveiene; Lastdyret selv,
 Som drager over Gotthard, ham maae tolde.
 Vi med hans Lande, ret som med et Garn
 Et rundt omkring omspændte og omhilded.
 Vil Riget stærke os? kan det bestierme
 Sig selv mod Østerrigs tilvoagne Magt.
 Naar Gud ei hjælper os, kan ingen Keiser.

Hvad er at agte paa en Keisers Ord,
 Naar de i Krigs- og Penge-trang de Stæder,
 Som under Orniens Skjerm er sngtede,
 Pansætte tør, afhænde dem fra Riget.
 Nei Frænde! det er Veldaad, visest Klogskab
 I disse vanskelige Tvedragts Lider
 At slutte sig til mægtigt Overhoved.
 Fra Slægt til Slægt gaaer Keiserkronen. Den
 Har ei Hukommelse for Tienester.
 Fortiene vel af mægtig Arveherre.
 Det er at saae for Fremtid.

Attinghausen

Du saa viis!

Seer klarere end dine ædle Fædre,
 Som har for Friheds kostbare Juvel
 Med Guds og Blod og Heltestyrke kæmpet.
 Seil du ned til Lucern, og spørg du der,
 Hvor Østrigs Herskab ligger tung paa Landet.
 De ville komme, tælle Gaar og Dvæg
 For os, og os asmaale vore Alper,
 Bandyse Overjagt og Storbjldt for os
 I vore frie Skove, deres Slagbom
 For vore Broer, vore Porte sætte,
 Med vores Armod deres Landekjøb,

Og deres Krige med vort Blod betale —
 Nei! skal vi sætte vores Blod derpaa,
 Det skee for os! til bedre Kiøb vi købe
 Os Frihed end som Trældom! —

Rudens

Hvad kan vi,

Et Folk af Hyrder, mod en Alfrechts Hære?

Attinghausen

Lær dette Hyrdefolk at kiende, Dreng!

Jeg kiender det; i Kamp jeg har anført det;

Jeg det har seet at stride ved Taven's,

De skulle komme, os paatvinge Aag,

Som vi beslutted' er til ei at bære. —

O lær at føle, af hvad Slægt du er,

Kast ei for daarlig Glands og Glimretant

Dit Værds den ægte Perle bort fra dig.

At hedde Hovedet for frie Folk,

Som hiertelig af Kiærlighed sig giver,

Som trolig staaer med dig i Kamp og Død —

Din Etolthed være! bram af denne Adel,

Gastknyt du de medfødde Vaand! slut dig

Til Gædrelandet, til det dyrebare!

Hold du af gandske Hierte dette fast.

Her er din Kraf's de stærke Rødder, hisset

J fremmed Verden du alleene staaer,
 Et Vaierør, om hver en Stormvind knækker.
 Q kom! du længe ei har seet os mere.
 Prøv det hos os kun een Dag, kun i Dag.
 Gaae ei til Altorf! — Hør du! ei i Dag.
 Den eene Dag kun skænk du dig til Dine.

(tager hans Haand)

Rudents

Jeg gav mit Ord! — thi lad mig — jeg er bundet!

Uettinghausen

(slipper hans Haand alborlig)

Vel er du bunden! ja Ulykkelige!
 Det er du — ikke dog ved Ord og Sed,
 Ved Kiærlighedens Strikker er du bunden.

(Rudents bortvender sig)

Skul du dig, som du vil, det Groken Bertha
 Af Brunek er, der hen til Herreborgen
 Dig drager, fængsler dig til Keiseren.
 Den Riddergroken vil du dig erhverve
 Ved Affald fra vort Land — Bedrag dig ikke,
 At lokke dig man viser dig den Brud,
 Men for din Ukyld er hun ei bestemt.

Rudents

Jeg har hørt nok! — Befinder Eder vell! —

(gaaer)

Attinghausen

Vanbittig Yngling bliv! — Han gaaer herfra!

Jeg kan ham ei bevare, ikke redde;

Saaledes er og Wolfenschieß affaldet

Gra eget Fødeland; — saa følge flere.

Vor Ungdom river fremmed Trældom hen,

Den stræber voldsom over vore Bierge.

O Vandheldstime! da det Fremmede

Til stille lykkelige Dale kom

For Eæders fromme Ufkyld at forstyrre!

Det Nye trænger ind med Magt, det Gamle,

Værdsfulde viger, andre Tider komme,

En anderledes findet Slægt der lever.

Hvad gjør jeg her? de er begravne Alle,

Med hvem jeg her har raadet og har levet.

Alt under Jorden er min Tid! Held den,

Der med den ny ei har behov at leve.

(gaaer)

Anden Scene.

En Eng omgivet af høie Fjelde og Eskov. Paa Fjeldene ere Etier med Rækbærk, og Etiger, som man siden seer Landmændene stige ned af. I Baggrunden viser sig Søen, over hvilken i Begyndelsen viser sig en Maane-segnbue. Prospecten sluttet af høie Bierge, bag hvilke

endnu høiere Jøkeler hæbe sig. Det er fuldkommen Nat
paa Scenen, kun Een og de hvide Gletschere lyse i
Maanstin.

Melchthal, Baumgarten, Winkelried,
Meier fra Sarnen, Burkhard am Bü-
hel, Arnold von Sema, Klaus von der
Flüe, og endnu fire andre Landboere, (alle
fra Unterwalden) samtlig bebøvnede.

Melchthal

(endnu bag Scenen)

Biergveien aabner sig! Kun frist med mig!
Jeg kiender Gieldet, og det Kors derpaa.
Vi er ved Maalet; her er Rüttli.

Winkelried

lys!

Sema

Reent øde.

Meier

End er ingen Landbo her,
Vi ere først paa Pletten, Unterwaldner!

Melchthal

Hvor langt er det paa Natten?

Baumgarten

Nylig hæ

Brandvægteren paa Selisberg raabt to.
(man hører en Klokke)

Meier

Yes! stille!

Am Bühel
Skovkappellets Messelokke
Klart lyder over her fra Schwyzerland.
Von der Glüc
Reen Lusten er, og bærer Lyden langt.

Melchthal
Gaae nogle hen, og sætter Ild paa Qvas,
At det kan lue høit, indtil de komme.
(to Landboer gaar)

Gewa

Det er en deilig Maanskinsnat. See! Seen
Saa rolig ligger der som glatte Speil.

Am Bühel
De har en let Seilads.
Winkelried (peger til Seen)

O see, see der,
Der henne! seer I intet?

Meier

Hvilket! Jo,
Sandfærdig en Regnbue midt om Natten.

E

Melchthal

Det Maanefkinnet er, som danner den.

Von der Glüe

Det er et undersuldt og selsomt Tegn.

Der leve mange, der har aldrig seet det,

Gewa

See to! en blegere staaer ovenover.

Baumgarten

Der seiler nu en Baad der lige under,

Det er Stauffacher med sit Fartoi. Ikke

Den Hædersmand sig længe lader vente.

(Alle gaar til Bredden med Baumgarten)

Meier

De Urnere er de, der dvæle længst.

Am Bühel

De maa gaar langt omkring igiennem Bierget,

Paa det de kan undvige Fjerdens Kundskab.

(midlertid have de to Landboer gjort en Jid midt
paa Pladsen)

Melchthal

Hvo er der! Giver Ordet.

Stauffacher (nede)

Landets Benner!

(Alle gaar ned de kommende imede. Af Baaden
staaer Schwyzerne)

Stauffer, Reding, Auf der Maur,
Jörg im Hofe, Konrad Hunn, Ulrich
Schmidt, Jost von Weiler, og endnu tre
andre væbnede Landboer.

Alle (raaber)

Velkommen!

(i det de øvrige blive i Dybet, og hilse hinanden,
kommer Melchthal frem med Stauffer)

Melchthal

O Herr Stauffer! jeg har
seet ham, der kunde ei igien see mig.
Min Haand jeg har lagt paa hans Dine, og
Inddruffet brændende Hævnfølelse
Af Colen, som var udsøkt i hans Blik.

Stauffer

Lad ei om Hævn; vi intet seet vil hævne,
Men truet Onde vil vi forebygge. —
Du siger, hvad i Unterwaldens Land
Er giort og hvervet for den fælles Sag!
Hvordan Landsfolket tænker, hvor I selv
Undgaaet er Forræderiets Snarer?

Melchthal

Jeg ad Sureners frygtelige Bierg
Paa vidt udbredte øde Isemarke,

Hvor kun den hæse Lammeglente skriger,
 Kom hen til Alpegræssgangen, hvor Hyrder
 Fra Uri og fra Engelberg tilraabe
 Hinanden Hilsen, og i Fæltig græsse.
 Min Tørst jeg stillede med Jøklers Mælk,
 Som stummende i Etømme vælder ned.
 I eenlig Søterhytte tog jeg ind,
 Min egen Vert og Gæst, indtil jeg kom
 Hvor der boe Folk, der levede i Samfund. —
 Alt var i disse Dale Rhytet hørt
 Om denne nye Udaad, der var skeet.
 Og from Erbødighed rildrog mit Vanheld
 Mig ved hver Port, hvor vandrende jeg banked'.
 Forbittred' fandt jeg disse sandru Siæle
 Ved dette voldsom nye Regiment.
 Thi ret som deres Alper uophørlig
 Frembringe samme Blomster, deres Bænde
 Gensformig fløde, Ekker selv og Vinde
 Her følge uforandret samme Streg,
 Saa har den gamle Viis her uforandret
 Bestaaet fra Etammefar til Sønnesøn,
 Ei taale de forvovne Nødheder
 I Livets gammelvante lige Gang. —
 De haarde Hænder rækkede de mig,

Fra Bæggen de nedtog de rustne Sværde,
 Og ud af Diet lynte frydefuld
 Modts Gøseffe, da jeg de Navne nævnte,
 Der ere Viergets Landbo hellige,
 Jert Navn, og Walthar Gúrsts — Hvad vilde synes
 At være Eder Ret, svoer de at giøre,
 De svoer at følge Eder indtil Døden.
 Saa ilde jeg tryg ved hellig Skjerm
 Af Giesleretten frem fra Gaard til Gaard,
 Og da jeg kom i Hiemstavns Dal, hvor mange
 Af mine Brønder vidt udbredte boe,
 Da jeg min Fader sandt, berøvet, blind,
 Paa fremmed Straa, af gode Menneffers
 Barmhiertighed at leve —

Stauffacher

Gud i Himlen!

Melchthal

Da græd jeg ei; ei i krasløse Taarer
 Udøste jeg den heede Smertes Kraft;
 I dybe Bryst jeg som en kostbar Skat
 Forvarte den, og tænkte kun paa Daad.
 Jeg krøb igiennem hoer en Viergets Krumning,
 Saa skjult var ingen der, jeg jo udfandt den,
 Ja indtil Jøffens isbedækte Fod

Jeg vandrede og sandt beboede Hytter,
 Og overalt, hvorhen min Gud mig bar,
 Sandt jeg det samme Had til Tyranniet,
 Thi ligetil den sidste Grændse af
 Oplivet Skabning, hvor den stive Jordsbund
 Holdt op at give, raner Fogdens Gidsffhed.
 Det brave Folkets Hjerter Alle jeg
 Opvækkede med Braadden af mit Ord,
 Og alle vores er med Mund og Hierte.

Stauffacher

Stort haver J i seie Tid udrettet,

Melchthal

Jeg gjorde meer endnu, De tvende Borge,
 Rosberg og Carnen, er det Landbo frygter.
 Thi bag ved deres Klippevolde stærmmer
 Sig Fienden let, og ødelægger Landet.
 Med egne Dine vilde jeg dem speide;
 Jeg var i Carnen, og besaae den Borg.

Stauffacher

J voved' Eder ind i Tigrens Hule?

Melchthal

Forklædt i Pilgrimsklæder var jeg der,
 Jeg saa Landfogeden ved Bordet fraadse,
 Dom selv, om jeg betvinge kan mit Hierte,

Jeg saae min Fiende, og jeg slog ham ikke.

Stauffacher

I Sandhed, huld var Lykken eders Diærvhed.

(midlertid ere de andre Landsfolk komne frem, og
nærme sig de to)

Dog siig mig nu, hvo disse Benner ere,

De redelige Mænd, der fulgte Eder?

Gier mig bekiendt med dem, at vi fortrolig

Hinanden nærmes, og oplade Hjertet.

Meier

Hvo kiendte Eder ei i de tre Lande?

Jeg Meier er fra Earnen, denne er

Min Søstersøn, er Struth von Winkelried.

Stauffacher

I nævner mig ei noget ukiendt Navn:

Det var en Winkelried, der dræbte Dragen

I Weilers Mose, og der lod sit Liv

I Kampen.

Winkelried

Det min Stamfar var, Herr Werner!

Melchthal

(peger paa to Landboere)

De boe bag Skoven, ere Klosters Golt

Gra Engelberg. — I vil ei derfor

Foragte dem, for det er egne Folk,
Og sidde ei som vi, fri paa der' Arv.
De elske Landet, har og ærligt Rygte.

Stauffacher

Giv mig Jer Haand! Sig prise lykkelig,
Hvo ingen er livegen her paa Jorden,
Men Redelighed lykkes i hver Stand.

Konrad Hunn

Det er Herr Reding, vores Altladammann.

Meier

Jeg kender ham, han er min Vederpart,
I Strid med mig om gammel Arvelod.
Herr Reding! Kender vi ere for Retten,
Her er vi enig! (ryster hans Haand)

Stauffacher

Det er ædelt talt.

Winkelried

Hør' I, de kommer! Hører Iris Horn!

(Paa høire og venstre seer man Bæbnede med Vindlys
gaar ned af Klipperne)

Auf der Maur

See, stiger ikke selve Herrens Tjener,
Den værdig Sognepræst, ned med? Si skyet
Han Veiens Møie eller Nattens Gysen,

En trofast Hyrde for sit Folk at sørge.

Baumgarten

Hans Sacristan er med, og Walther Fürst.

Dog øiner jeg ei Tell imellem Mængden.

Walther Fürst, Præsten Rosselmann
Petermann Sacristanen, Ruoni Hyr-
den, Berni Jægeren, Ruodi Systeren,
og endnu fem andre Landboer, alle tilsammen,

33 i Tallet, træde frem, og stille sig ved Tiden.

Walther Fürst

Saa maa vi paa vor egen Arvedeel

Og faderlige Grund os stiele til

At samles hemmelig, som Mordere,

Bed Natten, som ikkun sin sorte Kaabe

Udlaaner til Forbrydelsen og til

Den dagsh Sammenrottelse, os hente

Vor gode Ret, der dog er klar og teen,

Som selve Dagens glandsfuldaabne Skjød.

Melchthal

Tu! Hvad vi spandt i Nattens dunkle Ro,

Ser Solens Lys skal komme frit og fro.

Rosselmann

Gedsvorne, hører, hvad mig Gud indskjyder;

Vi staae som før en Landalmue her,
 Og vi kan gielde for et samfuldt Folk,
 Lad os da tinge her paa gammel Viis
 I Landet, som i rolig Tid vi pleie.
 Hvad der ulovligt er i vor Forsamling,
 Undskyldte Tidens Nød; dog overalt
 Er Gud, hvor Retten bliver pleiet,
 Og under Herrens Himmel staae vi her.

Straussacher

Vel! lad os tinge her paa gammel Viis;
 Er det end Nat, saa lyser dog vor Ret.

Melchthal

Er Tallet end ei fuldt, saa er dog Hiertet
 Af Folket her; de bedste er tilstæde.

Konrad Hunn

Er end de gamle Bøger ei ved Haand,
 De ere skrevne end i vore Hiertet.

Rosselmann

Velan! saa vorde Kredsen dannet strax,
 Man plante Magtens Sværd paa deres Sted.

Auf der Maur

Lad Landets Amman tage her sin Plads,
 Og lad hans Lagmænd ved hans Side staae.

Petermann

Her ere trende Folk, Nu, hvilket af dem
Tilkommer det at give Tinget Hoved?

Meier

Om denne Hre stride Schwyz med Uri.
Vi Unterwaldner træde frit tilbage!

Melchthal

Tilbage træde vi, som Tryglerne,
De ræske Hielp af vælderige Venner.

Stauffacher

Saa tage Uri Sværdet da; dets Banner
Ved Romertogene gaaer for ved os.

Walther Fürst

Schwyz Sværdets Hre blive bør til Deel,
Thi af dens Stamme rose vi os alle.

Rosselmann

Den ædle Bæddestrid jeg venlig jævne!
Schwyz skal i Raad, i Marken Uri føre

Walther Fürst

(rækker Stauffacher Sværdet)

Saa tag!

Stauffacher

Ei mig, men Alderen skee Hre!

Im Hofe.

De fleeste Aar her tæller Ulrich Schmidt.

Auf der Maur

Den Mand er vakker, men af usri Stand,

Livegen Mand ei domme kan i Schweiz.

Stauffacher

Staar ei Herr Reding her, var Allandamman?

Hvi sege vi da nogen mere værdig?

Walther Fürst

Han være Amman, være Dagens Hoved!

Hvo dertil stemmer, løfte Hænderne.

(alle løfte høire Haand)

Reding

(træder midt iblandt dem)

Jeg kan min Haand paa Bøgerne ei lægge;

Saa soerger jeg ved de evindelige Stierner,

At jeg fra Retten ingentid vil vige!

(Man rejster to Sværd op for ham, Rædsen danner sig
om ham, Schwyz i Midten, Uri paa høire, Unter-
walden paa venstre. Han staaer støttet paa sit
Slagsværd)

Hvad er det, som de trende Biergets Folk

Har her ved Soens ugestimilde Bredde

Tilsammenført i denne Anders Time!

Hvad Indhold være skal af nye Pagt,

Som her vi under Stiernehimmel stifte?

Stauffacher

(træder i Aredsén)

Ei stifte vi ny Pagt, det kun er en
 Eldgammel Pagt fra vore Fædres Tid,
 Som vi fornye! Vider det Eedsvorne!
 Om os end See, om Bierge os adskille,
 Og sig hvert Folk regierer for sig selv,
 Saa er vi af een Stamme, og eet Blod,
 Og det er samme Hiem, hvorfra vi droge,

Winkelfried

Saa er det sandt, som det i Sangen lyder,
 At vi fra fjerne Egn er vandret hid,
 Meddeel hvad eder derom er bekiendt,
 At nye Pagt sig end ved gamle styrke,

Stauffacher

Hør, hvad de gamle Hyrder end fortælle. —
 Der var et mægtigt Folk langt langt tilbage
 Mod Midnat, dette leed af tunge Dyrtd.
 I denne Nød beslutted Folkemødet,
 Hver tiende af Borgerne skal efter
 Lodkastning Fædres Land forlade. — Dette skeede!
 Beeklagende uddroge Mænd og Qvinder,
 En mægtig Hær, ad Middagsfölen til,
 Slog sig med Sværdet giennem tydske Land.

Til disse Biergeskoves Høiland hen,
 Og ikke før udtættedes det Log,
 End som de komme til den vilde Dal,
 Hvor nu Muotta mellem Enge rinder,
 Ei Spor af Mennesker var her at see,
 Ikkun een Hytte stod ved Bredden eensom,
 Der sad en Mand, og vogtede paa Færgen. —
 Dog hæftig bølged Søen, og var ei
 At seile. — Da besaae de nærmere
 Det Land, og bleve vaer den skønne Sylde
 Af Træer, og opdaged' gode Brønde,
 Og tyktes i det kiære Fødeland
 At være — Da beslutted' de at blive,
 Opbyggede den gamle Glække Schwyz,
 Og havde mangen moisom Dag, for at
 Udrydde Skoven med vidtspredte Rødder —
 Derpaa, da Grunden ikke meer forslog
 Til Folkets Tal, da droge de hen over
 Til sorte Bierg, ja indtil Weisland hen,
 Hvor bag en evig Iseveld forborgen
 Et andet Folk med andre Tunger taler.
 Ved Kernwald byggede de Glækken Etanz,
 Og Glækken Altdorf udi Reuses Dal,
 Dog stedse de der Herkomst kom ihu,

Af hver en fremmed Stamme, der har siden
 I Midien af Landet nedsat sig,
 Udfinde Schwyzes Mænd altid hinanden,
 Og Hjertet, Blodet giver sig tilkiende.

(rækker Haand til høire og venstre)

Auf der Maur

Ja, vi er af eet Herte, af eet Blod.

Alle (række Haand)

Vi er eet Folk, og enig vil vi handle.

Stauffer

De andre Folkslag bære fremmed Nag,
 Og Seierherrer sig har underkastet;
 Der leve selv i vore Landemærker
 Gaa mange Mænd, der bære fremmed Pligt,
 Og deres Trældom gaaer paa Børn i Arv,
 Kun vi, de gamle Schwyzers ægte Stamme,
 Vi have stedse os bevart vor Frihed,
 Vi under Fyrster boied' ei vort Knæ,
 Frivillig Ekhts af Keiserne vi valgte.

Rosselmann

Frit vi udvalgte Rigets Ekhts og Ekierm,
 Gaa staaer i Keiser Fredriks Brev optegnet.

Stauffer

Thi herreløs er end friest Mand ikke,

Et Overhoved, og en overst Dommer
 Maa være, hvor man henter Ret i Strid.
 Thi have vore Fædre for den Grund,
 Som de fravundet har den gamle Bildnis,
 Undt Keiseren, som kalder sig for Herre
 Af Tydslands Jorde, og af Velslands, Wren,
 Og som de andre Grimænd i hans Rige
 Sig lovet ham til ædel Vaabentienest;
 Thi dette eene er de Fries Pligt,
 At skjærme Riget, som beskjærmer dem.

Melchthal

Hvad der er over, det er Trællens Mærke.

Stauffer

Naar Hærbæn udgik, fulgte Fædrene
 Med Rigets Banner, fiæmpede dets Etid,
 Til Velsland væbnede de droge med,
 At sætte Romerkronen paa hans Hoved.
 Regierte hiemme gladelig sig selv,
 Alt efter gammel Brug og egne Love.
 Men høiest Blodban var kun Keiserens,
 Og dertil var udnævnt en mægtig Greve,
 Han havde ei sit Cæde her i Landet,
 Naar Blodskyld kom, saa kaldte man ham hid,
 Og under aaben Himmel, jævnt og reent

Hvor er her Spor af, at vi ere Trælle?

Er nogen, som her bedre veed, han tale!

I m h o f e.

Nei Alt sig saa forholder, som I sige,

Magtherredom blev aldrig taalt hos os!

S t a u f f a c h e r.

Selv Keiseren vi nægted Lydighed,

Da han til Kirkens Bedste Retten boied.

Thi da de Folk fra Herrens Huus Einsideln

Os gjorde Fordring paa den Alp, som vi

Har græsset paa fra vore Fædres Tid,

Da fremdrog Abbeden et gammelt Brev,

Der skænked ham den Uldorf uden Herre,

Thi, at vi vare til, man havde dulgt.

Da sagde vi: tilsneget er det Brev,

Hvad vort er, ingen Keiser kan bortskænke.

Og nægter Riget os vor Ret, vi kunne

I vore Bierge og undvære Riget.

— Saa talte vore Fædre! skulde vi,

Det nye Aags Uværdighed da taale,

Hvad i sin Vælde ingen Keiser tørde

Os byde, taale det af fremmed Træl! —

Vi have skabt os selve denne Grund

Bed vore Hænders Glid, den gamle Skov,

Der fordum var de vilde Bjørnes Bolig,
 Forvandlet til et Hiem for Mennesker,
 Den Dragenngel have vi aflivet,
 Der ædelsvullen steeg af disse Moser,
 Det Laagedække har vi senderrevet,
 Der evig graa om denne Uderk hang,
 Har sprængt det haarde Fjeld, har over Afgrund
 Ledsaaget Vandrerer den trygge Sti;
 Vor er ved tusind Aars Besiddelse
 Hiin Grund — og fremmed Herretræl skal torde
 Her komme, torde smedde Bænker til os,
 Os gjøre Skam her paa vor egen Jord;
 Et ingen Hielp imod en saadan Trængsel?

(Glor Berøge se mellem Landalmuen)

Nei Nei! een Grændse har Tyranners Magt;
 Naar ingensteds Fortrængte Ret kan finde,
 Naar Byrden bliver uudholdelig,
 Med trøstigt Mod han griber op i Himlen,
 Og henter ned de ev'ge Rettigheder,
 Som hænge hisset uafhængelige,
 Som selve Stjernerne ubrødelige.
 Naturens gamle Oldstand kommer da
 Tilbage, hvor da Mand mod Manden staar,
 Til sidste Middel, naar ei noget andet

Vil hielpere mere, et ham Sværdet givet,
 Det høieste blandt Guder tør vi væрге
 Mod Overvold. Her staae vi for vort Land,
 Vi staae for vore Koner, vore Børn.

(Alle slaae paa deres Sværde.)

Vi staae for vore Koner, vore Børn.

R o s s e l m a n.

(træder i Kredsen.)

Hør I end gribe Sværd, betænker vel!

I fredelig med Keiseren kan enes.

Det koster kun et Ord, og de Tyranner,

Der trykke nu saa tungt, da smiggre Eder

— Kun griber, hvad saa tit man Eder bed,

Forsager Riget, hylde Østrigs Højhed.

Auf der Maur.

Hvad siger denne Præst? Vi sværge Østrig!

A m b ü h e l.

Hør ei paa ham!

W i n k e l r i e d.

Det raader en Forræder!

En Landets Giende.

R e d i n g.

Rolig, svorne Brødre!

Gewa,

Vi hylde Østrig efter sig en Skændsel!

Von der Flue.

Vi lade os afstodse det med Vold,

Hvad vi har nægtet Gudhed.

Meier.

O da var

Vi Trælle, og var værd at være det!

Auf der Maur.

Den være udstødt fra en Schynzers Ret,

Der nævner Overgivelse til Østrig.

— Landanmann! jeg bestaar derpaa! Det være
Den første Landslov, som vi give her.

Melchthal.

Det see! Hvo nævner Overgivelse

Til Østrig, være fredløs, æreløs,

Ham tage ingen Landbo ved sin Arne.

(Alle ære den høje Haand.)

Vi ville det! det være Lov.

Reding (efter en Pause)

Det er det.

Rosselman.

Tu er I fri, og det ved denne Lov.

Med Magt skal Østrig ei tiltrødse sig

Hvad det med venlig Bøn ei har erholdt

J u s t v o n W e i l e r.

Til Dagens Orden! videre!

R e d i n g.

E d s v o r n e !

Er alle milde Midler og forsøgte?

Maaskee veed ikke Kongen det, det er

Vel ei hans Billie, hvad her vi lide.

Og dette sidste skulde vi forsøge,

Først bringe vores Klager ham for Øre

Før vi til Sværdet gribe. Rædsom stedse

Selv i retfærdig Sag er Magt, Gud hjælper

Kun da, naar Mennesker ei hjælpe mere.

S t a u f f a c h e r t i l K o n r a d H u n n,

Nu er til Eder, at berette; tal!

K o n r a d H u n n.

Jeg var i Rhinsfeld Keiserens Pallads,

At klage over Fogdens haarde Trængsel,

At hente vores gamle Frihedsbrev,

Som ellers hver en ny Regent stadfæster.

Der foresandt jeg mange Stæders Bud,

Fra Schwaber Landet, og fra Rhinens Løb,

De alle modtog deres Pergamenter,

Og vendte fro til deres Land tilbage,

Jeg, Eders Bud, blev vlist til Raaderne,
 Og de bortsendte mig med tomme Trost:
 At Keiseren den Gang ei havde Tid,
 Han tænkte ellers nok engang paa os.
 Og da jeg giennem Kongeborgens Sale
 Gik sorgfuld, saae jeg Hertug Hans at staae
 Og græde i en Braa, de ædle Herrer
 Af Wart og Løgersfeld at staae omkring ham.
 De kaldte mig, og sagde: hielp Jer selv!
 Forventer ei Retsfærdighed af Kongen.
 Han røver jo sin egen Broders Barn,
 Forholder ham hans lovlig Arvedeel.
 Vor Hertug trygler om sin Mødrears,
 Han har de fulde Aar, nu var det Tid,
 At ogsaa han regierte Land og Folk
 Hvad fik han for Beskeed? En Krands paasat,
 Ham Keiseren: Det var Ungdommens Pryd.

Auf der Maur,

I det har hørt; Ret og Retsfærdighed
 Forventer ei af Kongen! hielp jer selv!

Reding.

Ei andet er tilbage, raader nu
 Hvordan vi flogt det bringe vil til Ende.

Walth er Fürst,

(træder i Kredsen)

Uddrive ville vi forhadte Lvang,

De gamle Rettigheder, vi har arvet

Fra vore Fædre, ville Vi bevare;

Ei gribe tøileløse efter Nyt.

Det blive Keiserens, hvad der er hans!

Hvo Herre har, pligtsskyldig tiene ham.

Meier.

Jeg haver Gods fra Æsterrig til Lehn.

Walth er Fürst.

J bliver ved at yde Æsterrig Pligt

Just von Weiller.

Jeg skatter til de rappersveilske Herrer

Walth er Fürst,

J bliver ved at skatte og at skyld.

Rosselman.

Vor Frue udi Burch har jeg gjort Gød.

Walth er Fürst.

J giver Klosteret, hvad Klostrets er.

Stauffacher.

Jeg haver ingen Lehn undtagen Rigets.

Walth er.

Hvad være maa, det skee; men ei derover.

Vi Fogderne med deres Svende vil
 Forjage, og de faste Borge sleise,
 Dog uden Blod, om muligt. Keiseren
 Skal see, at vi nødtvungne ikkun har
 Afkastet Krefstngtens fromme Pligter,
 Og seer han os i vore Skranker blive,
 Sin Hævn maaskee han statsklog overvinder;
 Thi billig Frygt opvækker sig et Folk,
 Der veed end sig med Sværd i Haand at styre.

Reding.

Dog lader høre, hvordan det fuldbringes?
 Vor Fiende haver Vaabnene i Hænde,
 Og sandelig, i Fæd vil han ei vige.

Stauffacher.

Det vil han, naar han øiner os i Vaaben;
 Vi overraske ham, før han sig rustet.

Meier.

Snart er det sagt, men vanskeligt at giøre;
 Os kneiser i vort Land to faste Borge,
 De give Fienden Bævn, og er at frygte,
 Hvis Kongen skulle falde ind i Landet.
 Rosberg og Carnen først maa undertvinges,
 Før man i de tre Lande løfter Sværd.

Stauffacher.

Hvis derpaa døeles, bliver Tienden varsløt,
 For mange have Deel i denne Løndom.

Meier.

Baldstæderne er ei Forræders Hiem.

Rosselman.

Selv Nidkiærhed den gode kan forraade.

Walthert Fürst.

Opsættes det, saa bliver Tvingen særdig

I Altorf, og sig Fogeden befæster.

Meier.

I tænker paa Jer selv.

Peterman.

I er ubillig

Meier (opfarende.)

Ubillig vi! det tør os Uri byde.

Reding.

Bed Eders Ged! saa Fred! —

Meier,

Ja naar sig Schwyz

Forstaaer med Uri, saa maa vi vel tie.

Reding.

Jeg eder maa paaminde her for Tinget,

At I med hæftigt Sind forstyre Freden,

Staae vi ei alle for den samme Sag?

Winkel ned.

Naar vi opsætte det til Herrens Fæst,
 Da er det Skik, at alle Egnens Mænd
 Paa Borgen bringe Fogeden Foræring,
 Saa kan ti eller tolv Mand usfortænkte
 Forsamle sig paa Borgen; hemmelig
 De bringe spidse Jern med sig, som man
 I Hast kan sætte fast paa Stavene,
 Thi væbnet kommer ingen ind i Borgen.
 Den store Hob nærhos i Skoven holder,
 Og naar den anden lykkelig har sig
 Bemestret Porten, stødes i et Horn,
 Og hine brude frem af deres Baghold,
 Saa bliver Elottet vort med liden Møje.

Melchthal.

Rosberg paatager jeg mig at bestige,
 En Terne der paa Elottet er mig huld,
 Og let jeg daarer hende, mig at række
 Til natte ligt Besøg den soaie Etage
 Er jeg først oppe; med jeg trækker Benner.

Reding.

Er alles Billie, at det skal udføttes?

(Meerheden løfter Haand.)

Stauffacher (tæller.)

Her er et Meer af tyve mod tolv

Walther Fürst.

Naar paa bestemte Dag de Borge falde,

Saa give vi et Tegn fra Bierg til Bierg

Med Røg, da bliver Landeværnet opkaldt

I Hast, i Hovedstaden af hvert Land. Naar da

Landfogderne see vore Vaabens Alvor,

Troe mig! de lade gierne Striden fare,

Og gribe gierne fredelige Leide,

At vige ud af vore Landemærker.

Stauffacher.

Med Gesler kun jeg frygter haarden Dyst,

Han rædsomt er med Reisnere omgivet,

Ei uden Blod han rømmer Marken. Ja,

Endog fordreven er han Landet farlig.

Tungt, næsten farligt er at skaane ham.

Baumgarten.

Hvor der er halsløs Fare, sætter mig!

Jeg skylder Tell mit Liv, som han har reddet.

Glad jeg sætter for Landet det i Bove,

Min Vre har jeg reddet, fulgt mit Hjerte.

Reding.

Tiid bringer Raad. Opbier det med Taalmod.

Man og maa lide lidt paa Diebliffet.

— Dog seer, mens vi her holde Natteting.

Udsætter Morgenens paa Biergetinde

Sin Lues Heivagt! kommer, lad os skilles

Før Dagens Lys her overrasker os.

W a l t h e r F ü r s t.

Frygt ei! seent viger Natten ud af Dale.

(Alle have uvillkaarlig taget Hattene af og bestue Morgen-
reden med stille Samling.)

R o s s e l m a n n.

Bed dette Lys, der først har hilst os

Af alle Folkeslag, som dybt under os

Tungtaandende i Stæders Qualme boe,

Lad os den nye Pagtes Sed nu sværge.

— Et eenigt Folk af Brødre vil vi være,

I ingen Nød, og ingen Fare skilles.

(Alle gientage det med oprakte Fingre.)

Vi ville være fri, som vore Fædre,

Og heller døe end leve udi Trældom,

(som før.)

Vi ville lide paa den store Gud,

Og ikke frygte Menneskenes Magt.

(Som før, Landboerne omarme hinanden.)

Stauffacher.

Nu gaae i Stilhed hver sin egen Vej
 Til sine Venner sine Kiendinge,
 Hvo Hjrde er, sin Hiord han vintre rolig,
 Og hverve Venner til vor Vagt i Stilhed! —
 — Hvad endnu indtil den Tid taales maa,
 Det taaler! Vader de Tyranners Regning
 Kun voxer til, een Dag paa eengang den
 Almeene og særdeles Gield betaler.
 Hver undertvinge den retvise Harm,
 Og for det Heele spare han sin Hævn,
 Thi Rov begaer den Mand paa Almeenbedste,
 Der selv sig hjælper i sin egen Sag.

(I det de paa tre forskellige Eider afgaar i største Rolig-
 hed, salder Orkestret ind med et pragtfuldt Eving;
 den tomme Scene bliver endnu en Tid aaben, og viser
 Skuespillet af Solen, der gaaer op over Jisbjergene.)

T r e d i e A c t.

Første Scene.

Gaard uden for Tells Huus: Han er sysselsat med sin
 Temmerøse Hedevig med Huusgierning. Wal-
 ther og Wilhelm spæge i Baggrunden med en
 liden Armbrøst.

W a l t h e r (singer)

Med Bue og Pille
 Over Dal og Fjeld
 See Skytten fremille
 Ved Morgenqvæl.
 Lustriiget befaler
 Fjeldørnen udi
 Over Bierge og Daler
 Hersker Skjøtten fri.
 Hans Rige det Viide,
 Hvad Pilen kan naae
 Det flyve, det krybe,
 Hans Rov vorde maa!

(kommer springende)

Min Buestræng er sønder, hielp mig Fader,

Tell.

Seg ei! sig hielper rigtig Skjotte selv

(Drengen gaar tilside.)

Hedevig.

De Drengene tidlig tage til at skyde

Tell.

Hvo Mester vorde vil, sig tidlig øve.

Hedevig.

At give Gud, de aldrig lærte det.

Tell.

De skulle lære Alt. Hvo giennem Livet

Sig frist vil slaae, til Værn og Anfald han

Maa være rustet.

Hedevig.

At i Hiemmet Ingen

Vil finde Ro!

Tell.

Jeg heller ikke, Moder!

Til Hjrde har Naturen mig ei dannet.

Jeg uden Ro maa slygtigt Maal forfølge,

Da først jeg nyder Livet ret, naar jeg

Hver Dag paa ny mig selv til Bytte gjør.

Hedevig.

Og du ei tænker paa din Huustros Angest.

Der græmmes midlertid, og venter paa dig,
 Mig fylder det med Gru, hvad vore Svende
 Om Eders Bøvesarter tit fortælle.
 Forvildet seer jeg dig i vilde Fjelds-
 Gra Fjeld til Fjeld at springe feil. Jeg seer
 Steengjædder springende tilbage rive
 Dig ned med sig i Afgrund! seer, hvordan
 En Vindlavine overdækker dig,
 Hvor under dig bedrægelige Sneestrid
 Indstyrter, og du levende begravet
 Nedsynker i den gyselige Grav,
 Af den forvovne Alpejæger griber
 Hans Død i hundred verlende Gestalter
 Vel er det en ulukkelig Handtering,
 Der med Livsfare føre ham til Afgrund,

Tell.

Hvo frist med sunde Sandser seer omkring sig,
 Fortroer paa Gud og egen hændig Styrke,
 Vel kæmper sig af hver en Nød og Fare,
 Ei skrækker Bierget, hvo derpaa er fød.

(Han har fuldført Arbeidet, og lægger sit Værktøj)
 Nu, troer jeg, Porten holder Aar og Dag.
 En Ør i Huset sparer Lømmemanden.

(tager sin Hat.)

Hedvig.

Hvor gaaer du hen?

Tell.

Til Altdorf! hen til Fader.

Hedvig.

Du intet farligt har i Hu! tilstaae det!

Tell.

Hvor kom du derpaa Kone!

Hedvig.

Noget spindes

Mod Fogeden — paa Rütli blev der tinget,

Det veed jeg! du er med i dette Forbund.

Teli.

Ei var jeg med derved — dog skal jeg ei
Undfalde Landet, naar det kalder mig.

Hedvig.

De vil henstille dig, hvor Faren er;
Det tungeste din Deel, som altid, bliver.

Tell.

Hver bliver efter Høne sat i Skat.

Hedvig.

Du Unterwaldneren har og i Stormen
Bragt over Søen! Underværk det var,
J undkom! tænkte du aldeles ikke

Paa Børn og Viv.

Tell.

Min Viv! jeg tænkte paa jer,

Thi stielste jeg den Fader til hans Børn.

Hedvig.

At seile paa den vilde Søe! ei er det

At troe paa Gud! det er at friste Gud.

Tell.

Hvo grubler alt for meget, gjør kun lidet.

Hedvig.

Ja du er god, og hielpsom, tiener alle

Og kommer du i Nød, dig hjælper ingen.

Tell.

Forbyde Gud, jeg skal behøve Hielp!

(tager Armbryst og Pile.)

Hedvig.

Hvad vil du med den Armbryst! lad den blive!

(Drengen kommer tilbage.)

Tell.

Mig fattes Armen, naar mig fattes Baaben.

Walter.

Hvor gaaer du nu hen, Far!

Tell.

Til Altdorf, Dreng!

Lil Egni — Vil du med?

Walt her.

Vist vil jeg det.

Hedvig.

Der er nu Fogden just; Bliv du fra Altdorf.

Tell.

Han gaaer endnu i Dag!

Hedvig.

Lad ham først det.

Mind ham ei om dig, han dig hader, veed du.

Tell.

Ei stort mig skade skal hans onde Villie

Jeg gior, hvad Ret er, skyer ingen Siende.

Hedvig.

Hvo gior, hvad Ret er, hader han just meest,

Tell.

For han ei kan faae Sag med dem. Mig lader

Nok Ridderen med Fred, formoder jeg.

Hedvig.

Hvor veed du det?

Tell.

Ei er det længe siden,

Jeg gif engang paa Jagt i Schæffendals

De vilde Grunde paa det øde Spor.

Og som en Klippesti jeg eensom fulgte,
 Hvor det var ikke muligt at undvige,
 Thi over mig hang Gieldevæggen brat,
 Og nede brusste Fossen frygtelig

(Drengen klønger sig paa høire og venstre til ham, og see
 paa ham med spændt Opsigenhed)

Da kom Landsfogeden imod mig! han
 Allene mod mig, som var og allene,
 Blot Mand mod Mand, Afgrunden ved vor Side.
 Og da nu Herren Die fik paa mig,
 Og kiændte mig, hvem han har ført tilforn
 For ringe Aarsag sat i tunge Bøder,
 Og saae mig med det skønne Baaben komme
 Imod ham skridende, da blegned han,
 Da soigtede hans Knæ, jeg saae det komme,
 Han vilde segne op til Gieldevæggen.

— Da ynkedes jeg for ham, jeg traadde til ham
 Beskæedenslig og sagde, det er mig,
 Herr Landsfogd! men han kunde ikke saae
 En usel Lyd af Munden — kun med Haanden
 Han vinked taus ad mig at gaae min Vej;
 Da gik jeg bort, og sendte ham hans Følge.

H e d v i g,

Han skiald for dig! vee dig! at du har seet

Ham svag, tilgiver han dig ingensinde.

Tell.

Thi stjer jeg ham; og han ei mig vil søge.

Hedvig.

Bliv blot i Dag derfra! gaae før at jage.

Tell.

Hvad tænker du?

Hedvig.

Det ængster mig, bliv borte!

Tell.

Hvor kan du martre dig saa uden Aarsag

Hedvig.

For di det ingen Aarsag har! — Tell! bliv her!

Tell.

Jeg lovet har at komme, fiære Kone!

Hedvig.

Maa du, saa gaa! — blot Drengen blive hos
mig!

Walt her.

Nei Moderlid! jeg gaaer med Gader.

Hedvig.

Walt!

Din Moder vil du da forlade!

Walter.

Jeg

Dig bringer noget smukt fra Elni med

(gaaer med Sell)

Wilhelm.

Jeg bliver hos dig Moder.

Hedvig (favner ham)

Ja du er

Mit kære Barn, kun dig jeg har tilbage.

(gaaer til Gaardderen og følger de bortgaaende længe
med Sine.)

Anden Scene.

En indsluttet bild Skovbænk, Bække styrte ned af Fjeldene.

Bertha i Jagtklæder, strax derpaa Rudens.

Bertha.

Han følger mig. Omsider kan jeg tale.

Rudenz (træder rast ind.)

Omsider Frøken! sandt jeg Eder seene,

Afgrunde rundt omkring omgive os.

I denne Ørk jeg frygter ingen Vidner,

Af Hjertet vælter jeg den lange Taushed.

Bert h a.

Er I og vis paa, Jagten ei os følger.

R u d e n t s.

Did henad Jagten drog! nu eller aldrig!

Jeg gribe maa kostbare Dieblif,

Min Skiæbne maa jeg afgjort see, om saa

Den evig Skulde skille mig fra Eder;

O væbner ikke Eders hulde Blik

Med denne mørke Strængthed — Hvo er jeg

At jeg til Eder diærve Dnsfær hæver;

End har ei Wren nævnt mig, ikke tør jeg

End staae paa Rad med Ridderne, der beile

Saa seiersfælle glimtende til Eder.

Jeg har ikkun et tro og kiærligt Hjerte,

Bert h a (alvorslig og stræng.)

I tale tør om Kiærlighed og Trofskab,

Der bliver troløs mod de første Pligter,

(Rudents træder tilbage.)

Den Træl af Østrig, der sig sælger til

Udlændingen, til Folkets Undertrykker

R u d e n t s.

Af Eder Frøken! den Bebreidelse!

Hvem søger jeg paa denne Side ellers?

Bertha.

Mig troer I paa Forræderiets Side
At finde! heller gav jeg Gesler selv,
Gav Undertrykkeren min Haand, end til
En unaturlig Søn af Schmyz, der sig
Kan giøre til hans Redskab.

Rudents.

Gud! hvad maa

Jeg høre!

Bertha.

Hvad! hvad ligger mere nært

Det gode Menneſte, end ſom hans Egne.
Er for et ædelt Hierte nogen Pligt
Vel ſkønnere end at forſvare Uſkyld
At værne om den Undertryktes Ret!
Mit Hierte bløder mig for Eders Folk.
Jeg lider med det; thi jeg maa det elſke,
Som ſaa beſkeedent dog er fuldt af Kraft.
Mit heele Hierte drager mig hen til det,
Hver Dag jeg lærer meer at ære det;
Men I, I, hvem Natur og Ridderpligt
Gav dette Folk til fød Beſkiærmer, der
Forlader det, og der gaaer troløs over
Til Fienden, ſmedder Lænker til ſit Land.

J saarer, krænker mig, og jeg maa tvinge
Mit Hierte, at jeg ei skal hade Eder.

R u d e n t s.

Er det da ei mit Folkets Vel, jeg vil?

Ei under Østrigs vælderige Scepter.

Dets Fred?

B e r t h a.

Dets Trældom vil J det berede,

Forjage Frihed af dens sidste Borg,

Som den endnu paa Jorden har tilbage,

Sig bedre Folket paa sit Held forstaaer.

Dets siikre Følelse ei Ekin forleder;

De Eder Garnet slog om Hovedet.

R u d e n t s.

Bertha! J hader, J foragter mig.

B e r t h a.

Mig bedre, om jeg gjorde det — Men see

Den Mand foragtet og foragtelig,

Man gierne vilde elske.

R u d e n t s.

Bertha! Bertha!

J viser mig den største Himmelslykke,

Og dybt mig styrter samme Dieblis.

Bertha.

Nei! nei! ei er det Edle ganske qvælt
 I Eder! det kun slumrer! jeg vil vække det;
 I maa udøve Bold mod Eder selv,
 At dræbe den medfødde Dyd! dog Held
 Held Eder! den er stærkere end I,
 Og I, trods Eder selv, er god og ædel.

Rudents.

I troer paa mig! o Bertha! alting lader
 Din Kiærlighed mig være og mig vorde

Bertha.

Bær, hvad af herlige Natur I skabtes,
 Opfyld den Plads, hvorpaa den stilled Eder,
 Staa I med Eders Folk og Eders Land,
 Og kæmp for Eders hellig Ret!

Rudents.

See mig!

Hvor kan jeg mig tilkæmpe, eye eder,
 Naar jeg modstræber Keisers Albrechts Magt?
 Er det ei eders Frænders stærke Vilje,
 Der over Eders Haand tyrannisk raader?

Bertha.

Her i Baldstøderne er mine Gudsfer,
 Naar Schwyzeren er fri, er jeg det ogsaa.

R u d e n t s.

O Bertha! hvilket Blik J aabner mig.

B e r t h a.

Haab ei ved Østrigs Gunst mig at tilkiæmpe,

De ad min Arvedeel udstrække Haand,

Med store Arv man vil foreene den.

Den samme Landetørst, der Eders Frihed

Opsluger vil, den truer ogsaa min.

— O Ven! mig har de udseet til et Offer

Maaſkee at lønne nogen Yndling med —

Did hen, hvor Falskhed og hvor Rænker boe,

Til Keiserhoffet vil man drage mig;

Der vente mig forhadte Egtelænker,

Kun Kiærlighed, kun Eders mig kan redde.

R u d e n t s.

J kunde da beslutte her at boe,

Her i mit Fædreland at være min,

O Bertha! al min Higen i det Kierne,

Hvad var det uden Stræben efter Eder?

Kun Eder søgte jeg paa Wrens Bei.

Al min Vergierrighed var kun min Elskov,

Kan J med mig indslutte Eder i

Hiin stille Dal, forsage Jordens Glands;

O da er Maalet for min Stræben fundet,

Da staae den vildoprørte Verdens Strøm
 Mod disse Bierges firkte Ryst; ei har
 Jeg mere noget flygtigt Ønske da
 I Livets fierne Bidde at udsende;
 Da brede disse Fielde rundt om os
 Ugiennemtrængelige faste Muur,
 Og denne s lige tillukte Dal
 Allene være fri og lys til Himmel.

Bertha.

Nu er du ganske det, som anende
 Mit Hierte drømte dig; ei sveeg min Tro mig;

Rudents.

Far hen! du tomme Tant, der daared mig.
 Jeg i min Hiemstavn finde skal min Lykke;
 Her hvor i Glæde Drengen blomstred op,
 Hvor tusend Glæders Spor omgive mig,
 Hvor hvert et Træ hvert Væld har Liv for mig,
 I Fædrelandet vil du blive min.
 Vel har jeg stedse elsket det, jeg søger
 Det mangled' mig til hvert et Held paa Jorden.

Bertha.

Hvor var den lykkelige De at finde,
 Om den er ikke her i Ufhylds Land,
 Her hvor den gamle Trostab har sit Hiem,

Hvor Galskhed end har ikke sundet hen,
 Der plumrer ingen Tid vor Lykkes Kilde,
 Og evig lyse flue os Timerne,
 Der seer jeg dig i ægte Mandeværd,
 Den første af de frie og de lige
 Med reen fri Hylsding blive æret her
 Stor, som en Konge virker i sit Rige.

R u d e n t s.

Der seer jeg dig, du alle Qvinders Krone!
 I qvindelige Trylledristighed
 Mig i mit Huus et Himmerig at skabe
 Og ret som Baaren spreder Blomsterne,
 Med skionne Hyldest mig mit Liv at smykke,
 Og alt rundtom at skænke Liv og Lykke.

B e r t h a.

See dyrebare Ven! hvorfor jeg sørged'
 Da jeg dig denne Livets største Lykke
 Saae selv forstyrre! Vee mig, hvordan stod
 Det med mig, maatte jeg den stolte Ridder
 Landpineren paa mørke Slot ledsage
 — Her er ei Slot — Her skiller ingen Muur
 Mig fra et Folk, jeg kan lyssaliggjøre

R u d e n t s.

Dog! hvordan frelse mig, opløse Snaren

Jeg daarlig selv har hildet om mit Hoved.

Bertha.

Den sønderriv med mandig Kiækhed. Hvad!
End flyde tør deraf! — Staa med dit Folk.
Det er din første Plads (Horn langt borte) Sig nær-
mer Fjogden.

Her fra! — vi nu adskilles maa! Kiæmp du
For Fædreland, du Kiæmper for din Elskov;
En Fiende er det, Alle zittre for
En Frihed vil os alle gjøre fri.

(de gaar.)

Tredie Scene.

(En Eng ved Altdorf, i Forgrunden Træer, i Dybden en
Hav paa en Stang, Prospecten begrændses ved Bann-
bjerget, over hvilket et Sneebjerg stikker frem. Fries-
hardt og Leuthold holde Bagst.)

Frieshardt.

Vi passe paa forgtæves. Ingen vil
Herhid og vise Hatten Reverents.
Her var dog ellers altid, som et Marked,
Nu er den hele Eng, som den var øde,
Fra Fuglerædden hænger der paa Stangen.

Leuthold.

Kun Lumpenpæ sig lader see, og svinger
Til Uergrelse for os sin Lasehue;
Hvad brav Folk er, gjør for den lange Omvei
Omkring den halve Glætte, for de skulde
Her bøie deres Ryg for denne Hat.

Frieshardt.

De maa her over Pladsen, naar de komme
Bed Middagstid fra Raadhuus. Alt jeg tænkte
Jeg skulde her nok gjøre ret en Gangst,
Thi ingen tænkte paa at hilse Hatten;
Det seer den Præst, den Rosselmann, — han kom
Just fra en Eng — og stiller sig med det
Høiværdigste hen lige ret for Stangen.
Hans Carriстан maa ringe med sin Klokke,
Da alle faldt paa Knæ, jeg med, og hilste
Paa hans Monstrants, men ingen Siel paa Hatten.

Leuthold.

Hør, Frieshardt! jeg begynder nu at synes,
Vi staae i Gabestokken her for Hatten.
Det er dog for en Ryttersmand en Skam
Her at staae Skildvagter for den tomme Hat.
Og hver en Bravkarl maa foragte os;
At gjøre Reverentser for en Hat,

Er dog sandsfærdig et naragtigt Bud;

Frieshardt.

Hvortfor ei for den tomme hule Hat?

Du bukter dog saa tit for hulen Hierne.

(Hildegard, Mechtild og Elisabeth komme med Børn, og
stille dem om Stangen.)

Leuthold.

Og du er og sliq en tienstagtig Skurk,

Og bragte gierne Bravfolk i Fortrød.

Lad, hvem der vil, gaae Hatten kun forbi,

Jeg lukker Dinene, og seer det ikke;

Mechtild.

Der hænger vor Landfoged — Børn! Respekt!

Elisabeth.

O gid han gik, og efterlod os Hatten;

Ei skulde det staae slettere med Landet.

Frieshardt (iager dem bort)

Vil I afsted, fordømte Qvindekram!

Hvo spør om Eder? sender Eders Mænd,

Hvis Modet stikker dem at trodse Buddet.

(De gaar.)

(Tall med sin Armbøsse, og sin Søn Walther ved Haanden, de gaar Hatten forbi mod Proscenium, uden at agte derpaa)

Walter.

(viser til Bannbierget,)

Jaer! er det sandt, at Træerne paa Bierget
De bløde, naar man gjør et Hug i dem
Med Øren?

Tell.

Hvo har sagt det, Dreng?

Walter.

Jo det

Fortæller Mester Hyre. Træerne
Er bandlyst — siger han — hvo dem gjør Skade.
Hans Haand skal vore ud igiennem Graven.

Tell.

At Træerne er bandlyst, det er Sandhed.
— Seer du de Jøkler hist, de hvide Horn,
Der tabe sig høit lige op i Himlen?

Walter.

De er de Gletschere, der tordne saa
Om Natten, og nedsende os de Sneffrid.

Tell.

Saa er det, og de Sneffrid havde længe
Begravet Altdorf under deres Byrde,
Naar ikke denne Skov deroppe stilled
Sig som en Landværn mod Sneffriddene.

h

Walth er (efter nogen Eftertanke)
 Gaer! Er der Lande, hvor der ei er Bierge?

Tell.

Naar man nedstiger her af vore Høider,
 Og stedse dybere langs Strømmene,
 Man kommer til et stort, et Gletteland,
 Hvor Skovens Strømme skummende ei bruse,
 Hvor Gloderne i Ro og Mag hencinde,
 Der seer man frit til alle Himmelegne,
 Der Kornet groer i lange skønne Bange,
 Og som en Hauge Landet er at seue.

Walth er.

O Gader! hvorsfor haste vi da ikke,
 At stige ned i dette skønne Land,
 Istæden for at ængstes her og plages?

Tell.

Det Land er skönt og yndesuldt som Himlen;
 Dog de, som det beboe, de nyde ikke
 Belsignelsen, de plante.

Walth er.

Boe de da

Ei fri, som du, paa deres egen Arv?

Tell.

Den Jord tilhører Biskoppen og Kongen.

Walth er.

De tør dog jage frit i Skovene?

Tell.

Nei, Dyr og Fuglevildt tilhører Herren.

Walth er.

De tør dog fiske frit i Strømmene?

Tell.

Nei, Strøm, og Hav, og Salt tilhører Kongen

Walth er.

Hvo er den Konge da, som alle frygte?

Tell.

Den ene, som dem skjærmer og ernærer.

Walth er.

Ei modige de skjærme kan dem selv?

Tell.

Der tør en Nabo ikke troe sin Nabo.

Walth er.

Gaar! trangt det bliver mig i vide Land,
Saa boer jeg heller mellem vore Sneeskrid.

Tell.

Vel bedre, Dreng, at have Gletscherne
Paa Ryggen, end som slemme Menneſker.

(De vil gaae.)

Walth er.

O Fader! see den Hat paa Stangen der?

Tell.

Hvad brøder Hatten os? Kom, lad os gaae!

(I det han vil gaae. Kommer Frieshardt ham imøde, og holder Spydstagen for ham.)

Frieshardt:

I Keiser Albrechts Navn! holdt inde, staar.

Tell (tager i Spydstagen.)

Hvad vil I? hvorfor holde I mig op?

Frieshardt.

I overtraadde Buddet! I skal med.

Leuthold.

I har ei gjort jer Reverents for Hatten.

Tell.

Ven! lad mig gaae!

Frieshardt.

Afsted! afsted, i Fængsel.

Walth er.

Min Fader! bort i Fængsel! hielper, hielper!

O kommer, kommer, Mænd! I Gode! hielper!

Bold! Bold! De føre ham i Fængsel!

(Præsten Rosselmann, og Petermann Sacristanen kommer med tre andre.)

Petermann.

Hvad er der?

Rosselmann.

Hvorfor lægge Haand paa Manden?

Frieshardt.

Det er vor Keisers Fiende! en Forræder!

Tell (griber ham hæftig.)

Jeg en Forræder!

Rosselmann.

Ven! du feiler; det

Er Tell, en Hædersmand, en værdig Borger,

Walt her (seer Walther Fürst)

Hielp, Bedstefader! de gjør BOLD paa Fader!

Frieshardt.

Afsted! i Fængsel!

Walther Fürst.

Jeg er Borgen! hi!

For Guds Skyld, Tell! hvad har tildraget sig!

Frieshardt.

Landfogdens overherrelige Magt

Foragter han, og vil den ei erkiende!

Stauffacher.

Det skulde Tell? —

Melchthal.

Det, Nidding! I hver du!

Leuthold.

Han har ei gjort sin Reverents for Hatten.

Walthar Fürst.

Og derfor skulde han i Fængsel! Ven!

Lag mig som Borgen, lad ham være fri.

Frieshardt.

Vær Borgen for dig selv — og for dit Skind.

Vi gjøre vores Pligt! — afsted med ham.

Melchthal (til Landmænd)

Den Bold er himmelraabende! Vi taale,

Man fræk bortfører ham for vore Dine.

Petermann.

Vi ere stærkest. Venner! taaler ei;

Vi til hinanden her kan sætte Ryg!

Frieshardt.

Hvo sætter sig mod Føgedens Befaling?

(Endnu tre Landmænd ile til.)

Vi hielpes Jer? hvad er der? slaa dem ned!

(Hildegard, Mechtild og Elisabeth komme tilbage.)

Tell.

Jeg hielper nok mig selv! gaaer, gode Folk!

Troer I, ifald jeg oilde bruge Magt,

Jeg vilde være ræd for deres Spyd?

Melchtal (til Frieshardt)

Bov at bortføre ham her af vor Midje!

Walther Fürst, Stauffacher.

Sagtsærdig! rolig!

(Frieshardt skriger: Oprør, Mytteri! man hører

(Dagthorn)

Qvinder.

Landsfogden kommer!

Frieshardt-

Oprør! Mytteri!

Stauffacher.

Skrig til du brister, Nidding!

Rosselmann og Melchtal.

Vil du tie?

Frieshardt (stærkere.)

Til Hielp, til Hielp for Lovens Tienere!

Walther Fürst.

Der Fogden er! Dee os! hvad vil det blive?

(Gesler til Hest med Sall paa Haanden, Rudolph

Stallere, Bertha og Rudenz, et stort Felge

væbnede Svende; der slutte en Kreds af Landsker om hele

Scenen.)

Rudolph Stallern.

Plads, Plads for Fogden!

Gesler.

Driv dem fra hverandre!

Hvad, løber Folket sammen? hvor streeg Hielp?

(Almindelig Stilhed)

Hvo var det? jeg vil vide det! (til Frieshardt)
træd frem!

Hvo er du? og hvi holder du den Mand?

(Giver Falken til en Diener)

Frieshardt.

Jeg, strænge Herre! er din Baabensvend,

Og vel beskikket Bogter her ved Hatten.

Jeg paagreb denne Mand paa friske Gierning,

I det han nægted' Hatten Hædershilsen.

Jeg vilde hæste ham, som du befoelst,

Og Folket vil udrive ham med Bold.

Gesler (efter en Pause)

Foragter du saadan din Keiser, Tell!

Og mig, som her befaler i hans Sted,

At du undslaaer dig for at ære Hatten,

Som jeg har ophængt Lydighed til Prøve.

Din onde Tragten har du mig forraad.

T e l l.

Forlad mig, kiære Herre! ubetænksomt
 Ei af Foragt for Eder er det skeet,
 Var jeg betænksom, hedde jeg ei Tell.
 Jeg be'er om Naade, ei det meer skal see.

G e s l e r.

(siger nogen Lausbed)

Du er en Mester paa din Armbryst, Tell!
 Man siger, du udæsker hver en Skytte.

W a l t h e r T e l l.

Det er en Sandhed, Herre! Fader skyder
 Paa hundred' Skridt dig Ublet ned af Træet.

G e s l e r.

Er dette, Tell! din Søn?

T e l l.

Ja, kiære Herre!

G e s l e r.

Har du og flere Børn?

T e l l.

To Dreng, Herre!

G e s l e r,

Og hvo af dem er den, du elsker meest?

T e l l.

De er mig begge ligekiære Børn!

G e s l e r.

Nu, Tell! da du fra Træet skyder Vblet
 Paa hundred' Skridt, saa skal du nu bevise
 Din Kunst for mig — tag du din Armbryst; du
 Har lige den ved Haanden — gjer dig færdig
 At skyde Vblet ned af Drengens Hoved —
 Dog vil jeg raade dig: sigt godt, at du
 Kan træffe Vblet med det første Skud,
 Thi feiler du, er du dit Hoved qvit.

(Alle give Segn til Træet.)

T e l l.

Hvad — Herre — for en Udaad fordrer J
 Af mig — Jeg skal af Hov'det paa min Søn —
 — Nei, kiære Herre! nei, det kom ei Eder
 J Sinde — Gud forbyde det — det kan J
 For Alvor ei begiære af en Fader!

G e s l e r.

Du skyder Vblet ned af Drengens Hoved,
 Jeg det begiærer, og det vil jeg —

T e l l.

S k a l

Jeg med min Armbryst sigte efter
 Mit Barns det kiære Hoved — Heller døe.

G e s l e r.

Du skyder, eller døer, du med din Søn.

T e l l.

Jeg blive Morder af mit eget Barn!

J, Herre, selv har ingen Børn — J veed ei,
Hvad sig bevæger i en Faders Hierte.

G e s l e r.

Ei! Tell! du er med eet jo saa betænksom,
 Man havde sagt mig, at du var en Drømmer,
 Som viger af fra andre Folkes Skik,
 Du holder af det Galsomme. Thi har jeg,
 Udsøgt et eget Bovestykke til dig.
 En anden vel betænkte sig — du trykker
 Dit Die til — og griber modig fat.

B e r t h a.

Skient ikke, Herre, med de stakkels Folk;
 J seer dem blege, zittrende; saa lidet
 De ere vant til Skient af Eders Mund.

G e s l e r.

Hvo siger, at jeg skiemter; (griber efter en Green.)

Her er Vælet.

Man giøre Plads — han tage selv sin Graastand,
 Som Brugen er! — Jeg giver otte Skridt,
 Ei mindre eller meer — Han roste sig

Paa hundrede at træffe vist sin Mand!
Nu, Skytte, træf, og lynd ei feil af Maalet.

Rudolph Stallere.

Gud! det er Alvor! Dreng, fald ned paa Knæ,
Det gielder, beed Landsfogden om dit Liv!

Walthert Fürst.

(Affrædes til Mægtthal, der neppe bærer sin Utaalmod.

Tving Eder selv! jeg beder, bliv dog rolig!

Bertha (til Gesler)

Det, Herre, være nok! det er barbarisk,
Saadan at spøge med en Faders Angest
Og havde end den stakkels Mand forbrudt
Sit Liv ved denne ringe Feil, ved Gud,
Lidobbelt havde han følt Døden nu.
Hensend ham nu ukrænket til sin Hytte.
Han har nu lært at kiende Eder, han
Og Børnebørn vil mindes denne Time.

Gesler.

Nu, aabner Banen — frisk, hvad dvæler du?
Dit Liv har du forbrudt — jeg dig kan dræbe,
Og see, jeg lægger naadefuld din Skiebne.
Udi din egen kunsterfarne Haand;
Den kan ei klage over haarden Dom,
Hvem man til Mæster af sin Skiebne gjør.

Du roser af dit sikker Eigte! Vell!
 Her, Ekytte! gielder det at tee din Kunst,
 Det Maal er værdigt, og den Priis er stor!
 At træffe Skiven i det Corte, det
 Kan og en anden; men den er mig Mester,
 Der paa sin Kunst er sikker overalt,
 Som Hiertet kommer ei i Haand og Die.

Walthers Fürst

(Kaster sig ned for ham.)

Hr. Landsfogd! vi erkiende Eders Høihed;
 Dog lader Naade gaae for Retten, tager
 Det halve af mit Gie, tag det hele,
 Kun skænk en Gader dette Rædsomme!

Walthers Tell.

Morfader! knæl ei for den falske Mand!
 Siig, hvor jeg skal staae hen; jeg frygter ikke.
 Min Gader skyder Fuglen jo i Flugten,
 Han vil ei skyde feil paa Barnets Hierte!

Stauffer.

Hr. Landsfogd! rør ei Eder Barnets Ukyld?

Rosselman.

O tænker dog, der er en Gud i Himlen,
 I svare skal for Eders Handlinger.

Gesler.

(veger paa Drengen.)

Man binde ham til Linden der.

Walther Tell.

Mig binde?

Nei, jeg vil ikke være bunden. Jeg vil
Staa stille, som et Lam, og end ei aande.
Men binde I mig, nei saa kan jeg ikke,
Saa vil jeg rase imod mine Baand.

Rudolph Stallerer.

Lad dem blot binde dig for Dine Dreng!

Walther Tell.

Hvortil for Dine? troe I, at jeg frygter
En Piiel fra Faders Haand; fast vil jeg vente
Paa Pilen, og ei blinke med et Øie.
Gribe, Fader! viis nu, at du er en Skytte,
Han troer det ei, troer at fordærve os,
Den Udaadsmand til Harm, skyd du, og træf!
(Han gaaer til Linden, man lægger Øblet paa hans Hoved.)

Melchtal (til Landalmuer.)

Hvad skal den Udaad her for vore Dine
Guldendes? Hvortil have vi da svoret?

Stauffacher.

Det er forgieves; vi har ingen Baaben;

J seer den Skov af Landser rundt om os!

Melch tal.

O havde vi fuldbragt det usfortøvet;

Gud dem forlade, der tilraadde Dvælen.

Gesler (til Tell.)

Til Bærket! ei forgiæves bær man Baaben,

Det farligt er at føre Mordgevær,

Paa Skjotten springer Pilen og tilbage.

Den stolte Ket, som Bonden tager sig,

Fornærmer Landets rette Overherre;

Bevæbnet være ingen, hvo ei byder.

Men frydes J at føre Piil og Bue,

Vel! jeg vil give Eder Maal dertil.

Tell.

(Frænder Armbrøsten og lægger Pilen paa.)

Oplader Banen! Plads!

Stauffacher.

Hvad, Tell, J vilde — Aldrig, nei! J zitterer.

See Haanden bæver, Eders Knæ de bugne.

Tell (lader Armbrøsten synke.)

Det svimler mig for Die.

Dvinder,

Gud i Himlen!

T e l l.

O skænk mig dette Skud; her er mit Hjerte!

(Riser op for Brystet.)

Kald Eders Rejsnere, og stød mig ned.

G e s l e r.

Jeg ikke vil dit Liv, jeg vil det Skud.

Du kan jo Alting, Tell! forsager aldrig,

Du føre Styreroret som din Bue,

Dig skrækker Storm ei, hvor det gjaaldt at redde.

Red dig nu, Redningsmand — som redder Alle.

(Tell staaer i frygtelig Kamp. Enuger Hænderne sammen, og vender de rullende Dine snart paa Landfogden, snart mod Himlen. — Pludselig griber han i sit Kogger, tager nok en Piil ud, og stikker den i sin Kellert. Landfogden lægger Mærke til alle disse Bevægelser.)

W a l t h e r T e l l (under Linden.)

Gjød, Fader! gjød! jeg frygter ei.

T e l l.

J e g m a a.

(Han samler sig og lægger an, R u d e n s. som hele Linden igiennem har staaet i den frygteligste Spænding, og holdt sig med Magt, træder frem.)

R u d e n t s.

Hr. Landfogd! længer drive J det ikke,

J vil det ei! det var ikkun en Prøve —

J har naaet Maalet — drevet alt for vidt
 Forfeiler Strængheden sin viise Hensigt.
 Og Buen brast, naar alt for stærk den spændtes.
 Gesler.

J tier, til J kaldes.

R u d e n t s.

Jeg vil tale,

Jeg tør det, Kongens Vre er mig hellig,
 Det er ei Kongens Villie. Jeg tør
 Paastaae det — Saadan Grusomhed fortienet
 Mit Folk ei, dertil har J ingen Guldmagt.

Gesler.

Ha, J fordristes Eder. ...

R u d e n t s.

Jeg har tiet

Til alle haarde Handlinger, jeg saae.
 Mit aabne Die har jeg lukket i,
 Mit oversvulmende oprørte Hjerte
 Har jeg nedkuet dybt i denne Barm;
 Dog tie længer var Forræderi
 Paa eengang mod mit Land og Keiseren.

B e r t h a.

(Kaster sig mellem ham og Landsfogden)

O Gud! J hidser meer den Rasende.

J

R u d e n t s.

Mit Folk forlod jeg, mine Frænder jeg
 Forsagede, jeg sønderknuste alle
 Naturens Baand, at slutte mig til Eder.
 Jeg troede Alles Bedste at befordre,
 Naar jeg besæsted' Eders Keisers Magt. —
 Mig falder Bindselet fra Die — jeg
 Med Gysen seer mig hensørt til en Afgrund;
 Min frie Dom har I sørt vild — forført
 Mit redelige Hierte — jeg var nær
 Mit Folk i bedste Mening at fordærve.

G e s l e r.

Forbuvne! dette Sprog imod din Herre.

R u d e n t s.

Min Herre det er Keiseren, ei I,
 Fri er jeg fød som I, og maaler mig
 Med Eder i hver Ridderdyd. Og stod
 I ikke her i Keiser Albrechts Navn,
 Hvis Navn jeg ærer, selv hvor man det stænder,
 Jeg kasted' Eder Handsken hen — I skulde
 Paa Ridderviis mig give Svar! Ja vinker
 I kun ad Eders Reisnere — Ei staaer
 Jeg værgeløs som disse (peger paa Folket.) Jeg har
 Sværd,

Og hvo for nær mig kommer . . .

Stauffacher (raaber.)

Øblet faldt.

(Medens Alle vendte sig til denne Side; og Bertha har kastet sig mellem Ridders og Landsfogden, har Tell skudt Pilen af.)

Rosselmann.

Og Drengen lever.

Mange Stemmer.

Øblet det er truffet,

(Walther Furst segner, og truer at synke, Bertha holder ham.)

Gesler (forundret)

Han har da skudt? hvordan? den Rasende!

Bertha.

Han lever! gode Fa'r! Kom til dig selv!

Walther Tell.

(kommer springende med Øblet.)

Fa'r! her er Øblet — Vidste jeg det ei,

Du gjorde ei din Søn den mindste Skade!

(Tell staaer forover bøiet, som han vilde flyve efter Pilen — Armbøssen synker ham af Haanden. I det han seer Drengen komme, iler han ham med udbredte Arme imøde, og løfter ham med hæstig Eyrighed op til sit Hjerte, og i denne Stilling synker han kraftløs sammen, Alle staae rørte.

Bertha.

O milde Himmel!

Walther Fürst (mellem Fader og Søn.)

Børn! o mine Børn!

Stauffacher.

Gud være lovet!

Leuthold.

Det var skudt! derom

Skal man end tale i de sidste Tider.

Rudolph Staller.

Fortælle skal man om den Skjotte Tell —

Saalænge Biergene staae paa der Grund!

(Rækker Fugden Ebber)

Gesler.

Ved Gud! er Ebber ei skudt midt igiennem!

Det var et Mesterskud; det maa jeg rose.

Rosselmann,

Det Skud var godt: dog vee den, der har drevet
Ham til at vove det, og friste Gud.

Stauffacher.

Tell! Kom til Eder selv staae op! I mandig
Har løst Eder, og kan fri gaae hjem.

Rosselmann.

Kom, kom, og bringer Moderen sin Søn!

(De vil gaae med ham.)

Gesler.

Tell! hør!

Tell (kommer tilbage.)

Hvad har I, Herre, at befale?

Gesler.

Du stak en Piiil til dig endnu — Jo! jo!

Jeg saae det nok — hvad meente du med det?

Tell (forlegen)

Det, Herre, er saaledes Ekiortebrug.

Gesler.

Nei, Tell! det Svar jeg lader dig ei gielde,

Vel haver det betydet noget Andet. —

Siig du mig Sandhed frisk og freidig, Tell!

Hvad det saa er, jeg visser dig dit Liv!

Hvortil den anden Piiil?

Tell.

Velan da, Herre!

Da I nu have visset mig mit Liv,

Saa vil jeg siige Eder rene Sandhed.

(Han trækker Pilen frem af Kollerten, og seer frygtelig paa
Landsfogden)

Med denne anden Piiil nedstied jeg — Eder,

Isald jeg havde ramt min kiære Søn!

Uf Eder vist jeg skulde ei skudt seil.

Gessler.

Vel, Tell! jeg har forvisset dig dit Liv,
 Jeg gav mit Ridderord, det vil jeg holde;
 Dog, da jeg har erkjendt dit onde Sind,
 Jeg dig vil lade slutte og forbare,
 Hvor Soel og Maane ei dig skal beskinne,
 At jeg kan være tryg for dine Pile.
 Krigsknægte! griber, binder ham!

(Tell bindes)

Stauffer.

Hvad, Herre!

Saaledes kan I handle mod en Mand,
 Paa hvem Guds Haand forkynder sig saa synlig?

Gessler.

Lad see, om anden Gang den redder ham.
 — Man bringe ham hen paa mit Skib — jeg
 følger

Ham strax; jeg selv vil føre ham til Rûsnacht.

Rosselmann.

Det tør I ei! det tør ei Keiseren!
 Det strider imod vore Frihedsbreve.

Gessler.

Hvor er de? har dem Keiseren stadfæstet?
 Han har dem ei stadfæstet! — denne Gunst

Maa først ved Lydighed erhverves Eder.
 Rebeller er I alle, og I nære
 Imod vor Keisers Døm forboven Opstand.
 Jeg kiender, giennemskuer Eder Alle —
 Ham tager jeg nu ud af Eders Midje.
 Dog Alle Deel I have i hans Brøde,
 Hvo klager, lær at tie og adlyde.

(Han gaaer Bertha, Rudents, Rudolph Staller og Ebens
 de sø. e. Grieshardt og Leuthold blege tilbage)

Walth er Fürst (i hæftig Smerte.)

Det er forbi! han har besluttet, mig
 Med samt mit hele Huus at ødelægge.

Stauffacher (til Tell.)

Hvi skulde I opirre den Tyran?

Tell.

Den tvinge sig, der selv har følt min Smerte!

Stauffacher.

O nu er Alting, Alting tabt: med Eder
 Vi ere alle lænkede og bundne.

Landalmuen.

Med Eder gaaer vor allersidste Trøst.

Leuthold (nærmer sig.)

O Tell! det smertes mig; men jeg maa lyde.

Tell.

Lev vel!

Walther Tell,

(Klynger sig med hæftig Smerte op ad ham.)

O Fader, Fader! Kiære Fader!

Tell (løfter Armene til Himlen.)

Hjst oppe er din Fader; paakald ham!

Stauffacher.

Tell! ingen Ting til Eders Vio fra Eder?

Tell.

(løfter Drengen brændende til sit Bryst.)

Min Dreng er ubeskadt; mig hjælper Gud!

(Riber sig løs, og følger Daabeknægtene.)

F i e r d e A k t.

Første Scene.

(Gårdsstædesøens østlige Bredde; de sølsom dannede stejle
Fielde i Østen slutte Prospecten. Søen er bevæget, hæf-
tig Brusen og Larmen derimellem Lyn og Tordenslag,

Kunz fra Versau. Fisker og Fisker-
drenge.

Kunz.

Jeg det for Dine saae, I mig kan troe,
Alt foregik, som jeg fortalte Eder.

Fiskeren.

Tell ført i Fangenskab herfra til Mûsnacht!
Den bedste Mand i Schwyz, den kiækket Arm,
Om det for Frihed eengang skulde giælde.

Kunz.

Ham op ad Søen fører Fogden selv,
De vare hist i Færd med at indskibes,
Da jeg soer bort fra Glüelen, dog Stormen,
Der nu er i Begreb at drage op,
Og der mig tvang at lande her i Hast,

Løt vel og have hindret deres Afgang.

F i s k e r e n.

Tell lagt i Lænker, i Landfogdens Magt!

O troer, dybt nok han vil begrave ham;

Af han ei mere stuer Dagens Lys.

Thi frygte maa han for retfærdig Hævn

Af frie Mand, som haardt han ægget har.

K u n g.

Og vor Atlandamman og, den ædle Herre

Af Attinghaus for Døden siges ligge.

F i s k e r e n.

Saa brister da vort Haabs det sidste Anker!

Ham var det eene, der end torde hæve

Sin Stemme her for Folkets Rettigheder.

K u n g.

Den Storm faar Overhaand! Lev vel, jeg tager

Mig Herberg her paa Lejet, thi i Dag

Er paa Seilads dog ei at tænke meer.

(gaaer.)

F i s k e r e n.

Vor Tell i Fangenskab! Friherren død!

Hæv høit din frække Pande, Tyranni!

Bortkast al Skam; thi stum er Sandheds Mund,

Det Die blændet er, der saae, den Arm

Som skulde redde os, er lænkebundet,

Drengen.

Det hagler haardt, kom ind i Hytten, Fader!

Det er ei lysteligt at være ude.

Fiskeren.

I Storme raser, farer ned, I Lyn!

I Ekser brister! styrter hid, I Strømme!

Fra Himlen! drukner Landet! ødelægger

I Spiren de endnu usødde Slægter!

I vilde Elementer, bliver Herrer!

I Bierne, gamle Ulve, kommer atter

Fra store Uldørk! Jer tilhører Landet,

Hvo kan her ville leve uden Frihed!

Drengen.

Hør, hvor Afgrunden syder, Hvirvlen brøler;

Saa raste det end aldrig her i Svælget!

Fiskeren.

Sin egen Søn at sigte efter Hoved!

Sligt aldrig end befaltes nogen Fader.

Og ei Naturen skal i vilde Harm

Oprøre sig! O! det mig ei skal undre

Om Gieldene sig bøie ned i Søen

Om hiine Linde, hine Isens Taarne,

Der aldrig tøde op fra Skabningsdagen

Fra deres høie Toppe smelte ned,
 Om Bierge briste, om de gamle Klostre
 Indstyrte, om en anden Syndflod drukner
 De Stæder, der beboes af Levende.

(Man hører Klokkerne.)

Drengen.

Hør, Bedeklokker lyder hist paa Bierget!
 Man sikkerlig har seet et Skib i Nød,
 Og lyder nu med Klokker til at bede.

(Vestiger en Heide.)

Fisken.

Vee! vee det Fartoi, som nu undervejs
 I denne frygtelige Bugge vugges.
 Her nytter hverken Roret eller Styrmand,
 Her raader Stormen; Bind og Bølge spille
 Her Bold med Mennesket! — Ei nær og fiern
 Er nogen Bugt, der venlig bød ham Ly!
 Ham stirrer haandeløs bradt stigende
 De næsten lige Klipper her imøde,
 Og vise ham ikkun steensteile Bryst.

Drengen veger til Vensire)

See Fa'r! et Skib! det kommer fra Glællen.

Fisken.

Gud hielp dem, de arme Folk. Naar Stormen

Først har forsanget sig i denne Vandkøst,
 Den raser om sig med Røddhyrets Angst,
 Som slaaer imod sit Tralværks Jern, for-
 giæves

Den søger hylende en Udgang her,
 Thi rundtom Fjeldene indskrænke den,
 Som himmelhøit tilmure snevre Pas.

(vestiger Heiden.)

Drengen,

Det Herreskibet er fra Uri, Fader!
 Jeg kender det paa røde Dæk og Fanen.

Fiskeren.

Guds Domme! ja det er ham selv, Landsfogden.
 Som seiler der! nu der han farer hen,
 Og har i Skibet sin Ugierning med.
 Ham snarlig Hævnens Arm har fundet, nu
 Han kender over sig en større Herre,
 Ei agte disse Bølger paa hans Stemme,
 Ei bøye disse Fjelde deres Hoved
 For Fogedhatten! Dreng! lad af at bede,
 Grib ikke Dommeren i Armen; Dreng.

Drengen.

Ei beder jeg for Fogeden! — Jeg beder
 For Tell, det er ombord paa samme Skib.

Fisken.

O Ufornuft af blinde Clement!
 Maa du, den ene skyldige at ramme,
 Da ødelægge Skibet med dets Styrmand.

Drengen.

See! see! de var alt lykkelig forbi
 Ved Buggisgrat, dog Stormens Voldsomhed,
 Der slaaer fra Leufelsmünster hid tilbage,
 Slaaer dem igien til store Aftenberg.
 Jeg seer dem ikke meer.

Fisken.

Det er det Riv,
 Hvor flere Skibe alt har lidet Skibbrud,
 Hvis klogt de ikke dreie der forbi,
 Saa bliver Skibet knuset paa den Klippe,
 Som lodret der nedstyrter sig i Døbet.
 — En dygtig Styrmand have de ombord;
 Var een istand til at redde, var det Tell
 Dog ham er Arm og Haand jo lænkebundet.

Wilhelm Tell (med Armbrøsten.)

Kommer med raske Skridt, seer forundret omkring sig, og
 viser den hæftigste Bevægelse. Naar han er midt paa
 Scenen, knæler han med Hænderne mod Jorden og
 breder dem siden mod Himlen,

Drengen (bliver ham vaery)

See Fader! Hvo er det, der knæler der.

Fiskeren.

Han griber Jorden fat med Hænderne,

Og synes han som ude af sig selv.

Drengen (kommer frem)

Hvad seer jeg, Fader! Fader kom, og see!

Fiskeren (nærmer sig)

Hvo er det! Gud i Himlen! Hvad, vor Tell!

Hvor kommer I herhid! tal!

Drengen,

Var I ikke

Der paa det Skib i Fangenskab, og bunden?

Fiskeren,

I blev ei fangen ført til Råsnacht bort?

Tell.

Jeg er befriet!

Fiskeren og Drengen.

Store Gud! befriet!

Drengen.

Hvor kommer I fra?

Tell.

Hist fra Skibet!

Fiskeren.

Hvad?

Drengen.

Hvor er Landsfogden?

Tell.

Han paa Bølgen driver.

Fiskeren.

O er det muligt? — J! hvor er J da
Undkommen hid fra Lænkerne og Stormen;

Tell.

Bed Herrens naadesulde Forsyn! — hør mig.

Fiskeren og Drengen.

O taler! taler!

Tell.

Hvad i Altdorf har

Tildraget sig, J veed.

Fiskeren.

Alt veed jeg; taler!

Tell.

Alt Fogeden mig gribe lod og binde,
Mig til sin Borg i Rüsnacht vilde føre.

Fiskeren.

Indstibed sig i Gluellen med Eder
Alt vide vi, siig, hvor J er undkommen?

Tell.

Jeg laae i Skibet bundet, fast med Strikker
 En værgeløs, og haabeløs Mand — ei haabed'
 Jeg meer at s'ue Solens glade Lys,
 Ei Børnenes og Konens elskte Afsyn,
 Og trøstesløs saae ud i vide Uldørk.

Fisken.

O arme Mand!

Tell.

Saa fore vi afsted

Landfogden, Rudolph Stallere, Svendene,
 Men Røggeret med samt min Armbryst laae
 Paa Bagerstovnen hen ved Styretoret.
 Og da vi nu var kommen hen ved Hiørnet
 Ved liden Åre, da bestikket' Gud
 At sligt et grusomt mordisk Uvæir flug
 Med et brød frem af Gothardbiergets Svælg,
 Saa Hiertet sank hos de Røfkarle alle,
 Og alle græd, saa ynkelig at drøene,
 Da hørte jeg, hvor een af Tjenerne
 Til Fogden vende sig, og talte saa:
 I s'uer Eders Nød, og vores, Herre!
 Og at paa Dødens Bred vi samtlig svæbe,
 Men Styterne af megen Frygt ei veed

Sig noget Raad, og er ei ret bekiendt
 Med Farten her — men nu er denne Tell
 En haandfast Mand, og veed et Skib at styre;
 Hvordan? om vi nu brugte ham i Nøden?
 Da sagde Fogden til mig! Tell ifald
 Du trøsted' dig at hielpe os af Stormien,
 Jeg vel dig vilde frie af dine Baand
 Jeg sagde da! ja Herre med Guds Hielp
 Jeg trøster mig os vel herfra at hielpe.
 Saa blev jeg løst af mine Baand, og stod
 Ved Røret, og jeg styred redelig.
 Til Siden stielte dog, hvor Buen laae,
 Og mærked noie rundt omkring paa Kysten,
 Hvor sig en Fordeel aabned til at undsøge.
 Og som jeg da et Fienderis blev vaer,
 Som ud i Søen fremsprang ovenglat. . .

Fiskeren.

Jeg kiender det! det er ved Aegens Fod
 Dog det ei muligt troer, saa steilt, som det
 Gaaer paa, at naae det med et Spring fra Skibet.

Tell.

Jeg streeg til Svendene at gaae tilhaande,
 Indtil vi hen for Klippefladen kom,
 Der, streeg jeg, var det værste overstanden

Og da frisk roende vi snart dem naaede
 Anraaber jeg Guds Naade, og jeg trykker,
 I det jeg spænder i af alle Kræfter
 Bagstavnen tet til Gældewæggen op. —
 Nu griber flux mit Skud, høitspringende
 Jeg svinger mig paa Gieldepladen op,
 Og med et vældigt Godstød bag ved mig
 Jeg slynger Skibet ud i Vandets Svælg.
 Der maa det drive, som Gud vil, paa Bølgen.
 Saa er jeg her udfriet af Stormens Magt
 Og af de endnu værre Menneſkers.

F i s k e r e n.

Tell! Tell! et synligt Underværk har Herren
 Med Eder gjort; knap troer jeg mine Dine. —
 Dog siger! hvor I Eder agter nu,
 Thi Sikkerhed er ei for Eder, hvis
 Landfogden kommer levende af Stormen.

T e l l.

Jeg hørte, mens jeg laae i Skibet bunden,
 Ham sige, han ved Brunnen vilde lande,
 Og over Schwyz mig føre til sin Borg.

F i s k e r e n.

Vil han til Lands da tager Veien did.

Tell.

Saa agter han!

Fisken.

Saa skul dig usfortøvet,
To Gange af hans Haand frier ei Gud Eder.

Tell.

Nævn mig den næste Bei til Rüsnaht.

Fisken.

Den aabne Landevei gaaer over Brunnen
Dog kan en mere kort og sønlig Bei
Min Dreng ledsage Eder over Lowerts.

Tell (giver ham Haand)

Gud lønne eders Veldaad! lever vel;

(gaar og vender om igien)

— Har I ei og i Rüsli svoret med?
Mig lykkes I blev nævnt.

Fisken.

Jeg var derved,

Og med har jeg besvoret Pagtens Eed.

Tell.

Saa iil til Bürglen, viser mig det Benstak
Min Dio forsager for mig, mælder hende,
At jeg er reddet, og er i min Frelse.

Fiskeren.

Dog hvorhen, siger jeg, at I er flggtet?

Tell.

Min Svigersfader finde I hos hende,
Og andre, der har sooret med i Rütli;
De skulle være brave, vel tilmode.
At Tell er fri, og Herre af sin Arm,
Snart skal de høre videre fra mig.

Fiskeren.

Hvad har I for! frit aabenbar mig det!

Tell.

Er det først giort, det kommer vel til Ords.

(gaar.)

Fiskeren.

Viis Jenny! du ham Bei! Gud være med ham!
Han vil fuldbringe, hvad han foretager.

(Gaar.)

Anden Scene.

Herregaarden paa Uttinghausen.

Friherren i en Lænestoel døende, Walther
Fürst, Stauffacher, Melchtal og Baum-
garten. Iffelsatte om ham Walther Tell næ-
lende for den Døende.

Walther Fürst.

Det er forbi med ham; alt er han obre.

Stauffacher.

Han ligger ikke, som en død, — see Fiedren
Paa Læberne sig rører — rolig er
Hans Søvn; og fredsom smilende hans Træk.

Baumgarten.

(gaaer til Døren og taler til nogen)

Walther Fürst.

Hvo er der?

Baumgarten (kommer tilbage.)

Det er Hedvig, eders Datter!

Som tale vil med Eder, see sin Dreng.

Walther Tell (reiser sig)

Walther Fürst.

Kan jeg da trøste hende? har jeg Trøst?
Opdynger ei al Dval sig paa mit Hoved?

Hedvig (trængt ind.)

Hvor er mit Barn! slip mig! jeg det maa see!

Stauffacher.

Fat Eder! tænk, I er i Dødens Huus.

Hedvig (styrter hen paa Drengen)

Min Walther lever for mig!

Walthers Tell.

(hænger ved hende)

Arme Moder

Hedvig.

Er det og vist? har jeg dig ubeskadt?

(betragter ham med ængstlig Omhu)

Og er det muligt! kunde han! hvor kunde

Han sigte efter dig! ei har han Hierte!

Afskyde Pilen paa sit eget Barn!

Walthers Fürst.

Med Angst, med smertesønderreven Siæl

Han tvungen gjorde det; det giældte Liv,

Hedvig.

O! havde han en Faders Hierte, han

Var før, end giøre det, død tusend Gange.

Stauffacher.

J skulde prise Guds Bestyrelse

Der vendte det saa vel.

Hedvig.

Kan jeg forglemme,

Hvordan det kunde gaaet; Gud i Himlen!

Om jeg blev fire Snees, jeg evig Drengen

Seer bunden staae, og Fadren sigte paa ham,

Og evig flyver Pilen mig i Hiertet.

Melchtal,

Men vidste J, hvor Fogden ængsted' ham.

Hedvig.

O haarde Mandehierte! naar dets Stolthed
 Fornærmes, ingen Ting de agte mere,
 I Spillet's blinde Rasenhed de satte
 Da Barnets Hoved, og hans Moders Hierte.

Baumgarten.

Er Lodden ei haard nok for Eders Mand
 At J end krænker ham med tunge Daddel
 I for hans Qvaler ei har Følelse!

Hedvig.

(vender sig og seer paa ham med et stort Øielast.)

Har du kun Taarer for din Bens Ulykke.
 — Hvor vare J, dengang den Herlige
 Blev lagt i Baand! hvor var da Eders Hielp?
 Da saae J til, lod stee det Græffelige,
 Laalmodig leed J da, man førte Bennen
 Af Eders Midje bort. Har ogsaa Tell
 Mod Eder handlet saa? stod ogsaa han
 Medynksom hos, da Fogdens Reisnere
 Sig trængte bag ved dig, da vilde Søe
 Opbruste for dig; ei med tomme Taare
 Han ynked dig; i Baaden sprang han, Kone

Og Børn han glemte, og befried' dig —

Walth er F ü r s t.

Hvad kunde vi da vove til hans Frelse,
Den liden Hob, der ubevæbnet var?

H e d v i g (kaster sig til hans Brøst.)

O Fader! ogsaa du har mistet ham,
Bort Land, vi alle, have mistet ham,
Os alle fattes han; ak! og vi ham.
Gud redde fra Fortvivlelse hans Siæl!
Dybt ned til ham i øde Borgesængsel
Ei trænger Bennettrøst — om han blev syg!
Ak udi Fængslets vaade Mørke han
Maa blive syg — Som Asperosen blegner
Og smægter hen i usund Moseluft,
Saa er for ham ei noget Liv undtagen
I Solens Lys, i Lustens Balsamstrøm.
Han fangen! han! hans Aande Frihed er
Ei kan han leve i den Dunst af Graven.

S t a u f f a c h e r.

Vær rolig! vi vil alle handle for
At aabne ham hans Fængsel

H e d v i g.

Hvad kan I gjøre uden ham? Saa længe
End Tell var fri, ja da var Haab endnu.

Da havde end Ustyldighed en Ven.
 Da havde den Forsulgte end en Hielper.
 Tell frelst eder Alle — Alle I
 Tilsammen ei hans Vænker løse kan
 (Frieren vaagner)

Baumgarten.

Han rør sig! tys!

Attingh. (reisende sig.)

Hvor er han

Stauffacher.

Hvo?

Attinghaus.

Han fattes,

Forslader mig i sidste Diebliß.

Stauffacher.

Han mener Junkeren. Er der sendt til ham?

Walther Fürst.

Der er sendt efter ham. Vær trostlig; han
 Gienfunden har sit Hierte; han er vor.

Attinghausen.

Har han da talet for sit Fædreland.

Stauffacher.

Med Heltedristighed.

Attinghausen.

Hvi kommer han ei

End at modtage min Belsignelse

Jeg føler det, snart har det Ende med mig.

Stauffacher.

Nei ædle Herre! denne korte Søvn

Har qvæget Eder, lyst er Eders Blif.

Attinghausen.

Liv Smerten er, den ogsaa har forladt mig,

Min Lidelse er som mit Haab forbi,

(bliver Drengen vaer.)

Hvo er den Dreng?

Walther Fürst,

Belsigner ham, o Herre!

Han er min Dattersøn, og faderløs.

Hedvig.

(synker ned med Drengen for den døende)

Attinghausen.

Og faderløs jeg lader alle Alle

Tilbage — vee mig, at mit sidste Blif

Har skuet Fædrelandets Undergang.

Saa maatte jeg naae Livets længste Maal,

For med enhver Forhaabning reent at døe.

Stauffacher.

Skal han gaae bort i denne mørke Kummer?
Opklare vi ham ei den sidste Time
Med Haabets skionne Straale — Edle Herre!
Opløster Eders Aand! ei er vi ganske
Forladte, ei forlorne uden Redning.

Attinghausen.

Hvo redder Eder da?

Walther Fürst.

Vi selv; fornemmer:

De trende Lande gav hinanden Ord
At de forjage vil Tyrannerne.
Bort Forbund sluttet er, en hellig Eed
Forbinder os; og der vil handlet blive,
For Aaret end den nye Kreds begynder.
I frie Land skal Eders Støv da hvile,

Attinghausen.

O siger mig: det Forbund sluttet er!

Melchtal.

Paa een og samme Dag vil alle tre
Baldstæder reise sig. Alting er rede
Og er vor Londom hidtil vel bevaret,
Skiondt mange hundrede alt kiende den.
Huul under de Tyranner Jorden er,

Og talte deres Herredommies Dage,
Og snart er deres Spor ei meer at finde.

Attinghausen.

Men deres faste Borge her i Landet?

Melchtal.

De falde alle paa den samme Dag.

Attinghausen.

Og er de Edle med i dette Forbund.

Stauffacher

Vi vente deres Bistand, naar det giælder,

Men hidtil har Landmanden svoret ene

Attinghausen.

(hæbet sig langsom i Veiret med megen Forundring)

Har sig Landmanden dristet til sliq Daad

Af egen Middel, uden Adelskiølp;

Har han tiltroet egen Kraft saa meget;

Ja da har han ei mere os behov.

Vi trestige i Graven kan nedstige.

Det overlever os — med andre Kræfter

Det Herlige i Menneskhed bevares.

(Han lægger sin Haand paa Drengens Hoved. der knæler
for ham.)

Af dette Hoved, hvor det Edle laae,

Vil nye bedre Frihed grønnes Eder,

Det Gamle styrter, Tiden ændrer sig,
 Nyt Liv fremblomstrer af Ruinerne.

Stauffacher til Walthar.

See hvilken Glands sig gyder om hans Dø,
 Det ikke er Naturen, der udslykkes,
 Det er en Straale alt af nye Liv.

Attinghausen.

Fra gamle Borge Adelen nedstige
 Og sværge Stæderne sin Borgereed.
 I Uechtland alt i Thürgau det begyndte
 Det ædle Bern opløster Herskerhoved
 Freiburg er for de fri en sikker Borg,
 Det muntre Zürich væbner sine Gilder
 Til frigeriske Hær. Sig Kongers Magt
 Paa dets evindelige Volde bryder.

(Han taler det sidste med en svær Tone — hans Tale stiger
 indtil Begeistring)

Jeg Hyrster og de ædle Herrer seer
 I Harnisker fremdragende at komme
 Et harmfrit Folk af Hyrder at bekriige,
 Paa Død og Liv der kæmpes; herlig bliver
 Gaa mangan Pas ved blodig Heltedaa,
 Landmanden styrter sig med nøgne Bryst
 I Landsefkaten som frivilligt Offer,

Han bryder dem, og Adlens Blomster falde,
Og Frihed hæver kneisende sit Banner.

(Striber Walther Fürsts og Ettauffachers Hænder)

Thi holder fast tilsammen fast, og evig!
Ei være Friheds Sted det andet fremmed;
Høivagter sætter ud paa Eders Bierge,
At Pagt til Pagt sig rast forsamle maae.
Vær eenig — eenig — eenig! —

(Han falder tilbage paa Puden. de andre holde endnu hans affælede Hænder fast. Fürst og Ettauffacher betragte ham endnu en Tidlang tause, derpaa træde de tilside hver overladt til sin Smerte. Midlertid ere Svendene tause trængte ind, nærme dem med Tegne paa en stille eller hæftigere Smerte, nogle knæle hos ham, og græde paa hans Haand. under denne Scene ringes med Borgfløkkerne,

R u d e n t s de Forrige

R u d e n t s (træder rast ind)

O lever han! Kan han end høre mig

Walther Fürst.

I nu er vor Lehnsherre og Beskiærmer,

Og dette Slot har nu et andet Navn.

R u d e n t s.

(blicher liget baer og staaer greben af stille Smerte)

O gode Gud! for seent min Anger kommer?

Hvi kunde han ei leve nogle Pulsflag

Endnu at see mit Hierte ændre sig,
 Foragtet har jeg hans trofaste Stemme,
 Da han end vandrede i Lys — Nu er
 Han borte, evig borte, efterlader
 Mig tunge ubetalte Gæld — o siger,
 Gik han herfra fortrydelig mod mig?

Stauffacher.

Han hørte døende, hvad I har gjort,
 Og signede det Mod, hvormed I talte.

Rudents,

Ja hell'ge Levninger af elsket Mand
 Afslætte Liig! jeg her dig lover det,
 I denne kolde Dødninghaand — For evig
 Jeg hvert et fremmed Vaand har sønderrevet
 Tilbagegivet er jeg nu mit Folk.

En Schwyzer er jeg, og det vil jeg bære
 Af ganske Hierte. — staaer op Sørger for vor
 Ven!

For alles Fader, men forsager ikke
 Ei blot hans Arvedeel er mig tilfalden,
 Hans Aand hans Hierte stiger ned paa mig,
 Og Eder skal min friske Ungdom holde,
 Hvad hans graahærded' Velde skyldig blev.
 Værdge Fader! giv mig Eders Haand?

Og giv mig Eders, Melchtal og saa J!
 Betænker ei, bortvender eder ikke
 Modtager her min Ged, min Ridderløfte.

Walthar Fürst.

Ræk J ham Haanden. Hans omvendte Hierte
 Fortiener Lillid.

Melchtal.

J har ikke agtet
 Landmanden! sig, hvad skal man troe om Eder.

Rudents.

O tænker ikke paa min Ungdoms Bildspor.

Stauffacher til Melchtal.

Vær eenig, var vor Faders sidste Ord
 Kom det ihu!

Melchtal.

Her er min Haand
 En Bondes Haandslag, ædle Herte! og
 Et Mandsord! hvad er Ridder uden os.
 Og ældre vores Stand end Eders er.

Rudents.

Jeg ærer dem mit Sværd dem skal beskiærme.

Melchtal.

Den Armt, Hr. Ridder! som den haarde Jord
 Sig underkaster, og dens Skjød besfrugter,

Kan og beskiærme Mandens Bryst.

R u d e n t s.

J skal

Beskytte mit, og jeg vil Eders Bryst.

Saa ere vi, een ved den anden, stærke.

— Dog hvortil tale, medens Fædrelandet

End er et Kov for fremmed Tyranni?

Naar denne Grund først rensset er for Gienden,

Da skulle vi os vel i Fred forlige.

(Efter at have holdt inde et Stiebli!)

Fortiener jeg end ei, I mig fortroer,

Saa maa jeg mig mod eders Villie

Da trænge ind i Eders Forbunds Løndom,

I haver tinget, svoret Sed paa Rütli.

Jeg veed — veed Alt, hvad I har der forhandlet,

Og hvad mig ei af Eder blev fortroet,

Jeg det bevaret har som helligt Pant.

Troer, aldrig jeg var Giende af mit Land,

Og aldrig jeg mod Eder havde handlet.

— Dog ilde gjorde I, det at forhale;

Ihi Timen haster, modig Daad behøves,

Tell alt et Offer blev for Eders Døølen.

S t a u f f a c h e r.

Vi svor at oppebie Herrens Fæst.

R u d e n t s.

Jeg ei var der, jeg ei har svoret med,
Opbier I, jeg handler

M e l c h t a l.

Hvad! I vilde —

R u d e n t s.

Blandt Landets Fædre tæller jeg mig nu,
Og er min første Pligt at skjærme Eder

W a l t h e r F ü r s t.

Af give Jorden dette dyre Støv
Er Eders helligste og næste Pligt.

R u d e n t s.

Naar vi har friet Landet, lægge vi
Ham Geirens friske Krands paa Jordebaaren.
— O Venner! — ei allene eders Sag
Jeg haver og min egen at afgjøre
Med den Tyran; thi her, og viid — forsvunden
Min Bertha er, er hemmelig bortrøvet
Med fræk Formastelse ud af vor Midje.

S t a u f f a c h e r.

Et saadant Boldsfærd havde den Tyran
Mod den fribaarne Uedle sig formastet.

R u d e n t s.

O Venner! Eder har jeg lovet Hielp

Og først jeg selv maa trygle den af Eder.
 Bortført, bortrøvet er den elskte mig,
 Hvo veed, hvor hende denne Voldsmand stuler,
 Hvad Vold formastelig at driste sig
 Til hadet Vaand at tvinge hendes Hierte!

Walthar Fürst.

Hvad vil I foretage?

Rudents.

Veed jeg det?

Al i den Nat, der dækker hendes Elskbne,
 I denne Tivols uhyre Angest, hvor
 Jeg ikke veed at fatte noget fast,
 Er dette eene mig i Gælsen klart,
 Hun under den Tyrannemagts Ruiner.
 Allene end kan blive gravet frem,
 De Borge alle maa vi undertvinge,
 Om der maaskee vi hendes Fængsel bryde.

Melchthal.

Kom, før os an! Vi følge Eder! Hvi
 Til Morgen spare, hvad i Dag kan skee!
 Fri var end Tell, da vi paa Rütli soor,
 Endnu var ikke det uhyre skeet.
 En anden Lov medbringer Tiden os;
 Hvo er saa seig, at han end kunde frygte?

Rudents til Stauff. og Walther F.
 Imens vi væbnede til Værket ile,
 Opbier Ildens Tegn fra Biergene,
 Thi snarere end noget Budseil flyver,
 Skal Budskab om vor Seier Eder naae.
 Og seer I lyse de velkomne Flammer,
 Da styrter ind paa Fienderne som Lyn
 Og sønderknuser Tyraniets Bygning.
 (gaar)

Tredie Scene.

Huulveien ved Rûsnacht, Man gaaer bag ved ind mellem
 Fjeldene, og de Vandrende sees alt paa Fjeldtoppene,
 inden de komme paa Scenen Fjelde omgibe hele Scenen,
 paa et af de forreste er et Fremspring beboget med
 Buske.

Tell (træder frem med Armskjenken)

Ad denne hule Gyde maa han komme,
 Til Rûsnacht gaaer ei anden Vej! her vil jeg
 Guldbringe! gunstig Leiligheden er.
 Hist Hyldebussen skjuler mig for ham.
 Hist oppe fra min Pæl kan ramme ham,
 Den snævre Vej Forsølgerne forhindrer!

Gjør du dit Regnskab op med Himlen, Gesler!
 Afsted du maa! alt er dit Uhr udrunden.

Jeg leved stille og i Fred — Min Bue
 Var ikkun spændt mod Skovens vilde Dyr;
 Fra Mord var mine Tanker stedse reene;
 Du har udskræmnet mig af denne Fred!
 Til giærsomt Dragegift du har forvandlet
 I mig den fromme Tænkemaades Mælk.
 Til det uhyre du har mig tilvænnet,
 Hvo Barnets Hoved sig til Maal har sat,
 Den kan og træffe i sin Fiende Hierte.

De arme Smaabørn, de uskyldige
 Trofaste Hierter, mod din Rasenhed
 Jeg maa beskierme, Foged! — Da jeg drog
 I Buestrængen her, da Haanden skialo,
 Da du med grusom diævelsk Lyst mig tvang
 Paa Hovedet af mit eget Barn at sigte!
 Da kraftløs grædende jeg vreed mig for dig,
 Da loved' jeg mig i mit Jnderste
 Med rædsom Sed, som eene Gud har hørt,
 Det første Sigte ved mit næste Skud
 Dit Hierte blev. Hvad jeg har lovet mig
 I hine Diebliffes Helvedqvaler,
 Den Gield er hellig — jeg den nu betaler.

Du er min Herre og min Keisers Føged,
 Dog ei sig havde Keiseren tilladt
 Hvad du tillodst. — Han sendte dig til Landet
 At pleie Ret — Streng Ret, thi han er vred
 Dog ei med morderiske Lyst til hver
 Dig en Udaad at formaste dig ustraffet.
 En Gud der er at straffe, og at hævne.

Kom du, Kom frem, du bittre Smerters Bringer!
 Min fædre Klenodi, min største Skat,
 Et Maal vil jeg dig give, som var hidtil
 For fromme Bøn ugiennemtrængeligt —
 Dog — dig skal det ei imodstaae — og du
 Min gode Buestreng, du der saa tit
 I Glædens Lege trofast mig har tient,
 Forsag mig ei i frygtelige Alvor.
 Kun nu hold fast endnu trofaste Streng,
 Der bittre Piil saa tit mig har bevinget —
 Undsoer den Krastesløs mig nu af Hænde
 Jeg ingen anden har at eftersende.

(Vandrende gaar over Scenen.)

Paa denne Steenbænk vil jeg sætte mig.
 Bered for Vandrerer til korte Hvile,
 Thi her er intet Blivested; hver iiser
 Den anden rask og fremmed her forbi,

Og spørger ikke om hans Smerte — her
 Gaaer forrigsfulde Kiøbmand, og den let
 Opbundne Pillegrim — andægtig Munk
 Den skumle Røver, og den muntre Spillmand
 Og Driveren med tungt belæsset Hest,
 Der kommer fiernt fra Menneſſenes Lande,
 Thi hver en Veie til Verdens Ende fører
 De alle deres Veie, hver til sin
 Forretning, vandre bort — og Mord er min.

(ſætter ſig.)

Naar ellers Fader uddrog, fiære Smaa,
 Da var der Glæde, naar han kom tilbage,
 Thi aldrig kom han, han jo bragte Eder Noget
 Var det en deilig Alpeblomst, var det
 En ſælden Fugt, var det et Ammonshorn,
 Som Vandringsmanden finde kan paa Bierget —
 Nu gaaer han paa et andet Skiotteri
 Paa vilden Veie med Morderhu han ſidder,
 Sin Fiendes Liv det er, hvorpaa han lurar.
 — Dog kun paa Eder, fiære Smaa, han tænker
 Selv nu! at værne Eder, at beſſiærme
 Jer hulde Uſkyld mod Tyrannens Brede
 Til Mordet gior han nu ſin Bue rede.
 (ſtaaer op) Jeg lurar paa et ædelt Vildt — fortryder

Ei Jægeren at svære heele Dage
 Omkring paa Fjeldene i Vintrens Strænghed,
 Fra Lind til Lind at gjøre Bovespringet,
 At flavre op ad den lodrette Side,
 Hvor han med eget Blod fastklæber sig —
 For usle Dyr at gjøre sig til Bytte.
 Her gielder det en mere kostbar Priis
 Dødsfiendens Hierte, som mig vil fordærbe.

(Man hører langt borte Musik, der nærmer sig.)

Min heele Livstiid har jeg brugt min Bue,
 Har ofte øvet mig paa Skjætteviis,
 Lit har jeg truffet i den sorte Punkt,
 Og hiembragt mig saa mangen deilig Priis
 Fra Skydegilde — men i Dag jeg gjør
 Mit Mesterskud; i heele Viergets Omkreds
 Vil jeg i Dag det bedste vinde mig.

(Et Bryllup gaaer over Scenen og giennem Huulveien, Tek
betragter det støttet paa sin Bue.)

Stússi Engskiotten (ttæder til ham,)

Det er Gorpagteren fra Erlischachen
 Som holder Bryllupsfærd, en riigen Mand,
 Har vel ti Gætere paa Alperne,
 Han henter Bruden nu fra Iniser,
 Og denne Nat der Gilde er i Rúsnacht;

Kom med, hver ærlig Mand er budet der.

Tell.

Alvorlig Gæst til Brudhuus sig ei stikker.

Stüssi.

Hvis Kummer trykker, kast den frist af Hu!
Tag med, hvad kommer; Liderne er tunge,
Thi Mennesket maa gribe Glæden her.
Hist fries der, og andensteds der jordes.

Tell.

Og tit det ene kommer til det andet.

Stüssi.

Saadan gaar Verden nu. Der alle vegne
Er Vanheld nok — I Glarner Landet har
Der været Fjeldsfrid — og den eene Side
Af Glarnist er nedstunket.

Tell.

Vakke nu

Selv Bierge? intet staaer nu fast paa Jorden.

Stüssi.

Og høres Under nok fra andre Stæder:
Der talte jeg med een, der kom fra Baden,
En Ridder vilde ride hen til Kongen,
Og underveis der møder ham en Sværm
Af Fremset, der sig kaste paa hans Hest,

Saa den af Pine synker død til Jorden,
Og Ridderen til Guds til Kongen kommer.

Tell.

Den Svage ogsaa fik sin Braad til Deel,
(Armgaard kommer med adskillige Bern, og stiller sig ved
Indgangen af Huulveien.)

Stuss si.

Man tyder det til rædsom Landevanheld,
Til svare Handlinger imod Naturen.

Tell.

Deslige Handlinger hver Dag medbringer,
Ei Jertegn er behov, dem at forkynde.

Stuss si.

Ja! vel den der i No sin Jord kan drive,
Og sidder hiemme fredelig hos Sine,

Tell.

Den frommeste ei blive kan i Fred,
Naar det behager ei hans onde Nabo.
(Tell seer ofte med urolig Forventning ad Beiens Heining)

Stuss si.

Nu lever vel! — J venter her paa noget!

Tell.

Det gjør jeg

Stüssi.

Glad Tilbagekomst til Eders.

— I er fra Uri — vores naadig Herre
Landfogden ventes end i Dag der fra?

(Vandrende kommer.)

Vent ikke Fogden meer i Dag! — Vandet
Har af det stærke Regnveir strømmet over,
Og Strømmen sønderrevet alle Broer.

(Tall staaer op.)

Armgard (kommer frem.)

Landfogden kommer ei!

Stüssi,

Vil I ham noget?

Armgard.

O vift!

Stüssi.

Hvi stiller I da Eder her.

I denne hule Gynde paa hans Bei?

Armgard.

Her undgaaer han mig ei, han mig maa høre.

Frieshardt.

(Kommer hastig ned af Hjulveien, og raaber i Scenen.)

Rør nu af Veien der — min naadig Herre,
Landfogden kommer ridende strax bag mig!

(Tall gaar.)

Arm gard (levende.)

Landsfogden kommer!

(hun gaaer foran paa Scenen med sine Børn.)

Gesler og Rudolph Stallere vise dem en
Hest paa Deiens Heining.

Stüssi til Frieshard.

Hvordan slap I over,

Da Strømmen dog har bortført Broerne?

Frieshardt.

Med Søen har vi kæmpet, Ven! vi frygte

Da ei for Alpevandene.

Stüssi.

I var

Til Søes i den forfærdelige Storm,

Frieshardt.

Det var vi! — al min Tid jeg mindes det.

Stüssi.

O bliv, fortæl.

Frieshardt.

Slip mig! jeg maa foran,

Landsfogden jeg paa Borgen maa bebude.

(bort.)

Stüssi.

Hvis Gudsfolk havde været der paa Skibet

Med Mand og Muus det gaaet var tilgrunde,
Med de Folk kan ei Vand ei Ild faae Magt?

(seer sig om)

Hvor blev den Skiotte af, jeg talte med.

(gaar.)

Gesler og Rudolph Stallere (til Hest.)

Gesler.

Giig hvad I vil, jeg tiener Keiseren,
Og jeg maa tænke paa at tækkes ham.
Han sendte mig ei hidtillands at smiggre
For Folket, eller handle mildt — Han venter
Sig Lydighed; og Striden er, om Bonden
Skal være Landets Herre, eller han.

Armgard.

Nu Diebliffet er; nu maae jeg til ham.

(nærmer sig frygtsom.)

Gesler.

Ei var det Spøg, jeg reise lod den Hat
I Altdorf, ei at prøve Folkets Hierte;
Alt saare længe kiendte jeg dem vel,
Jeg lod den reise, at de skulde lære
For mig at bøie den opreiste Hals.
Det Ubequemme jeg henplantet har
Paa deres Bei, hvor de maa gaae forbi,

At Diet stode skal derpaa, og de
Erindre deres Herre, hvem de glemme,

Rudolph.

Men Folket dog har visse Rettigheder.

Gesler.

Dem at afveie er nu ingen Tid.

Vidtskrakte Ting er nu i Værk og Giære,

Bort Keiserhuus vil vore; det som Fadren

Glorværdig har begyndt, vil Sennen ende.

Det lidet Folk er os en Steen i Veien.

Saa eller saa! — det maa sig underkaste,

(De vil forbi, Konen kaster sig ned for Landfogden.)

Armgard,

Barmhiertighed, Hr. Landfogd! Naade! Naade!

Gesler.

Hvad kaster I paa aaben Bei her eder

I Veien? bort!

Armgard.

Min Mand i Fængsel er,

De arme Fader! se skrige efter Brød

Hav Medynk, strenge Herre! med vor Jammer.

Rudolph.

Hvem er I, hvem Jer Mand?

Arm gard.

En stakkels Hyre

Fra Rigibierget, gode Herre, er det,
Der har bortmeiet over dybe Afgrund
Det frie Græs fra steile Fjeldvægge,
Hvor Dvæget ikke drifter sig at stige.

Rudolph til Landfogden.

Bed Gud! et ynkeligt og usselt Liv,
Jeg beder, løsgiv ham, den arme Mand,
Saa haardt han end kan have sig forbrudt,
Straf nok er dog hans græsselige Haandværk.

(til Konen.)

Ier skal see Ret — Kom I med Eders Bøn
Paa Borgen — her er ikke Sted dertil

Arm gard.

Nei! nei! jeg viger ei af dette Sted,
For Fogden har giengivet mig min Mand,
Paa siette Maaned ligger han i Taarnet,
Og venter der forgiæves paa sin Dom.

Gesler.

Bort! Kone! vil I bruge Magt mod mig.

Arm gard.

Retfærdighed, Landfoged! du er Dommer
I Landet i vor Keisers Sted og Guds.

Gjør du din Pligt, saasandt du haaber selv
Retfærdighed af Himlen, viis os den.

Gesler.

Afsted! Skaf mig de skrælle Golt af Dine.

Armgard.

(griber i Hestetømmen)

Nei! nei! jeg intet mere har at tabe.

— Du kommer ei af Stædet! Joged! før

Du mig har skaffet Ret — rynk du din Pande,

Rul dine Dine, som du vil — Vi er

Gaa grændseløs ulykkelige, at vi

Ei agte meer din Brede.

Gesler.

• Kvinde, Plads!

Hvis ei! min Ganger skal gaae over dig.

Armgard.

Lad den gaae over mig — her —

(kastet sine Vørn paa Jorden, og styrter sig i Beien med
dem.)

ligger jeg

Med mine Vørn! lad kun din Hestes Hov

Nedtræde disse arme faderløse.

Ei det det værste er, som du har gjort.

Rudolph.

Er I affindig, Qvinde!

Armgar d.

Længe traadde

Du jo vor Keisers Lande under Fødder.

— O jeg er kun en Qvinde — var jeg Mand

Vel vidste jeg da bedre, end at ligge

I Støvet her!

man hører den forrige Muffl igien paa Heiden men
(dæmpet)

Gesler.

Hvor ere mine Svende?

Man rive hende bort hertsa, hvis ei

Jeg glemmer mig, og gjør hvad mig vil angre.

Rudolph.

Ei slippe Svendene igiennem, Herre!

Hulveien her er spærret af et Bryllup.

Gesler.

Endnu jeg alt for mild en Hersker var

Mod dette Folk — endnu er Tungen fri,

End er det ikke tæmmet, som det skal.

Dog det skal blive andet, lover jeg;

Jeg det skal bryde, dette stive Sind;

Den diærve Friheds Aand jeg bøie skal.

I disse Lande jeg en ny Lob vil
Forkynde — Jeg vil —

(En Pii! giennemborer ham, han farer med Haanden til
Hjertet og vil synke; med mat Stemme.)

Gud mig være naadig.

R u d o l p h.

Herr Landfogd! hvad er det? — hvor kom det fra?

A r m g a r d (Opfarende)

Mord! Mord! han svimler! segner! han er
truffen.

R u d o l p h (Springer af Hesten.)

Hvad skrækkelig Tilfælde! — Gud, Herr Ridder!
Paakalder Guds Barmhiertighed! I er
En dødsens Mand . . .

G e s l e r.

Dette Skud er Tølls!

(Han er sunket af Hesten i Rudolfs Arme, og lægges
paa Bænken)

T e l l (sees oppe paa Klippetinden.)

Du fiænder Skjotten, søg du ingen anden.

Grie ere Hytterne, tryk Usskyld er

For dig, du skal ei mere skade Landet

(forsvinder af Tinden, Folket styrter ind.)

Stüssi.

Hvad er der her? hvad har tildraget sig?

Armgard.

Landfogden er ihjelskudt af en Piiil.

(Folket som styrter ind)

Hvo! hvo er skudt?

(medens de forreste af Brudekoren er komne paa Scenen,
ere de bageste cadnu paa Heiden, og Musikken gaar fort)

Rudolph

Han bløder sig tildøde

Afsted! Saa Hielp! sæt efter Morderen!

— Forlorne Mand! sig Ende maa du tage,

Dog min Advarsel vilde du ei høre!

Stüssi.

Bed Gud der ligger han nu bleeg og livløs.

Mange Stemmer.

Hvo gjorde denne Handling?

Rudolph.

Raser Folket?

Med sin Musik til Mord — lad dem dog tie.

(den tier pludselig, der kommer meer Folk)

Hr. Landfogd! tal, isald I kan — har I

Mig intet at fortroe?

(Gesler giber Tegn med Haanden, som han med Hæstighed
gjemmer, da de ikke strax forstaaes)

Hvor skal jeg hen?

Til Rûsnacht! jeg forstaaer ei Eder! — bliver

Ei utaålmodig! — glem det Jordiske!

Tænk nu, med Himlen Eder at forsones.

(Hele Brudesturen staaer med sølesløs Stu om den døende)

Stüssi.

See, hvor han blegner! nu! nu træder Døden

Til Hjertet paa ham — Dinene er brustne!

Armgard,

(løfter et Barn i Været)

Seer Børn, hvordan Ugierningsmanden døer,

Rudolph Stallere,

Afsindig' Qvinde! er I sølesløs!

At I paa denne Rædsel qvæge Diet,

Hielp! rækker Haand! vil ingen staae mig bi

At drage ham den Smertens Piil af Brystet?

Qvinder.

Vi skulde røre den, som Gud har slagen!

Rudolph,

Forbandelse med Eder!

(drager Sværdet)

Stuss si (falder ham i Armen)

Hov det, Herre!

Jer Raaden har en Ende. Faldet er
Bort Lands Tyran. Vi taale Bold ei længer,
Vi ere frie Menneſker.

Alle (tumultuarisk)

Bort Land

Er frit.

Rudolph Stallere.

Er det alt kommet ſaavidt her?

(til Vaabenknægtene)

J see den græffelige Mordergierning
Som her er ſkeet. — Al Hielp er her forgiæves,
Forgiæves eſter Morderen at ſætte.
Os trænge andre Sorger; op til Rûsnacht!
At vi kan rædde Keiſeren hans Borg.
Thi opløſt er i dette Diebliſ,
Al Ordens alle Pligters Baand, og er
Paa ingens Troſaſthed at lide nu.

(i det han gaaer med Vaabenknægtene, ſees de barmhjer-
tige Brødre)

Armgar d.

Plads! Plads! der komme de barmhjiertige Brø-
dre!

Et ú s s i.

Der ligger Offret, Ravnene nedstige.

(Barmhiertige Brødre. Slutte en Halvkreds om den døde og
sønge i en dyb Tone)

Rast griber Døden Mennesket,

Og ingen Krist det vorder givet;

Den midt paa Banen styrter det,

Bortriver det af fulde Livet.

Beredet eller ei at gaae

Det maa for Dommeren at staae.

(I det de sidste Linier gientages, falder Dækket)

Femte Akt.

Første Scene.

Offentlig Plads ved Altdorf, i Baggrunden paa heire Fæstningen Lving Uri med det endnu staaende Byggestillads som i første Akts første Scene, paa venstre en Udsigt ind i mange Bierge, hvorpaa Bauner brænde. Det er just Dagbrækning, Klokker lyde fra adskillige Steder langt borte,

Ruodi, Ruoni, Werni, Mester Steenhugger, og mange andre Landboer, ogsaa Kvinder og Børn.

Ruodi.

Seer I Ildtegnene paa Biergene.

Steenhuggeren.

Hør I histover Skoven Klokkerne?

Ruodi.

Forjaget Fienden er!

Steenhuggeren.

Hans Borge tagne.

Ruodi.

Og vi i Landet Uri taale end

Tyranneborgen her paa vores Grund!

Er vi de sidste, der sig fri erklære.

Steen hugeren.

Skal Aaget staae, som vilde tvinge os?

Op! riv det ned!

Alle.

Riv ned! riv ned! riv ned!

Ruod i.

Hvor er nu Uri Horn!

Hornblæserne.

Her! hvad skal jeg?

Ruod i.

Bestiig vor Heivagt, stod i Eders Horn,

At det vidtskraldende i Bierget lyder,

Og vækkende i Gieldekløstene

Hver Gienlyd, hastig kalder Biergets Mænd

Herhid tilfammen!

(Hornblæseren gaaer, Walthers Fürst kommer)

Walthers Fürst.

Dvæler, Benner! dvæler!

End fattes Kundskab, hvad i Unterwalden

Og Schynz er skeet! Lad os først oppebie

De Bud.

Ruod i.

Hvad oppebie! Vor Tyran
Er død, os Friheds Dag oprundet er.

Steenhuggeren.

Er det ei nok med disse Luebud,
Der lyse rundt omkring paa alle Bierge?

Ruod i.

Kom alle, kom! læg Haand paa, Mænd og
Qvinder.

Nedbryd Stilladsen, sprænger Buerne,
Riv Muuren ned! ei blive Steen paa Steen.

Steenhuggeren.

Kom Evende! kom! vi bygged det, vi vilde
Det og at lægge øde.

Alle.

Kom! riv ned!

(De styrte fra alle Sider mod Bygningen.)

Walther Fürst.

Det er i Løb! jeg det ei meer kan styre

Melchtal og Baumgarten kommer.

Melchtal.

Hvad? staar den Borg endnu, og Garnen er
I Afse, og Slot Rosberg er indtaget.

Walth er Fürst.

Er I der, Melchtal! bringer I os Frihed!

Er alle Lande rensede for Gienden.

Melchtal (favner ham.)

Reen er nu Grunden, glød dig gamle Fader

I dette Dieblig, vi tale nu!

Er ikke mere Tyran i Swyzerland.

Walth er Fürst.

O! sig, hvorledes I fik Borgene?

Melchtal.

Det Rudents var, der Earnerslottet vandt

Med mandelig forvoven Heltedaad.

Rosberg jeg havde Natten før bestaget

— Dog herer, hvad der skeede. — Da vi havde

Lømt dette Slot for Gienden, glade tændt det,

Alt Luen bragende mod Himlen slog,

Da styrted Diethelm Geslers Skjolddreng frem,

Og streeg, Brunekerinden brændte inde.

Walth er Fürst.

Retsfærdige!

Man herer Stilladsernes Vieller (styrte.)

Melchtal.

Hun var der og, var lønlig

Indsluttet her paa Fogedens Befaling,

Som rasende foer Rudents — thi alt horte
 Vi Bielker og de faste Stolper styrte
 Og ud af Røgen Jammerstriger af
 Den uløfsalige!

Walthet Fürst.

Hun reddet blev!

Melchtal.

Der gjaaldt om Hurtighed, og om Beslutning,
 Og havde han kun vært vor Adelsmand,
 Vi havde elsket vel vort eget Liv;
 Dog han var vor Gedsvorne, Bertha æred
 Vort Gølf — trostigt boved vi vort Liv
 Derpaa, og styrtede os ind i Ilden.

Walthet Fürst.

Hun reddet blev.

Melchtal.

Det blev hun. Jeg og Rudents
 Selvanden bare hende ud af Luen.
 Og bag os faldt med Bragen Bielkerne —
 — Og nu, da hun sig nu erkjendte frelst,
 Og opfloy Dinene til Himlens Lys,
 Nu styrtede Friherren til mit Hierte,
 Stiltiende besvortes nu en Pagt,
 Som hærdet fast i Ildens Flamme vil

Bestaae i alle Skiæbnens Prøvelser.

Walther Fürst,

Og hvor er Landenberger?

Melchtaf.

Over Brunig.

Min var ei Skylden, at hans Dines Lys

Han bragde med, der blænded mig min Fader,

Jeg jaged efter, naaede ham paa Flugten

Og for min Faders Fødder rev ham hen.

Alt spingedes mit Sværd hen over ham

Han af den blinde Oldings Miskundhed

Erholdte grædende sit Liv til Gave,

Dog svor han aldrig at tilbagekomme.

Og han vil holde Eeden; han har følt

Bor Arm.

Walther Fürst.

Vel Eder, at I ei har skændet

Med Blod den reene Seier.

(Børn ile med Stykker af Etilladsen over Scenen.)

Frihed! Frihed!

(Uris Horn blæses med Magt.)

Walther Fürst.

Seer, hvilken Heitid! denne Dag vil end

De Børn som Oldinge seent ihukomme;

(Piger bringe Hatten paa en Stang, hvele Stenen spides
(med Jof.))

Ruodi.

Her er den Hat, vi maatte bukke for.

Baumgarten.

Giv os Besked, hvad der med den skal skee.

Walther Fürst.

O Gud! den Hat min Datter søn stod under.

Udskillige Stemmer.

Læg Tyraniets Mindesmærke øde!

I Jlden med den.

Walther Fürst.

Nei! lad den bevares;

Den maatte tjene Tyranni til Redskab,

Nu evig den skal være Friheds Legn.

(Landboerne, Mænd, Kvinder og Børn, staae og sidde paa
Bænke af den sanderbrudte Stillaads mælerst gruppe-
rede omkring i en stor Halvkreds.)

Melchior.

Saa staae vi glade nu paa Tyraniets

Ruiner, og det herligen er opfyldt,

Hvad vi i Rütli svoret har, Gedsborne.

Walther Fürst.

Begyndt er Værket, men ei end fuldbragt.

Vi Mod og fast Samdrægtighed behøve;
 Thi værer sikke; ikke dvæler Kongen
 At hævne sin Landsfogeds Død og føre,
 Med Magt os de forjagede tilbage.

Melch tal,

Han drage kan sin Krigsmagt kun herhid
 Er den indvortes Siende dog forjaget,
 Vi den udvortes vel og møde vil.

Ruod i.

Gaa Passer kun oplade ham vort Land,
 Med vore Legemer vi dem vil dække.

Baumgarten.

Vi er forenede med evigt Baand,
 Og ei hans Hæere skulle os forskrække.

Rosselmann og Stauffacher kommer,

Rosselmann

(i det han træder ind.)

Det ere Himlens frygtelige Domme.

Landboe.

Hvad er der?

Rosselmann.

I hvad Lider leve vi!

Walther Fürst,

Siig frem, hvad er der? Ah! I det Herr Wernee

Hvad bringer J!

Landboe.

Hvad Ngt?

Rosselmann.

Hør og forfærdes!

Stauffacher.

Fra een stor Skræk er vi befriede.

Rosselmann.

Viid, Keiseren er myrdet.

Walther Fürst.

Store Gud!

(Landboerne giøre et Opleb og klynge dem om Stauff.)

Alle.

Hvad! myrdet Keiseren? hør? Keiseren?

Melchtal,

Umuligt! hvor har J den Kundskab fra?

Stauffacher.

Den sviger ei. Ved Brud Kong Albrecht faldt

For Morderhænder. En troværdig Mand

Johannes Müller bragte det fra Schaffhaus,

Walther Fürst.

Hvo voved denne rædselsfulde Gierning

Stauffacher.

Det bliver den end meer ved Gierningsmanden.

Det var hans Frænde, var hans Brodersøn
 Hertug Johan af Schwaben, der det gjorde,
 Melchtal.

Hvad bragde ham til Fædermordets Daad?

Stauffacher.

Hans Fædrearv forholdte Keiseren
 Den utaalsmodig manende; det hedde,
 Han agted' reent at svige ham derfor,
 Og med en Bisperhat ham at affinde —
 Hvad det nu var — da aabned Ynglingen —
 For Vaabenbrødres onde Raad sit Die.
 Og med de Wdlinge af Eschenbach.
 Af Legerfelden, Palm, og von der Wart,
 Besluttet han, da Ket ei var at finde,
 Med egen Haand at hente sig sin Hævn.

Walther Fürst.

O siig! naar blev det græsfelige fuldbragt?

Stauffacher.

Ned Kongen reed fra Stein til Baden for
 At drage hen, hvor Hoffet var, til Rheinfeld,
 Med ham de Fyrster, Hans og Leopold,
 Med dem et Følge af høybaarne Herrer,
 Og da de kom til Gloden Reus, hvor man
 Sig lader sætte over paa en Færge,

Da trængte Morderne sig ind paa Skibet
 At skille Keiseren fra alt hans Følge.
 Da Fyrsten nu reed over pløiet Land,
 — En stor og gammel Stad der nedenunder
 End ligge skal fra Hedenskabets Tid —
 Og med det gamle Habsburgs Slot for Die
 Hvorfra hans Stammes Høihed er udsprungen,
 Ham støder Hertug Hans sin Dolk i Struben,
 Rudolph af Palm med Spydet giennemborer,
 Og Eschenb. ham kløver Hovedet,
 Saa at han i sit Blod nedsynker myrdet
 Af Sine, og paa Sit. Paa anden Aabred
 Hans Følge saae den Udaad, men adskilte
 Ved Strømmen de formaaede kun
 At løfte et asfægtig Jammerffrig;
 Men der ved Beien sad en fattig Qvinde,
 I hendes Skød forblødte Keiseren.

Melch tal.

Saa har han fundet nu sin aarle Grav,
 Umættelig der vilde have alt.

Stauffacher.

Der en uhyre Skræk er rundt om Landet,
 Og sperrede er alle Biergets Passer,
 Og hver en Strand forvarer sine Grændser.

Selv gamle Zürich lukker sine Porte
 Som aabne stod i tretti Aar, af Frygt
 For Morderne — end meer for Hævnerne.
 Thi væbnet med Bandleysningsstraalen kommer
 Den strenge Agnes de Ungarers Dronning,
 Der kænder ikke til sit kælne Kions
 Sagtmodighed, sin Faders Kongeblood,
 At hævne paa den heele Morderstamme,
 Paa deres Evende, Børn og Børnebørn,
 Ja selv paa Steenene af deres Borge.
 Hun svoret har en Eed, at heele Slægter
 Hun vil nedsende i sin Faders Grav
 Og bade sig i Blodet, som i Maidug.

Melch tal.

Beed man, hvor Morderne er flygtet hen.

Stauffacher.

De flygted efter fuldbragt Gierning strax
 Ad fem særskilte Veie fra hinanden,
 Og skilles ad, for aldrig meer at sees.
 Hertug Johan skal vanke om i Bierget.

Walther Fürst.

Saa bærer ham hans Udaad ingen Frugt.
 Hævn bærer ingen Frugt, den er sig selv
 En rædsom Næring, og denne Nydelse

N 2

Er Mord, dens Mættelse er Gru.

Stauffacher.

Ugierning Morderen ei bringer Binding.

Men vel med reene Hænder bryde vi

Hiin blodig Udaads signefulde Frugt.

Ihi for en mægtig Frygt er vi befried,

Og faldet er vor Friheds største Fiende,

Og som det hedder, Scepteret vil gaae

Fra Habsborgs Huus hen til en anden Stamme,

Og Riget sin Valgsfrihed vil haandhæve.

Walther Fürst (og flere)

Har I hørt noget?

Stauffacher.

Uf de fleste Stemmer

Er Rugenborgske Greve alt udmærket.

Walther Fürst.

Held os, at vi har holdet tro ved Riget,

Nu er at haabe paa Retfærdighed.

Stauffacher.

Min Herre tappre Venner har behov,

Han os beskiærme vil mod 2 strigs Hævn

(Landboerne favne h. nanden.)

Sacristanen Vetermann.

(med et Rigsbud)

Sacristanen.

Her ere Landets værdge Høvdinger!

Rosfelmann (og flere.)

Hvad Nytt.

Sacristanen.

Et Rigsbud bringer dette Brev,

Alle til Walthers Fürst.

Brød det og læs det.

Walthers Fürst.

De beskedne Mænd

Ud Uri, Schwyz og Unterwalden byder

Her Dronning Elisabeth Naade og alt Godt.

Mange Stemmer.

Hvad vil den Dronning? endt er hendes Rige.

Walthers Fürst (læser)

I hendes største Sorg og Enkesmerte,

Hvor hendes Herres blodig Hedenfart

Nedsænker Dronningen, erindrer hun

End Schwyzerlandets gamle Tro og Huldskab.

Melchthal.

I hendes Velmagt gjorde hun det aldrig.

Rosfelmann.

Ins! lad os høre!

Walt her Fürst (læser)

Og hun forventer af trofaste Folk,
 At de retfærdig Affky bære vil
 For dette Mords fordømte Gierningsmænd.
 Thi venter hun og af de tvende Lande,
 At ingentid de hielpe Morderen,
 Men tværtimod vil trolig række Haand
 Til at antvorde dem i Dommerhænder
 Og mindes gamle Kiærlighed og Hyldest,
 De har af Rudolphs Ghriftehuus modtaget,

(Segn til Willie imellem Landsfolket)

Mange Stemmer.

Kiærlighed og Hyldest,

Stauffacher.

Al Faderen vi har modtaget Hyldest
 Men hvoraſ skal vi rose os fra Sønnen?
 Har han stadfæstet os vort Friheds Brev,
 Som alle Keisere for ham dog gjorde;
 Har han blandt os dømt efter retviis Lov
 Og skænket den betrængte Affkyld Børn?
 Har han engang vildt hørt paa de Bud,
 Som vi har i vor Angst hendsendt til ham?
 Ei eet af dette Alt har Kongen gjort
 Mod os, og hvis vi ikke havde selv

Os skaffet Ret med egen modig Haand,
 Ham rørte ingentid vor Nød — Ham Tak!
 Ei Tak han saaet har i vore Dale.
 Han stod paa et ophøiet Eted, En Fader
 Han kunde været for sit Folk; dog ham
 Behagede at sørge kun for Sine,
 De, han har fremmet, de kan ham begræde.

Walcher Fürst.

Ei ville vi os fryde ved hans Fald
 Ei ihukomme nu det lidte Onde.
 Det være langt fra os! Dog at vi hævn
 Den Konges Død, der aldrig godt os gjorde,
 Forsølge dem, der aldrig os bedrøved,
 Anstaaer os ei, og vil os aldrig somme.
 Frivilligt Offer Kiærlighed vil være;
 Fra tvungne Pligter Døden frier os,
 — Og ham nu intet meer vi skyldig ere

M e l c h t a l.

Og græder Dronningen nu i sit Kammer,
 Anklager hendes vilde Smerte Himlen,
 Saa seer I her et angstudsriet Folk
 At græde takfuldt til den samme Himmel;
 Hvo Laarer heste vil, saae Kiærlighed.

(Rigsbudet gaaer.)

Stauffacher (til Folket)

Hvor er vor Tell? Skal eene han os fattes?
 Vor Friheds Stifter! han har giort det Største
 Har liidt det Haardeste iblandt os Alle.
 Kom alle til en Valfart ad hans Huus
 Og raaber Held til alles Redningsmand.
 (Alle gaar)

Anden Scene.

Tells Forstue, en Ild brænder paa Arnestedet, den aaben-
 staaende Dør giver Udsigt i fri Mark,

Hedvig, Walthertell, Wilhelm.

Hedvig.

I Dag Børn! kommer Fader; kiære Børn!
 Han lever, han er fri, og vi, og Alt;
 Og Eders Fader er det, der har frelst det.

Walthert.

Og Moder! jeg har ogsaa været ved,
 Mig maa man ogsaa nævne. Fadert Pii!
 Gik tæt forbi mit Liv, og jeg skiald ikke.

Hedvig.

Ja Walty! du er givet mig tilbage,

Ja tvende Gange har jeg sød dig; jeg
 Leed tvende Gange Modersmerte for dig
 Det er forbi! — Jeg har jer begge, begge!
 Og kjære Gader kommer hiem i Dag.

(En Munk sees ved Hæusderen.)

Wilhelm.

See Moder. see! hist fromme Broder staaer,
 Han vist vil bede Eder om en Gave.

Hedvig.

Byd ham herind, at vi kan qvæge ham,
 Han søle, at han kom i Glædens Huus.

(Gaaer ind, og kommer snart ud med et Bæger.)

Wilhelm (til Manden.)

Kom gode Mand. Vor Mo'r vil qvæge Eder.

Walther.

Kom, udhviil Eder, og gaae styrket bort.

Munken.

(seer sig om med forvildede Træk.)

Hvor er jeg? siger mig, i hvilket Land?

Walther.

Er I vildsfarende, at I ei veed det!

I her i Bûrglen, Herre, i Land Uri,

Der hvor man ind i Schâkëndalen gaaer.

Munken til Hedvig (som kommer.)
 Er I allene? Er jer Mand ei hjemme?

Hedvig.

Jeg venter ham just — dog hvad fattes Eder,
 I see ei ud, som I medbragte Godt
 — Hvo I og er, I er nødtørstig, tag,
 (rækker ham Bæggret.)

Munken.

Saa høit end Hiertet smægtet efter Dvægning,
 Jeg rører Intet, før I mig har tilsagt. . .

Hedvig.

Rør ei mit Klædebon, træd mig ei nær,
 Bliv langt fra mig, hvis jeg skal høre Eder.

Munken.

Ved denne Ild, som gæstmild luer her!
 Ved Eders Sønners elskte Hoved, som
 Jeg favner!

(griber Drengene.)

Hedvig.

Mand! hvad har I for? tilbage.
 Fra mine Sønner, I er ingen Munke
 Det er I ei. Fred boer i denne Klædning,
 I Eders Ansigtstræk boer ingen Fred.

Munken.

Jeg er den ulæfeligfte paa Jorden.

Hedvig.

Ulæffen taler vældelig til Hjertet,

Men eders Blik tilsnører mig mit Indre.

Walth er (springer.)

Mo'r! der er Fader! (iler ud)

Hedvig.

O min Gud!

(vil efter, gitter og holder sig.)

Wilhelm.

Vor Fader!

(iler ud.)

Walth er (udenfor.)

Der er du atter!

Wilhelm (udenfor.)

Fader, fiære Fader!

Tell (udenfor.)

Her er jeg atter. Hvor er Eders Moder?

(de træde ind.)

Walth er.

Med Døren staaer hun der, og kan ei længer,
Saa zittret hun af Angest og af Blæde

Tell.

O Hedvig, Hedvig! mine Sønners Moder.
Gud hialp! os ei Syran skal meer adstille.

Hedvig (om hans Hals)

O Tell! Tell! hvilken Angst jeg leed for dig!
(Munnen bliver opmærksom.)

Tell.

Gorglem den nu, og lev nu blot for Blæden!
Her er jeg atter! dette er min Hytte;
Nu staaer jeg atter paa mit eget her.

Wilhelm.

Men hvor har du din Armbryst henne, Fader?
Jeg seer den ei.

Tell.

Den seer du aldrig mere,
Den paa et helligt Sted bevaret er. —
Den skal ei tiene meer til nogen Jagt.

Hedvig.

O Tell! Tell!

(træder tilbage, og slipper hans Haand)

Tell.

Hvad forfærder dig, min Kone!

Hedvig.

Hvordan? hvordan kom du igien! din Haand!

Tør jeg og tage den? — den Haand — O Gud!

Tell (hiertelig og modig)

Har værget eder, og har reddet Landet,

Grimodig tør jeg løste den til Himlen.

(Munken gjør en stærk Bevægelse, Tell bliver ham vaer)

Hvo er den Broder?

Hedvig.

At jeg glemte ham!

Tal du med ham, jeg gruer i hans Nærhed.

Munken (træder nærmere)

Er I den Tell, ved hvem Landsfogden faldt.

Tell.

Det er jeg! det fordølger jeg for ingen.

Munken.

I er den Tell; det er Guds egen Haand,

Der mig har hidført under Eders Lag.

Tell (maaler ham med Sinene)

Munk er I ikke! hvo er I?

Munken.

I slog

Landsfogeden, der gjorde Eder Ondt.

Jeg ogsaa slog en Siende, som mig nægted'

Min Ret — han eders Siende var, som min

Jeg har befriet Landet fra ham —

Tell (tilbagefarende,)

I,

Er — Skræk! Børn! Børn! gaae ind! gaae fiære
Kone!

Gaae! Gaae! Ulykkelige! I var . . . .

Hedewig.

Gud!

Hvo er det!

Tell.

Spørg mig ei! Afsted! afsted!

De Børn maae ikke høre det! gaae ud
Af Huset — Langt hærſca! — De ikke maa
Boe under ſamme Tag med denne Mand.

Hedwig.

See mig! hvad er det — kommer —

(Gaaer med Børnene.)

Tell (til Munkene.)

I er Hertug

Af Øſterig! I er det. I har myrdet
Vor Keiſer, Eders Frænde, Eders Herre.

Johannes Parricida.

Han raned mig min Aro.

Tell.

I Eders Frænde

Har myrdet, eders Keiser! Eder bærer
End Jorden? Eder skinner Solen for endnu?

Parricida

Tell, hør mig, før J

Tell,

Dryppende af Blod

Uf Fadermord og Keisermord du vover

At træde i mit rene Huus; du vover

At vise et godt Menneske dit Ansigt,

Du vover at begiære Gæsteret.

Parricida.

Hos Eder haabed jeg Barmhiertighed,

Og J tog over Eders Siende Hævn,

Tell.

Ulykkelige, tør du sammenblande

Urgiærrighedens Blodskyld med en Faders

Retsfærdige Rødværge? har da du

Forsvaret Sønnens dyrebare Hoved,

Beskyttet Arnenes Helligdom, afvendt

Det rædsomste, den sidste bort fra dem?

Til Himlen løfter jeg de reene Hænder,

Forbander dig og din Ugierning — Jeg

Har hævnnet denne hellige Natur

Du stændede — Jeg deles intet med dig.

Du myrded! jeg mit kæreſte har værget.

Parricida.

J mig bortſtøder, trøſtløs og fortviblet!

Tell.

En Gru mig griber, da jeg taler med dig

Bort vandre du din frygtelige Bei

Lad Hytten være reen, hvor Uſkyld boer.

Parricida,

(vender ſig for at gaae,)

Gaa kan, ſaa vil jeg ikke mere leve.

Tell.

Dog ſmerter det mig for dig — Gud i Himlen.

Gaa ung, af ſaadan Adelsſtamme, Rudolphs

Min Keiſers og min Herres Sønneſøn

Com Morder ſhygtig, paa mit Døtrin her,

Den arme Mand, at græde og fortvible

(tilhøller ſit Anſigt)

Parricida.

O derſom J kan græde — lad min Eliebhne

Jer jamre — den er frygtelig. Jeg er

Var — Fyrſte — kunde blevet lykkelig

Hvis mine Onſkers Utaalmod jeg tvang.

Mit Hierte naged Avind. Leopolds

Min Grændes Ungdom ſaae jeg hæderkronet

Bekient med Land, og mig, der var jævnnaarig,
End holdt i slaviske Umyndighed —

Tell.

Ufalige, vel kiændte dig din Frænde,
Da han dig nægted Land og Folk; du selv
Med overliste vilde Banvidsdaad
Retfærdiggjør hans vise Slutning rædsomt.
Hvor er de blodige Mordhielpere?

Parricida.

Hvor Hævnens Aander have ført dem hen,
Jeg efter usæl Daad ei saae dem mere.

Tell.

Veed du at Aht er over dig, at du er
Forbudet Bennen og prisgivet Fienden.

Parricida.

Derfor jeg skjer alle aabne Veie,
Paa ingen Hytte vover jeg at banke,
Mod Orkenen jeg vender mine Fied;
Min egen Skræk, omvanker jeg blandt Bierge,
Skjer gysende tilbage for mig selv,
Naar mig en Bæk usælle Billed viser.
O hvis I søler Menneſſhed og Medynk . . .

(falder ned for ham.)

Tell (frabendt.)

Staa op! staa op!

Parricida.

Ei ser I mig har Haanden rakt til Hielp

Tell.

Kan jeg da hielpe Eder? Nogen hielpe Synden?

Dog staae I op! hvad Græsseligt I end

Har giort — I er et Menneſke — jeg ogsaa.

Gra Tell ſkal ingen gaae utrøſtet bort —

Hvad jeg formaaer, det vil jeg giøre.

Parricida

(springer op, griber haſtig hans Haand)

Tell

I redder fra Fortvivlelſe min Siæl

Tell.

Slip I min Haand! I maa herfra. Her kan I

Ei blive uopdaget, ikke regne

Paa Skjts, naar I opdages. — Hvorhen vil I?

Hvor haaber I at finde Ro?

Parricida.

Veed jeg det!

Ne!

Tell.

Her, hvad Gud indſkyder mig. I maa

Bort til Italien til Peders Stad,
 Der kaster Eder ned for Pavens Fod,
 Skrift ham jer Brøde, og udfri Jer Siæl!

Parricida.

Vil han mig ei antvorde Hævneren.

Tell.

Hvad han gjer, det modtager, som fra Gud.

Parricida.

Hvor kommer jeg i det ukjændte Land!

Jeg er ei Veien kyndig, vover ei
 Med Vandrere at give mig i Samfund

Tell.

Jeg Eder Veien sige vil — giv Agt.

J stiger op, mod Resens Strøm, der styrter
 I vilde Fart sig ned af Biergene.

Parricida.

Seer jeg da Reus — Den ved min Gierning randt.

Tell.

Langs Afgrund Veien gaaer, og mange Kors

Belegne den, opreist de Vandrende

Til Minde, som Lavinen har begravet.

Parricida.

Ei frygter jeg Naturens Rædseler,

Naar Hjertets vilde Dvaler jeg kun læmmer.

Tell.

Fald ned for hvert et Kors, og gjører Bod
 Med Angers heede Graad for Eders Brøde.
 Og er I heldig giennem Rødselsstrædet,
 Og sender Bjerget ikke sine Vindstød
 Paa Eder ned fra iisbelagte Aas,
 Saa kommer I hen paa den Bro, der støver.
 Naar den ei brister under eders Brøde,
 Naar lykkelig I have den bag Eder,
 Opriver sig den sorte Fjeldport,
 Som end en Dag har oplyst! — Gaae der giennem
 Den fører i en munter Glædes Dal —
 Dog I med snare Skridt forbi maa ile,
 Ei tør I dvæle der, hvor No har Bolig.

Parricida.

O Rudolph, Rudolph! kongelige Grænde.
 Saa drager Sønnensønnen paa din Rigsgrund.
 Saa stedse stigende I kommer op
 Paa Gothards Top, hvor de utømte Søer,
 Der fylde sig af Himlens Strømme, ere,
 Der med den tydske Jord I tage Afsteed
 Med muntret Løb en anden Strøm da fører
 Til velske Land — jer det forjættede.

(Man hører Eatersangen blæst af mange Alpehorn.)

Jeg hører Stemmer. Bort!

Hedewig (iler ind.)

Hvor er du Tell?

Vor Fader kommer. De Eedsvorne Alle

Sig nærme hid i Frydetog,

Partrida (tilhyller sig.)

See mig!

Ei tør jeg dvæle hos de Lykkelige.

Tell.

Gaae fiære Kone! qvæg du denne Mand,
Bepak ham riigt med Gaver, thi hans Bei
Er lang, og intet Herberg finder han.
De nærmes; iil.

Hedewig,

Hvo er det.

Tell.

Forst du ikke.

Og naar han gaaer, saa bortvend Dinene,
At de ei skue, hvilken Bei han vandrer.

(Partrida gaaer mod Tell med en hastig Bevægelse; men
denne slaaer ad ham med Haanden, og gaaer. Naar
begge ere borte, hver til sin Side, forandrer Scenen sig,
og man seer i den

Sidste Scene

den hele Dalegn uden for Tells Bolig tilligemed Høiderne,
der indslutte den, besatte med Landboere, der gruppere

dem til et Heelt. Andre komme dragende ober en høy Sti, der fører ober Schächten, Walther Fürst med begge Drengene, Melchior og Stauffacher komme frem, andre trænge dem efter; i det Tell træder ud modtage alle ham med høy Jubel.

Alle.

Tell leve! leve Skiotten! Redningsmanden!

(Medens de forreste trænge dem om Tell og omfavner ham, sees Rudents og Bertha, han omfavner Landboerne, hun Hedewig. Musikken fra Bierget ledsager denne stumme Scene. Naar den er forbi, træder Bertha ud blandt Folket)

Landboere! Eedsvorne! tager mig

Jeders Pagt, den første Lykkelige,

Som fandt Beskyttelse i Friheds Land.

J Eders tappre Haand min Ret jeg lægger,

Vil J, som Borgerinde mig beskiærme!

Landboerne.

Det ville vi med Guds og Blod.

Bertha.

Velan!

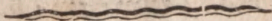
Saa giber jeg min Haand til denne Ungling,

Den frie Schweiserske til frie Mand.

Rudents.

Fri jeg erklærer alle mine Evende.

J det, Musikken falder rast ind paa ny, falder Døkket.

Hos Undertegnede faaes følgende Forlags-
bøger:

- 1) F. Heegh Guldbergs Digte, 2 Deeles paa engelsk Belin 5 Rdlr., Median 3 Rdlr. 3 Mk. Postpapiir 3 Rdlr.
- 2) Sange for blandede Selskaber, for 1805, samlede af et Selskab, som bestaaer deels af forhen ei trykte, som og af meget yndede bekiendte Selskabsange paa muntre og skønne Melodier; af de meest yndede Forfattere, i Samlingen er optaget nogle muntre tydske og svenske, Antallet er over 150. Prisen er 1 Rdlr. Skriv. indb.; dem som tager 10 Expl. faaer det 11de frit, paa større Partier gives større Rabat.
- 3) Dramatiske Forsøg af E. Koren, med en anbefalende Fortale af Prof. K. L. Rahbek 4 Mk. 8 Sk.
- 4) Juridisk Arkiv, som udvives af Ddr. Prof. Krogh og Assessor Ørsted No. 1, 2, 3, indb. hæftet 3 Rdlr.
- 5) Folkereetten af Prof. Krogh, 4 Mk. 8 Sk.
- 6) Juridisk Maanedstidende 3 Rdlr.
- 7) Om den Pestalozziske Underviisningsmethode, af E. L. Strøm, hæftet 2 Mk.

- 8) Pāv Cirtus den Femtes høist interessante og mærkværdige Historie, oversat af M. Nielsen 3 Mk.
- 9) Pastor Libenbergs Samling af kristelige Religionstaler, 1 og 2 Hefte til den complete Aargang af Prædikener, han agter at udgive, Tryk. hver Hefte 5 Mk. 8 Sk., dem som tager de to første Hefter, faae Subskriptionspræis paa de følgende, 1 Sk. ringere hvert Ark.
- 10) Niels Lembæk, af V. Kruse hestet 2 Mk.
- 11) Creditorerne, 1 Mk. hestet.
- 12) Overmod gjør sig endt god, en lærerig og underholdende Fortælling af Prof. S. Høegh Guldberg, 3 Mk. indb.
- 13) Kammerjunker T. E. Braun Neergaards Reise, Skriv. indbunden 4 Mk. 4 Sk.
- 14) Dr. H. Streifens Indledning til filosofiske Forelæsninger, indb. 4 Mk. 4 Sk.

Andreas Seidelin,

i store Kannikestræde No, 45,

